

ДАВАР

ГОДИНА 2008.

БРОЈ 37

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

МИЛОСРЂЕ

Никаква служба није тако угодна Богу, као милосрђе, зато што је оно најугодније и најсродније Богу...

Праведни Наградодавац ни за шта тако не награђује својим човекољубљем, као за човекољубље.

Зато, саобразно заповести, која налаже да се радујемо са радоснима и њлачемо са онима који њлачу (Рим. 12,15), дужни смо да отварамо срце милосрђа свима невољницима и онима који због било чега страдају.

Григорије Боџослов

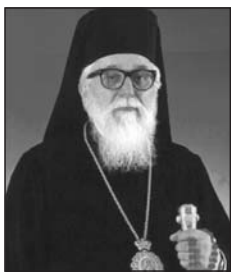

Студенти и професори Богословског факултета из Фоче
са Јерусалимским патријархом Теофилом III

ЗАБОРАВЉЕНИ ЗЛОЧИН НА ДРИНИ
СТАРИ БРОД И МИЛОШЕВИЋИ 19. јула 2008. год.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

Август

2. На празник св. пророка Илије, поводом храмовне славе, у Миљевини служио св. Литургију и преломио славски колач.
4. У селу Осија код Миљевине освештао темеље новог храма и служио св. Литургију.
5. У недељу по Илиндану, у храму св. Илије на Требевићу служио св. Литургију и преломио славски колач.
8. На празник св. преподобномученице Параскеве Римљанке служио св. Литургију у старој цркви у Бијелом Брду и преломио славски колач.
9. На дан св. великомученика Пантелејмона, а поводом славе храма на Вучијој Луци, служио св. Литургију и преломио славски колач.
11. Поводом традиционалног народног сабора на Равној Романији, у манастиру св. великомученика Георгија служио св. Литургију, у чин превизитера рукоположио ђаконa Бошка Тошовића и присуствовао свечаној академији.
12. У храму св. Петра и Павла у Рудом служио св. Литургију.
15. У митрополитској резиденцији у Сарајеву у посјету примио министра културе и спорта Федерације БиХ г. Гаврила Граховца.
19. На празник Преображења Господњег служио св. Литургију, те извршио чин освећења гробља и ломљење колача у Преображењском храму у Сарајеву.
22. У Бањалуци се састао са министром просвјете и културе РС г. Антоном Касиповићем.
27. У Новом Горажду служио парастос жртвама рата Горњег Подриња.
- Уочи празника Успења Пресвете Богородице, у Успенском храму у Чајничу присуствовао празничном Вечерњем богослужењу.
28. На празник Успења Пресвете Богородице, поводом манастирске славе, служио св. Литургију у манастиру Добруну код Вишеграда и преломио славски колач.

Септембар

1. У храму Богословског Факултета и Богословије у Фочи служио св. Литургију и призив Светога Духа поводом почетка нове школске године у Богословији св. Петра дабробосанског.

2. Извршио велико освећење обновљене цркве у Вођеници код Петровца, Епархија бихаћко-петровачка, и служио св. Литургију.
9. Извршио велико освећење храма св. великомученика Георгија у Источном Новом Сарајеву и служио св. Литургију.
10. Извршио освећење земљишта за нову цркву на Владичином пољу у Милешевској епархији.
16. На дан св. Петра Дабробосанског, поводом храмовне славе, у Војковићима служио св. Литургију и преломио славски колач.
17. У храму св. Илије у Сокоцу служио св. Литургију и преломио славски колач Града Источног Сарајева поводом празника св. Петра Дабробосанског.
18. У Загребу бесједио на отварању изложбе обновљеног Српског привредног друштва "Привредник".
19. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету одлазећег амбасадора Сједињених Америчких Држава у Сарајеву г. Дагласа Меклхејнија.
21. Поводом храмовне славе, празника Рођења Пресвете Богородице, служио св. Литургију у Саборној цркви у Сарајеву и преломио славски колач.
- У Саборној цркви у Сарајеву присуствовао молитви за мир у свијету и амбасадоре и дипломате који живе и раде у Босни и Херцеговини, те поздравио званице на пријему у митрополитској резиденцији.
22. Служио св. Литургију у манастиру Возућица и освештао нове крстове за храм.

Октобар

6. У Ријеци код Челебића служио св. Литургију и присуствовао преносу моштију св. свештеномученика Момчила Челебићког у богословски храм у Фочи.
7. У манастиру Милешеви служио св. Литургију и извршио освећење нових зграда манастирске ризнице, библиотеке и конака.
13. Присуствовао великом освећењу новоподигнутог храма светих Василија Острошког и Петра Дабробосанског у Фочи, које је извршио Митрополит загребачко-љубљански г. Јован, и св. Литургију.

14. У Фочи, на празник Покрова Пресвете Богородице, служио св. Литургију на темељима храма у изградњи.
20. Присуствовао прослави "Дана Слобомир П. Универзитета" у Бијељини.
21. У Банатској епархији извршио велико освећење цркве и служио св. Литургију.
25. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету новоименованог амбасадора Сједињених Америчких Држава у Сарајеву г. Чарлса Инглиша.
27. На празник св. Петке-Параскеве, поводом храмовне славе, у Бијелом Брду код Вишеграда служио св. Литургију и преломио славски колач.
28. У манастиру св. Тројице у Озерковићима служио св. Литургију.

Новембар

12. На празник св. исповједника Варнаве Хвостанског служио св. Литургију и преломио славски колач.
21. Поводом храмовне славе, сабора св. Архангела Михаила, у Старој цркви у Сарајеву служио св. Литургију и преломио славски колач.
25. У Саборној цркви у Сарајеву присуствовао св. Литургији.

Децембар

4. На празник Ваведeња Пресвете Богородице, служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета и Богословије у Фочи и причестио студенте Факултета и ученике Богословије.
5. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету представнике лутеранске цркве Шведске.
6. У свечаној сали Електротехничког факултета у Источном Сарајеву примио звање почасног доктора наука Универзитета у Источном Сарајеву.
7. У хотелу Холидеј Ин у Сарајеву сусрео се са члановима предсједништва политичке групе Демокришћана и Европских демократа Парламента Европске Уније.
11. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету помоћног бискупа врхбосанског др Перу Судара.

- У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету представнике Комисије за односе са црквама и вјерским заједницама Градског вијећа Града Сарајева.
- 13. У Белом двору у Београду, на празник св. апостола Андреја Првозваног, присуствовао св. Литургији у придворној капели и ломљењу славског колача поводом Крсне славе дома Карађорђевића.
- 19. На празник св. Николаја Мирликијског Чудотворца, у храму св. пророка Илије у Сокоцу служио св. Литургију.
- У митрополитској кући у Сокоцу, прославио своју Крсну славу св. Николаја Мирликијског Чудотворца.
- 20. У митрополитској резиденцији у Сарајеву прославио други дан своје Крсне славе св. Николаја Мирликијског Чудотворца.
- 22. У Зеници посјетио начелника Општине Зеница г. Хусејина Смајловића.
- 25. У сарајевској римокатоличкој катедрали присуствовао поноћној миси поводом прославе Божића по грегоријанском календару.
- 27. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету амбасадора Палестине г. Зухаира Ал Шуна.
- 30. У манастиру Вазнесења Господњег у Вардишту служио св. Литургију.

Јануар 2008.

- 4. У митрополитској резиденцији у Сарајеву, преко средстава јавног информисања упутио божићну честитку православним вјерницима у Митрополији дабробосанској и цијелој БиХ.
- 5. Присуствовао свечаном пуштању у рад декоративног освјетљења Саборне цркве у Сарајеву и пријему приређеном поводом овог догађаја у митрополитској резиденцији у Сарајеву.
- 6. На Бадњи дан, у манастиру Успења Пресвете Богородице у Добруну служио св. Литургију.
- На Бадње вече, у храму св. пророка Илије у Сокоцу, служио празнично вечерње богослужење и присуствовао налагању Бадњака.
- 7. У Саборној цркви у Сарајеву служио празничну Божићну Литургију уз саслужење свештеника и ђакона Митрополије дабробосанске. Св. Литургију је директно преносило неколико радио и телевизијских кућа.
- 8. На празник Сабора Пресвете Богородице, у храму св. пророка Илије у Сокоцу служио св. Литургију.
- У митрополитској резиденцији у Сарајеву поздрављивао госте на Божићном пријему, којем је присуствовао велики број страних дипломата, представника међународних организација, представника домаћих власти итд.

- 9. На дан св. првомученика и архиђакона Стефана, служио св. Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Палама.
- 13. У манастиру св. великомученика Георгија на Равној Романији служио св. Литургију.
- 14. На празник Обрезања Господњег и св. Василија Великог служио св. Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Мокром.
- 18. На празник Крстовдан, служио св. Литургију и чин Великог водоосвећења у храму Рођења Пресвете Богородице у Зеници.
- Бесједио на молитви за јединство хришћана одржаној у сарајевској римокатоличкој катедрали.
- 19. На Богојављење, св. Литургију и чин Великог водоосвећења служио у Саборној цркви у Сарајеву.
- Уочи празника Сабора св. Јована Крститеља, у Пријепљу посјетио епископа милешевског г. Филарета и преломио славски колач.
- 20. На празник Сабора св. Јована Крститеља, у Вршцу посјетио епископа банатског г. Никанора и преломио славски колач.
- 25. У Саборној цркви у Сарајеву присуствовао молебну за јединство хришћана.
- 26. У Источној Сарајеву освештао Свјетски пословни центар компаније "Александрија".
- 27. На дан св. Саве Српског, у храму св. Саве у Блажују служио св. Литургију и преломио славски колач.
- У митрополитској резиденцији у Сарајеву поздрављивао госте на Светосавском пријему, којем је присуствовао велики број страних дипломата, представника међународних организација, представника домаћих власти итд.

Фебруар

- 1. Предсједавао Деветнаестом редовном сједницом Епархијског управног одбора Митрополије дабробосанске која је одржана у митрополитској кући у Сокоцу.
- 2. Предсједавао Петнаестом редовном сједницом Епархијског савјета Митрополије дабробосанске која је одржана у митрополитској кући у Сокоцу.
- 10. У манастиру Успења Пресвете Богородице служио св. Литургију и у чин ђакона рукоположио дипломираног теолога Милорада Милинковића из Модриче.
- 12. На празник св. Три Јерарха, служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета и Богословије у Фочи, и у чин презвитера рукоположио ђакона Милорада Милинковића.
- 14. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету амбасадора Канаде г. Дејвида Хачингса.

- У хотелу Сарај у Сарајеву присуствовао свечаном пријему поводом Дана државности Републике Србије који је приредила Амбасада Републике Србије у Сарајеву.
- 15. На празник Срећења Господњег, служио св. Литургију у храму Св. Тројице у Рогатици и преломио славски колач рогатичког Културно-умјетничког друштва "Срећење".
- 18. У храму св. Саве на Врачару у Београду присуствовао молебну за страдални народ српски на Косову и Метохији.
- 24. Уз саслужење митрополита загребачко-љубљанског Јована служио св. Литургију у храму св. Спиридона у Трсту, у Италији, преломио славски колач Кола српских сестара из Трста и уручио одликовања Митрополије дабробосанске: митрополиту Јовану Златни орден св. свештеномученика Петра Дабробосанског, а Колу српских сестара Сребрну плакету св. свештеномученика Петра Дабробосанског.
- 26. На празник св. Симеона Мироточивог, на Јахорини преломио славски колач Завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске.
- 26-29. У Бањалуци, учествовао у раду конференције Међународног фонда јединства православних народа и учеснике поздрављивао у име Српске православне цркве и Његове светости патријарха српског г. Павла.

Март

- 7. У амбасади Ватикана у Сарајеву, сусрео се са папским нунцијем надбискупом Алесандром Д'Ериком, надбискупом врхобосанским кардиналом Винком Пуљићем и помоћним бискупом врхобосанским др Пером Сударом.
- 9. У амфитеатру Физофског факултета у Палама присуствовао предавању које је одржао умировљени епископ захумско-херцеговачки г. Атанасије.
- 12. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета и Богословије у Фочи.
- 13. У Бањалуци, са деканом Богословског факултета у Фочи проф. Др Предрагом Пузовићем, посјетио предсједника Републике Српске академика др Рајка Кузмановића.
- 14. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму св. пророка Илије у Сокоцу.
- 15. На Теодорову суботу, служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета и Богословије у Фочи и причестио студенте и ученике.
- 16. У недељу Православља, служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког у Добрињи у

Источном Сарајеву, и причестио велики број вјерника.

- У Саборној цркви у Сарајеву присуствовао великопосној духовној академији.

19. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму св. Архангела Михаила и Гаврила у Сарајеву.
21. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Успења Пресвете Богородице у Палама.
23. У другу недељу поста, служио св. Литургију у храму св. апостола Петра и Павла у Рудом.
24. У просторијама Врхбосанске католичке теологије у Сарајеву, присуствовао пријему који је, поводом римокатоличког празновања Васкрса, приредио надбискуп врхбосански кардинал Винко Пуљић.
25. У манастиру Клисина код Приједора, састао се са осталим епископима Републике Српске и БиХ.
26. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Рођења Пресвете Богородице у Травнику.
- У Сарајеву присуствовао церемонији полагања камена темељца нове зграде Амбасаде Сједињених Америчких Држава.
28. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру св. великомученика Георгија на Равној Романији.
- У манастиру Милешеву код Пријепоља примио у посјету англиканског бискупа гибралтарског и све Европе г. Џефрија Роувела.
29. У манастиру св. Николе у Прибојској Бањи служио бденије и у чин мале схиме замонашио сестре Михаилу и Јустину.
30. У недељу Крстопоклон, служио св. Литургију у храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду и у чин јеромонаха рукоположио јерођакон Симеона (Перенчевића).

Април

2. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Рођења Пресвете Богородице у Бугојну.
4. Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму св. Саве у Блажују.
6. У недељу Средопосну служио св. Литургију у храму св. апостола Петра и Павла у Калиновику.
- Уочи празника Благовијести служио бденије у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета

и Богословије у Фочи и у чин мале схиме замонашио студента Владимира Поњарца, давши му монашко име Стефан.

7. На празник Благовијести служио св. Литургију у манастиру Успења Пресвете Богородице у Добруну и у чин презвитера рукоположио ђакон Младена Пргомељу из Епархије милешевске, а монаха Стефана (Поњарца) рукоположио у чин јерођакона.
20. На празник Цвијети служио св. Литургију у храму св. великомученика Георгија у Копачицима код Горажда.
21. На Велики понедељак служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру св. Саве у Горњој Лијески код Вишеграда.
22. На Велики уторак служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру Успења Пресвете Богородице у Добруну.
23. На Велику сриједу служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру Вазнесења Господњег у Вардишту.
24. На Велики четвртак служио св. Литургију у храму Преображења Господњег у Новом Сарајеву.
25. На Велики Петак, у храму св. пророка Илије у Сокоцу служио Вечерње са изношењем Плаштанице.
- У храму Успења Пресвете Богородице у Палама служио великосуботно јутрење са Статијама.
26. На Велику Суботу служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета и Богословије у Фочи и причестио студенте Факултета и ученике петог разреда Богословије.
27. На празник Васкрсења Христовог, служио св. архијерејску Литургију у Саборној цркви у Сарајеву, уз саслужење свештеника и ђакон Митрополије дабробосанске. Св. Литургију је директно преносило неколико радио и телевизијских кућа.
- У храму св. Апостола Петра и Павла у Рудом служио Пасхално Вечерње, са читањем Јеванђеља на више језика.
28. На Васкршњи понедељак служио св. Литургију у храму св. пророка Илије у Сокоцу.
- У римокатоличкој катедрали у Сарајеву присуствовао миси поводом доласка ватиканског

секретара за односе са другим државама надбискупа Доминика Мамбертија.

29. На Васкршњи уторак служио св. Литургију у храму Вазнесења Господњег у Подграбу.
30. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету главног свештеника у Оружаним снагама Грчке протојереја Георгија Апостолакидиса и његовог замијеника архимандрита Алексија Истратоглуа.

Мај

2. На Источни петак, служио св. Литургију у храму св. Макарија патријарха српског у Паштан Брду код Рудог.
3. У селу Миоче код Рудог освештао темеље новог храма и служио св. Литургију.
4. На Томину недељу служио св. Литургију у манастиру Добруну.
6. На празник св. великомученика Георгија, а поводом манастирске славе, служио св. Литургију у манастиру на Равној Романији и преломио славски колач.
8. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету бискупа Линкепинга лутеранске цркве у Шведској г. Мартина Линда са сарадницима.
9. У митрополитској резиденцији у Сарајеву примио у посјету делегацију клуба Срба у Вијећу народа Народне скупштине Републике Српске.
10. У Мостару, на темељима порушене Саборне цркве, присуствовао вечерњем богослужењу и донаторској вечери за њену обнову одржаној у манастиру Житомислићу.
12. На празник св. Василија Острошког служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког и Петра Дабробосанског у кругу Богословског факултета и Богословије у Фочи и преломио славски колач поводом славе ових двију школа, а потом присуствовао свечаној академији те додјели диплома и награда.
- 14-21. У Патријаршијском двору у Београду учествовао у раду Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве.
25. У Саборној цркви у Сарајеву присуствовао св. Литургији коју је служио епископ моравички г. Антоније.
26. На војничком гробљу у Сокоцу освештао крстове за нову спомен цркву.

ђакон Миша Танасић

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, живог Присутства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

СТАРИ БРОД – НЕЗАБОРАВЉЕНЕ ЖРТВЕ

Драга браћо и сестре,

Ево нас на месту о којем се у време комунизма није смело говорити, све ради изградње братства и јединства. Није се смело говорити о страдању Срба на овоме месту, њих 4.000, а недалеко низ Дрину још 2.000 невиних пострадалих стараца, жена и деце. И ова два места придружују се Јасеновцу, Доњој Градини, Гаравици код Бихаћа, Шушњару код Санског Моста, Госпићу, Јадовну у Лици, Крагујевцу, Краљеву, Ливну, острву Пагу и многим другим стратиштима и мучилиштима Српског народа. Шта тек да кажемо о Косову и Метохији у току Другог светског рата, Јужној Србији, као и о последњем несретлуку код нас, и на Косову и Метохији. Без свега овога могло се бити, али мржња говори својим језиком, Бога се не бојећи, а људи и јавности се не стидећи.

Данас освештасмо овај прелеп споменик, подигнут у спомен овде невиних побијених. Ово је наше измирење са њима, као и са свима пострадалима.

Ко су ти људи који су овакве злочине чинили? Јесу ли они имали страха Божијег у себи и јесу ли мислили о греху - да ће Богу дати за све ово одговор? Ово што су чинили то је безумље и круна мржње према народу који убијају. Говорило се да убијање Срба није смртни грех, већ верска дужност. Срби су одавно сатанизовани, па се и данас шири оцена о српском народу да је геноцидан. Да ли је то тако, говоре наведена места стра-

дања српског народа и далеко шире.

Оно што се говори и пише о злочинима на другим местима, односи се и на злочине на Дрини, где само на овоме малом простору невиних пострада 6.000 Срба. То су чинили, у мучењима уживали: тирани, освајачи, психопате, рушитељи, осииони владари, заповедници без стида, људскости и кајања, мучитељи, побеснеле хорде зликоваца, паликуће, затим уморитељи, окорели злочинци, садисти, осветници, напасници, инквизитори и многи други. Могу вам рећи да они који су чинили злочин, ма из кога народа били (па и из српског), оставили су трагове безумља, нечовештва, мржње, прогона, погрома, дивљачких убијања, оргијања, освета, помрачених умова, можемо рећи: људи духовне, моралне и физичке декаденције и пустоши.

Један део тих злочина објаснио је Фјодор Михайлович Достојевски у својим делима, али их је још много остало за разумети и објаснити у временима после њега, нашим временима и сигурно за убудуће, јер је тешко све конце злочина ухватити и објаснити како се и зашто све то десило. Ово су најгнуснији злочини у историји човечанства. Историчари тврде да су кољачи убили више људи у Другом светском рату, него што их је кроз читаву историју на овом простору, или ширем делу Европе, страдало од руке Османлија, за тако кратко време. Према томе, види се какви су то злочини

били над Србима, Јеврејима и Ромима. И овде има мајки и друге родбине, који никада црнину нису скинули са себе. То је због тога што се зна шта се овде десило.

Свети Јован Кроштански са осталим светитељима каже: „Грех је безакоње, побуна против Бога, непокораване Богу и одвојеност од Бога. Грех је бесмисао, безумље, апсурд, безобразје, мрак, разврат и ослабљеност душе и тела. Грех је варљива сласт, демонски смрад, беснило, бестидност, бура коју је усковитлао непријатељ, хладноћа која душу доводи до обамрлости, талас ђаволски, насиље бесовско, узео што већу душу, ропство вражије, помрачење демонско, мука душевна, смрт привремена и вечна“.

Свети Јован Дамаскин каже: „Бог није створио смрт, нити се весели погибелји људи - живих бића. Смрт је преко човека продрла у свет. Све остало, сем греха, треба приписати Богу, јер наше постање је дело Његове стваралачке силе, којом се све одржава, а управљање нама и наше спасење дело је Његове доброте“. Отац Јустин (Поповић) вели: „Ради чега је Господ спустио тебе и мене у овај свет? Зашто је човек створен? Да ли зато да га смрт прогута? Ако је тако онда је Бог највећи злотвор“.

На ово питање одговара Свети Атанасије Велики, а зна га и отац Јустин: „Бог није узрочник зла. Он је човеку даровао разум и слободу воље, способност да разликује добро и зло и самовласност -

"моралну аутономију". Зле страсти рађају се од људских немара и лакомислености. Бог никако није крив за њих".

Овде на Дрини, пре више од 60 година десио се неописив злочин, као и оно што се 1945. године десио у Миљевини од комуниста и Ханцар Дивизије, када је убијена 21.000 шумадијских младића. Кости многих од њих данас се налазе у Дрини, па сам својевремено

због којих је до оваквог злочина дошло. Убија се истина, јер треба и даље српски народ проглашава-ти геноцидним.

На свима нама је да се боримо за истину - ту истину дугујемо пострадалима у Јасеновцу, Крагујевцу, Краљеву, Кордуну, Јадовну, Сарајеву, Косову и Метохији и на многим другим местима - да се стално на ту истину подсећамо, како се никада тако нешто не би

недодељена правда, што су више потискиване, све су више излазиле на светлост дана. Ово је и дошло да се овај споменик подигне и да га данас освештамо. Овим чином, наши мученици постали су још јачи, речитији и убедљивији. Ово је и стога што су они у Богу увек живи и прослављају Га као невино пострадали мученици, сходно Богочовеку, Господу нашем Исусу Христу, који греха не учини, а пострада на Крсту за све нас, па и за оне који су ово велико зло учинили и који су више љубили грех него Бога и свога ближњег, без обзира којем народу и вероисповести припадају.

Помолите се драга браћо и сестре за покој душа невино пострадалих овде на Дрини. Нека им Господ подари Царство Небеско, где ће се они пред лицем Божјим молити за нас. Помолимо се и за оне који су ово зло учинили: нека им Господ даде по делима њиховим. Ми да им опростимо, али овај злочин не смемо заборавити, јер оно што се заборави не улази у историју нашег народа. Исто тако, са дужним поштовањем данас се у молитвама сећамо њихових потомака, оних који су данас с нама и оних који нису - нека свима Господ Утешитељ подари Своју вечну утеху.

Теби се, Боже, молимо, да нас све благословиш, а нарочито оне, који ово недела обзнанише, истину о страдању изнесе на видело и овај споменик подигоше, Теби слава у све векове векова. Амин.

*Мийројолић
добробосански
Николај*

Поглед на Дрину и Сјари Брод (десно)

предлагао, када је требало написати обимну књигу о реци Дрини, да је убудуће зовемо „Српским Јорданом“, али до тога није дошло. Свет треба да чује о српским мученицима, њих преко 6.000 (шест хиљада) пострадалих овде, јер се зна да злочин никада не застарева. Забраном да се о овом догађају говори, понављао се злочин и убијана је истина о овдашњем невином страдању Срба. Та истина се убија и сада, омаловажавањем и потцењивањем историјских чињеница и узрока

поновило. Овде су нељуди убијали људе. Ово сведочи да звер постоји у човеку, а на овакав начин злочинци говоре сами о себи. Истраживања су показала да је у Другом светском рату нестало, односно поубијано, 1.824.000 Срба. Уништена су читава села и насеља, спаљене и уништене куће цркве и гробља. Млађа поколења то треба да знају, и бар нешто сазнају и науче из страдалне историје свога народа.

Злочини никада не застаревају, па истина о овдашњем злочину и

СВЕДОЧАНСТВО!

Последња њројовед Фридриха Гризендорфа, немачког свештеника

**Прештамјано и ѡреведено из
Еверзбуриких новина, у Еверз-
збурђу, Немачка**

Фридрих Гризендорф [Friedrich Griesendorf], који је умро 1958. године, био је веома образован човек. У једном ѡериоду био је дворски свештеник немачког цара Вилхелма II. После Другог светског рата био је свештеник у црквеној ѡпарохији у Еверзбурђу - где је био смештен логор за српске ратне заробљенике. Пре него што је отишао у пензију, ове је редове завештао Немцима, члановима своје ѡпарохије:

„Наша је земља изгубила рат. Енглези, Американци и Руси су га добили. Можда су имали много бољу опрему, веће војске, боље вођство. Реално гледано, била је то очигледна материјална победа. Они су ту победу однели. Међутим, овде међу нама постоји један народ који је извојевао много лепшу победу, победу душе, победу срца и поштења, победу мира и хришћанске љубави. **То су Срби.** Познавали смо их од раније, неке мало, а неке нимало. Ипак смо сви били свесни тога што смо учинили у њиховој отаџбини. Убијали смо стотине Срба који су бранили своју земљу за једног нашег војника који је представљао окупатора - угњетача. И не само то, благонаклоно смо гледали док су други пуцали на Србе са свих страна; Хрвати (ушаше), Италијани, Албанци, Бугари и Мађари. Ипак смо знали да се међу нама у

логорима за ратне заробљенике налази 5000 српских официра, који су некада били друштвена елита, а који су сада личили на живуће костуре, исцрпљени и изгладнели. Знали смо да међу Србима постоји тиха вера у оно - не бива прочишћен онај који се не освети.

Из „Ратног албума Риста Марјановића 1912-1915“
ѡреузето са www.rastko.org

Искрено се плашимо освете ових српских мученика. Плашили смо се да ће након капитулације они чинити нама оно што смо ми учинили њима. Замишљали смо убиства, пљачку, силовање, разбијање и уништавање наших домова. Међутим, шта се догодило? Кад су бодљикаве жице скинуте и када се 5000 живих српских костура нашло на слободи међу нама, ти су костури љубили и миловали нашу децу и давали им бомбоне. Тек сада можемо да разумемо зашто је наш највећи песник, Гете,

учио српски језик. Тек сада можемо да схватимо зашто је последња реч коју је изрекао Бизмарк на самртничкој постељи била - **Србија.** Таква победа је узвишенија од материјалне победе. Мени се чини да су само Срби могли да извојују такву победу, одрасли у духу Све-

тосавља и епске поезије коју је наш Гете толико волео. Ова ће победа у душама нас Немаца живети вековима. Желео сам да моју последњу свештену проповед посветим тој победи и Србима који су је извојевали.“

*Фридрих
Гризендорф*

Напомена: После Другог светског рата немачка влада је у Еверзбургу у Немачкој подигла споменик - у част и помен 5000 ратних заробљеника Срба

О ДРУГОМ ДОЛАСКУ

Христос није допустио да Крст на земљи остане, него га је са Собом узео и на небо узнео.

А како се то зна?

Јер ће са Њим и Крст доћи при Његовом славном Другом доласку. И да би ти спознао, да је Крст ствар врло поштована, зато га је и славом својом назвао. Но да видимо како ће са крстом доћи. Треба да доказ на видело изнесемо. Ако вам, дакле, кажу: *Ево га у њустини, не излазиће. Ево га у собама, не верујте*, рекао је Он (Мт. 24,26). А овим је предсказао о Свом славном Другом доласку, због лажних христоса и лажних пророка, па и због антихриста, да се нико од њих не би по незнању обманути дао, пошто ће пре Христа, антихрист доћи. Да не би, дакле, неко, Пастира тражећи на вука наишао, зато ти знамење доласка пастиревог предочавам. И пошто први Његов долазак у тајности беше, да не помислиш да ће и овај други такав бити, овај ти знак објављујем.

Први долазак његов, као што је и приличило, беше у тајности, јер је дошао да заблуделог нађе; други пак неће такав бити. Но какав? Кажи? *Као што муња излази од истока и сине до запада, тако ће бити и долазак Сина Човјечијега* (Мт. 24,27). Неочекивано ће се свима јавити, и нико неће имати потребе да пита, да ли је Христос на овом, или на неком другом месту. Јер као што кад муња заблеста, није нужно питати да ли је заблестала, тако и кад Христос дође, неће нам потребно бити да разабирамо да ли је дошао. Али разабираћемо да ли је са знамењем Крста дошао... Послушај, дакле, још и следеће речи: Тих дана, тј. у то време. А у које? Кад Син Човечији дође *одмах ће се по невољи*

тих дана сунце помрачити, и мјесец своју свјетлост изгубити (Мт. 24,29). Такво ће онда светлости превасходство бити, да ће се и пресветле звезде сакрити. *Тада ће и звезде с неба пасти, и силе небеске покренути се. И пада ће се показати знак Сина Човјечијега на небу* (Мт. 24,29-30).

Виђење Св. Јована Богослова

Видиш ли колика је узвишеност крсног знамења. Сунце ће се помрачити, месец се неће видети, а Крст ће сијати и светлети, да би ти спознао, да је он и од сунца и месеца светлији. И као што војници, када цар у какав град улази, знамењима царским, која носе на плећима својим, долазак његов наговештавају, тако ће и Господу, када са небеса силазио буде, претходити војске анђелске и арханђелске, знамење Крста носећи на раменима својим, те ће нам њиме царски Његов долазак обзнањивати.

Тада ће и силе небеске покренути се.

О анђелима говори да ће их велики трепет и страх обузети.

А зашто ће оно судилиште тако страшно бити, кажи ми?

Целом ће се роду људском тамо судити, и пред страшног Судију сви ће стати.

Па зашто се анђели плаше и дрхте, кад се неће њима судити?

Као што се, када кнез какав да суди хоће, не само кривци, но и чиновници, који ни у чему криви нису, строгости судије боје и плаше, тако ће се, онда када се роду нашем судило буде, и анђели, иако никакве кривице на себи немају, због великог страха од строгости Судије ужаснути.

А зашто ће се Крст тада јавити и зашто ће Христос с њиме доћи?

Да би они, који су га распели своју неблагодарност познали, зато ће им Христос сам знак њиховог безобразлука показати. А да ће га баш због тога показати, слушај шта пророк говори: *И пада ће пројлакасти сва племена на земљи* (Мт. 24,30), када свог укориатеља виде и своју грешку сазнају. А што се чудиш што ће он са Крстом доћи, када ће им и саме ране показати. *Погледаће на мене - написано је - којега прободоше* (Зак 12,10). И [поступиће] као што је са Томом поступио, када му, желећи да га у неверју његовом исправи, показа ране гвожђем причињене и ребро прободено, говорећи: *Пружи њрси свој а мо и види руке моје; и пружи руку своју и мени у ребра моја, и не буди не вјеран него вјеран* (Јн. 20,27), јер *дух нема тијела и косију* (Лк. 24,39). Тако ће и онда и ране и крст показати, да [их] увери да је Он исти Онај кога су распели.

Свети Јован
Златоуст

МИЛОСРЂЕ, МИЛОСТ, МИЛОСТИЊА

Милосрђе је – Божја особина

Боџ је милосѣив и ѣраведан (Пс. 114,5). Према томе, ко је милостив, тај је украшен Божјим својством.

Милост је расположење испуњено љубављу према патнику са жалошћу... Милост на неки начин произлази из љубави и ову има као почетак. И ако би неко хтео да испита карактерно својство милости, наћи ће да је то појачано расположење испуњено љубављу, удружено са осећањем жалости. Сви се подједнако старају да имају заједницу у добру, и непријатељи и пријатељи; али желети учествовати у жалости својствено је само онима који имају љубав. А од свих веза у овом животу за најмоћнију се сматра љубав, а милост је појачана љубав. Блажен је онај чија је душа у таквом расположењу, као онога који је достигао сам врх добродетељи (Григорије Ниски).

Милосрђе је урођено човеку

Милосрђе је у све усађено од природе, чак и у грубе и сурове. Ми се и на звери смилујемо. У таквом изобиљу милосрђе је усађено у нас... (Златоуст).

Наређено у Сѣтаром завѣѣу ѣрема сѣоци

У Старом завету било је наређено (II Мојс. 23,4-5; V Мојс. 22,4) да се животиња упала у јаму извади и залутала врати њеном господару. У томе се види намера Законодавца - Бога да људе од милосрђа према животињама одведе милосрђу према људима. У самој ствари ако смо ми обавезни да будемо милостиви према неразумним животињама, колика онда треба да буде наша љубав и милосрђе према онима који су с нама

истог рода и достојанства?... (Григорије Богослов).

Боџ се мноџо брине о милосрђу

Бог се много брине о указивању милосрђа не само са Његове стране нама него и са наше стране сличним нама. Он и у Старом и у Новом завету даје мноштво зако-

на о томе, заповедајући да људи у свему буду милосрдни - и речима, и новцем, и делима. Мојсеј о томе веома често говори у својим уредбама; пророци у име Божје вапију: *Милосѣи хођу, а не жрѣве* (Осија 6,6), и сви апостоли, сагласно са њима, и чине и говоре. Да не будемо лењи у овом делу, зато што њиме ми доприносимо највећу корист не сиромасима већ себи, више примамо него што дајемо (Златоуст).

Милосрђе и саосећање уѣдобљавају Боџу

Милосрђе и саосећање то је оно чиме ми можемо да се уподобимо Богу; а кад ово немамо, онда

ништа немамо. Господ није рекао: ако будете постили, бићете подобни Оцу вашем; није рекао: ако будете сачували девичанство, или: ако се будете молили, бићете слични Оцу вашем. Све ово не односи се на Бога, и Бог ништа од овога не чини. Него шта? *Будиѣе милосрдни, као шѣо је милосрдан Оѣац ваш на небесима*. Ово је дело Божје. Ако ти немаш овога, то шта имаш? ... (Златоуст).

Милосрђе – највећа добродетељ

Никаква добродетељ не цени се као милосрђе... У причи о страшном суду Господ не говори ни о каквој другој добродетељи (на пример: целомудрију или непорочности, девичанству и тако даље) него о милостињи, зато што су оне добродетељи ниже од милосрђа... Велике су добродетељи девичанство и пост, али су мање од милосрђа. Пет лудих девојака из Спаситељеве приче сачувале су девичанство, али пошто нису имале милосрђа, остале су ван брачног дворца (Златоуст).

Милосрђе ѣреба указиваѣи свима

Ти си здрав и богат? Онда утеши болесника и сиромаша. Ти си доживео пад? Онда подигни онога који је пао и разбио се. Ти си весео? Онда ободри тужнога. Ти си срећан? Онда олакшај судбину унесрећеног.

Дај што било Богу као захвалност што не припадаш броју оних који имају потребу у добротинствима, него броју оних који могу да укажу добротинства, што не гледаш у туђе руке, него други у твоје. Обогаи себе не само имовином него и побожношћу, не само златом него и добродетељима,

или боље, само њима... Буди за несрећног бог, подражавај мило-срђу Божјем. Јер ништа толико не уподобљава човека Богу, као добротинство; мада Бог несрав-њено више добра чини, а човек мање, према својим моћима...

Ако не можеш да укажеш велика добротинства, укажи мања. Помози му, пружи храну, одећу, лек, превиди ране, обавести се о његовом јадном положају, поразговарај о трпљењу; осмели се, дођи. Тиме нећеш унижити себе ...

Сагласно заповести која нам налаже да отварамо своје срце свима сиромасима и који страдају из било којих разлога. Треба, као људи, да људима плаћамо порез добротинства, ма каква их нужда приморавала да траже помоћ, било то удовица, или сироче, или изгнаник из отаџбине, или ... покраден, или бродоломник. Јер сви они имају подједнако право на сажаљење, и исто тако гледају у наше руке, као ми у руке Божје, кад нешто просимо ... (Григорије Богослов).

За што треба чинити

Сваки морепловац близу је бродолома, и утолико ближи уколико плови са већом одважношћу. Тако и сваки обучен у тело близу је телесним невољама, и утолико ближи уколико неустрашивије иде подигнуте главе, не гледајући шта се пред њим налази. Док пловиш по повољном ветру, пружај руку оном који је доживео бродолом. Док се наслађујеш здрављем и богатством, помози ономе који је пострадао. Не чекај да из сопственог искуства дознаш колико је велико зло нечовечност, и колико је велико добро срце отворено за оне који трпе невоље. Не жели да дочекаш да Бог подигне руку своју (Пс. 73,3-4) на оне који подижу врат свој и пренебрегавају убоге. Ура-

зуми се туђим невољама. Дај невољнику макар најмање: и то неће бити најмање за онога ко у свему оскудева, а и за самога Бога, ако твоја помоћ буде према твојим могућностима. Уместо великог поклона, принеси усрђе. Ништа немаш? Утеши сузом. Велики је лек ономе који трпи зло, када се неко из душе сажали на њега; несрећа се много олакшава искреним саосећањем...

Ако смо дужни да будемо милостиви и према животињама, то колико наша љубав треба да буде према онима који су с нама истог рода и достојанства? Тако нас уче и разум и Закон Божји и правичнији људи, који сматрају да је боље чинити добро другоме него примити добро од других, да је милост скупља од користи (Григорије Богослов).

Милосрђе према људима јесће према Христу и зајам Богу

Ако сте слуге, и браћа, и санаследници Христови, докле је још време послужимо Христу ... милосрђем према бедницима, који се сад вуку по земљи, да би нас они, кад одемо одавде, примили у вечне куће (Лк. 16,9)...

Дај у зајам Богу милосрђе. Нико се није кајао од оних који је ма шта принео Богу. Он је штедар у давању, нарочито будућим добрима. Он награђује оне који су Му овде ма шта принели и дали у зајам. А понекад, да би вас уверио у будућа блага, Он награђује и овдашњим добрима. Још мало и свет ће проћи. Искористимо време и искупимо пролазним вечно... Свакоме је боље да овде указује милост, него да тамо даје одговор... (Григорије Богослов).

Милосрђе хришћанских светитеља

Ава Агатон поверио је: „Ако би било могуће, ја бих са насладом узео тело неког губавца и дао му у замену своје“.

Причали су о ави Агатону како је једном отишао у град, да тамо прода своје рукотворине. У граду наиђе на неког болесног странца, који је лежао на улици, и нико се о њему није бринуо. Старац је од добивеног новца за своје производе закупио колибу, сместио болесника у њу и пуна четири месеца неговао га, све до оздрављења.

Другом приликом ава Агатон на путу за град, опет ради продаје својих производа, наиђе на губавца непокретног, који га замоли да га пренесе у град. Старац га натовари на своја леђа и понесе. Кад су стигли у град, губавац га замоли да га положи тамо, где он буде продавао своје производе. Старац му учини по вољи. Кад је ава продао једну своју котарицу, губавац га замоли да му за добивени новац купи хлеба, и ава му то учини. Кад је продао и другу котарицу, он га замоли да му купи још хлеба, и ава му и ту молбу испуни. Кад је ава распродао све своје производе и спремао се да се врати у своје пребивалиште, губавац га замоли да га пренесе и врати на место где га је нашао. Старац га опет узме на леђа и понесе. Кад су дошли до оног места, он спусти губавца и окрене се да пође даље својим путем. Тада му губавац рекне: „Благословен си ти, Агатоне, од Господа на небу и на земљи“! Рекавши то, њега нестане. То је био анђео Божји, послат да испуни милосрђе старца.

ЗАПОВЈЕСТ И ГРИЈЕХ

Чуо сам од једног доброг човјека, али не много побожног, како не сматра да је рад на било какав празник, осим највећих, гријех. Ово је рекао из простог убјеђења, не желећи да иког увриједи. Ипак, мада је у питању добар и поштен човјек, ово није тачно.

Заповјест Господња, једна од десет, је поштовање седмог дана као дана посвећеног Богу, у који се не бавимо уобичајеним пословима. Кршење сваке - дакле и ове - заповјести је гријех.

А шта је заповјест, и шта је гријех?

У нашем народу се ова два појма доживљавају на следећи начин. Заповјест је строго Божије наређење, чије неизвршење повлачи казну (сурову), и страх од казне треба да нас држи у послушности. Гријех је нешто што је нама у природи (што закључујемо по понекад јакој тежњи ка гријеху), и везано је за ужитак или удовољење неком прохтеву, али увијек настаје кршењем заповјести.

Да ли је овакво схватање заповјести и гријеха заиста православно?

У Светом Јеванђељу пише да, када је неки богати младић упитао Господа шта му ваља чинити да би задобио живот вјечни, Он му рече: „Заповјести знаш...“ (Мк. 10, 17)

Дакле, заповјести нису ту „тек онако“, да би Господ показао Своју власт над људима, да би људе држао спутане и у страху! Оне су ту да би човјек знао како да задобије живот вјечни. Човјек је створење (створење Божије), и као створење подлијеже одређеним правилима, а она постоје и у материјалном и у духовном животу. Хранимо се да би тијело било живо, и способно за рад; одијевамо се из сличних разлога; чувамо се удара и убоја јер знамо да нам они могу донијети смрт. Исто тако, духовна страна живота има своја правила. Та правила нам одржавају духовни живот. Она су непромјењива на исти начин као и правила живота тијела.

„Заповјести знаш...“. Дакле, заповјести су нам дате да желећи духовни живот не бисмо лутали у мраку. Жељу за узвишеним, добрим, чистим животом можемо имати самим тим што смо људи, али пут до таквог живота није лако открити. Покушавали су многи: стари египатски, индијски мудраци, вјероватно сваки народ на Земљи. Господ је давао сваком од њих по нешто истине, али је изабрао Је-

*Св. пророк Мојсије
прима Таблице Закона
на Синајској гори*

врејски народ за онај коме ће највише Истине открити. Кад је заповјестима довео Јевреје до одређеног степена богопознања, онда је дошао и Он сам, и објавио сву Истину. Није се више сазнавало посредно, од људи, већ је сам Бог, саздаатељ а тим и најбољи познавалац људи, дошао и објавио како доћи до узвишених вриједности за којима су људи трагали. Дакле, добијање заповјести је нешто због чега треба славити Господа и захваљивати Му, јер смо њима добили пут за излазак из таме, путоказе

без којих би наш живот био неуредно смјенивање свјетла и таме, пута и беспућа.

Ријеч гријех на јеврејском језику значи промашај. Промашај подразумева да постоји нешто што је промашено. Требало је урадити нешто, а нисмо; требали смо бити негдје, а не стигосмо; требали смо, било би најбоље за нас да смо - а нисмо.

Циљ хришћанског живота, по ријечима светог Серафима Саровског, једног од највећих светитеља православља, је задобијање Духа Светога. Он каже да, као што трговац тргује оним што му доноси највише користи, хришћанин треба да ради оно што највише привлачи Духа Светога ка нама. Свети Серафим је ово говорио из искуства, као неко ко је био у благодати Духа Светога, и о томе постоји јединствен и диван запис. Оно што је Сам Господ Исус Христос рекао, а многи православни светитељи животима потврдили, то је да онај који има Духа Светога, у кога се Бог уселио, „не умире“, тј. не пропада са смрћу тијела, већ са Богом продужава да живи, само интензивније, јасно и чисто бивајући с Њим. Нестају околности за гријешење, удаљавање од Бога, од циља, и очи тјелесне не ометају духовне да сагледавају нову стварност у којој се човјек нашао.

Дакле, заповјест и гријех јесу везани, али на много дубљи и истинскији начин него што то најчешће мислимо. Заповјест, свака од њих, ту је да бисмо нашли пут ка животу у Добру, да бисмо на најсигурнији начин стекли близину Духа Светога, Бога, и ушли у вјечни живот. Гријех је неуспјех у стицању близине Божије, странпутица а не пут, удаљавање од Бога а не приближавање Њему.

*уочи светог
Цара Константина и царице
Јелене, 2008. године*

Р. Ј.

МАКАРИЈЕ ВЕЛИКИ

Велики Макарије Александријски, када је чуо од Тавењана да живе живот у свакој строгости, пошто скиде своју одећу и обуче се као мирјанин, пешачио је петнаест дана и стигао до Тиваиде. Чим је дошао до тавењанског манастира, затражио је да о његовом долску обавесте архимандрита Пахомија, који је био човек пророчког дара. Но, по Божијем устројењу, Дух није објавио архимандриту Макаријев случај.

Тако, пошто га је архимандрит позвао да уђе у манастир и срете се са Пахомијем, рекао му је: „Молим те, господару мој, да ме примиш у манастир, да и ја postanем монах“. „Ти си већ стар“, одговори му Пахомије. „Како ћеш се подвизавати? Овде су браћа која су се предала подвизима још од своје младости и која су одгајана на труду, те могу издржати строге подвиге. Ти, у овим својим годинама, нећеш моћи издржати напоре и захтеве подвига, изгубићеш самопоуздање и вратићеш се у свет, где ћеш и ружно о нама говорити, и себи велике штете нанети“.

Пахомије га, тако, није примио, већ га је вратио назад. Ипак, Макарије није отишао, већ је без јела и пића чекао пред манастирском капијом пуних седам дана. Пахомије, чим чу за то, одмах га изнова дозвола к себи и понови му исте речи, које му је рекао и први пут.

Тада му Макарије рече: „Молим те да ме примиш, авво. Не будем ли постио као сва браћа и радио као и они, тада нареди да ме избаце из манастира“.

После овог разговора, Пахомије га прими и приброји монасима манастирским (тај манастир до дана данашњег има хиљаду и четири стотине монаха). Ускоро стиже и Велика Четрдесетница.

Старац је видео како су се монаси одали различитим подвизима: један је јео увече, како је и био обичај, други сваки други дан, трећи сваких пети, четврти је остајао будан по читаву ноћ а дању се бавио неким радом, пети се

Св. Макарије Велики

предавао неком другом труду, сваки сходно својој вољи и снази. А Макарије, пошто је натопио много палминих младица, склонио се у један ћошак у манастиру и док није прошао цео четрдесетодневни пост и стигла Пасха није устима примакао хлеб, нити је попио ни кап воде, нити је савио

колена, нити је сео, нити легао, нити ишта јео осим у недељни дан мало свежих листова каквог поврћа (а и то је, по мом мишљењу, радио само да би се видело да једе, па да не падне у гордост). Ни са ким није проговорио, ни са младим ни са старим, већ је ћутећи стојао, мотрећи на себе и молитвом стално разговарао у своме срцу са Богом, док је рукама плео рукотворине од палмовог прућа.

Када су браћа приметила ову изузетно велику издржљивост, отидоше Пахомију и рекоше му: „Авво, одакле си нам довео овог бестелесника? Он је нама који гледамо на његове подвиге, жива осуда. Дакле, или њега истерај одавде, или се ми данас растајемо од тебе“.

Тад се Пахомије Велики, када чу за тог човека и за његово велико подвизавање, помолио Богу, замоливши Га да му открије ко је тај човек који има такво трпљење. И Бог му јави да је то монах Макарије.

Пахомије га одмах нађе, узе га за руку и поведе у цркву. Тамо, пошто му удели братски целив, рече му: „Хајде реци ми, калуђеру, да ли си ти Макарије? Зашто си се сакрио од мене? Већ годинама, колико слушам о теби, жеља ми је била да те упознам. Теби дугујем захвалност, јер си смирио моја чеда да се не хвале својим постигнућима. Сада те, пак, молим, иди у своје крајеве, јер си нам много помогао и учествовао у нашој духовној изградњи. И моли се за нас“.

Тако, пошто му и манастирска братија одаде част коју је завређивао, он отиде од њих и поново се врати у своју келију.

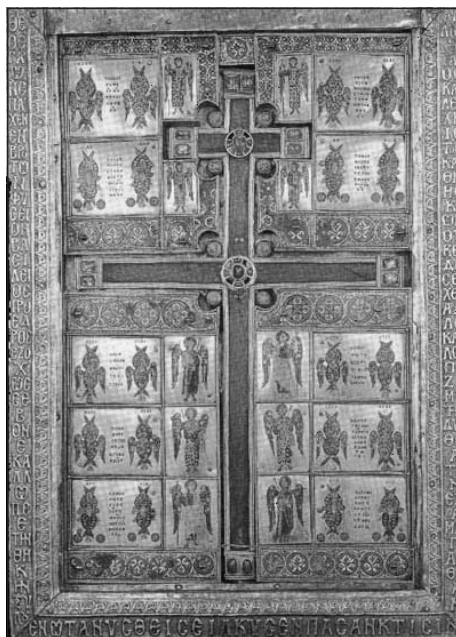
*из књиџе
Еверџетинос*

СПОМЕН ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГА ЈОВАНА ОТШЕЛНИКА

Оставивши свет, преподобни отац наш Јован постаде монах, и живљаше у пустињском отшелништву у Палестини, недалеко од Јерусалима, проводећи дане своје богоугодно у посту и молитвама. О богоугодном животу његовом у књизи, званој Лимонар, састављених од преподобних отаца Јована и Софронија, пише следеће:

Нама Јовану и Софронију, ава Дионисије, презвитер и сасудочвар свете цркве у Аскалону, казиваше о ави Јовану отшелнику, да је био велики по својем животу и веома богоугодан. Живљаше он у околини села Сехуста, на двадесет потркалишта од Јерусалима. У својој пештери старац имађаше икону Пречисте Владичице наше Богородице и Приснодјеве Марије, са Предвечним Младенцем - Христом Богом нашим на Својим рукама. И када је старац полазио куда: или далеко у пустињу, или у Јерусалим да се поклони Чесном Крсту и гробу Христовом и посети света места, или да се помоли на Синајској Гори или оним светим Мученицима чије свете мошти налажаху далеко од Јерусалима, јер је старац волео да одаје част светима, па је понекад одлазио и у Ефес, на гроб светог Јована Богослова, а понекад и светом Теодору у Евхаити, и чак к светој Текли у Селевкију Исавријску, и к другим светима, - једном речју: ма куда одлазио на богомољу, он је у својој пештери увек прислуживао кандило пред иконом Пречисте Богородице, и по обичају упаливши га, он би стао на молитву и молио Бога да благослови пут његов. При томе, гледајући на

икону Пресвете Богородице, он би је свагда молио говорећи: „Пречиста Владичице Богородице, пошто одлазим на далек пут, на коме ћу провести много дана, то те молим, Ти сама пази на своје кандило и чувај га неугасивим док се ја не вратим; а ја, имајући Твоју помоћ за сапутника, одлазим на означени пут.“

*Већи део Часног Живојворног
Крста Господњег*

Пошто би то реко светој икони, он је одлазио на свој пут, и задржавао се на путу напад месец, некад два и три, а некад пет и шест; а кад се враћао, он је увек затицао кандило пуно и где гори, као што га је оставио одлазећи на пут; и никада га није нашао угашеним.

О овом преподобном оцу Јовану, у тој истој књизи Лимонару, пише и ово: ходећи једном по околини села где се налазила његова

пештера, он сrete огромног лава који му је изашо у сусрет. На том месту пут беше веома тесан, налазио се између две оgrade од трња, којим земљорадници обично ограђују своје њиве. И тај пут беше толико тесан, да је њиме једва могао проћи један човек пешак, и то ако не бе носио на себи никакав терет. И када се старац и лав приближише један другоме: старац не уступаше пут лаву, нити лав због тескобе могаше сврнути с пута, и тако им беше немогуће да се мимоиђу. Видећи да угодник Божији не жели да се врати назад него иде путем, лав стаде на задње ноге с леве стране старца, и тежином свога тела потисну ограду од трња и прошири мало пут, те начини праведнику слободан пролаз, и тако старац прође поред лава очешавши се својим леђима о његова леђа. И тако сваки оде својим путем.

К овоме ави Јовану дође једном неки брат, па не угледавши ништа у његовој пећини, упита га: „Како живиш овде, аво, немајући ништа што је потешно за живот?“ Старац одговори: „Чедо, ова пештера је духовна трговина: даје и узима, даје рукодеље, а узима све што је потребно“.

Овај богоугодни отац, пошто проведе у својим постничким подвизима и трудовима много година, отиде ка Господу, и би прибројан к лику светих, који престоје Оцу и Сину и Светоме Духу, једном у Тројици Богу нашем, коме слава вавек. Амин.

*Из Житија свейих
за Јуни*

О МИЛОСРЂУ НАД СВИЈЕТОМ

Бијаше човјек који је, као и многи, желио да се оправда. Питао је Христа Исуса: „Ко је мој ближњи?“ И Спаситељ му исприча причу...

Иђаше човјек-скитница од Јерусалима у Јерихон, и разбојници га заробише. Скинули су са њега одјећу, вјероватно, једину коју је имао и, претукавши га, оставили га да умре наред пута.

Одмах за овом бешчовјечношћу слиједи, вјероватно, још гора: истим тим путем пролазећи, два човјека, један за другим, равнодушно пролазе поред човјека који лежи и крвари. „Прође мимо“ свештеник. Левит је поступио још горе: „приђе“, „погледа“, утоли знатижељу - видје како се пати и умире човјек, и оде својим путем. У лицу тих двају људи поред израђављеног човјека прошло је сво безосјећајно човјечанство. Једна половина тог човјечанства ранила га је и оставила да умре наред пута; друга половина равнодушно пролази поред његових патњи.

Јован Златоуст је с правом рекао: „Богати и сити, који равнодушно гледају на гладне и ниште, и који им не помажу, једнаки су убицама“. Наравно, једнаки су злочинцима и они који, имајући могућност да помогну бар једној јединој жртви злочина овог свијета, пролазе мимо човјечијих страдања, заузети само својим благостањем.

У простим ријечима Христос, Који зна срца људи, открива сву дубину мрака који се згуснуо над човјечанством, и показује главни гријех свих времена и народа: не-милосрђе. И када, удубљујући се у ову истину, почнемо да се ужасавамо пакленој тами моралне човјекове свијести, тиха небеска зора - милосрђе - уздиже се

над земљом. И она види само Сунце Божанске Љубави - Христа.

Тим је путем око Јерихона пролазио и неки Самарићанин и, видјевши на путу окрвављеног човјека, сажалио се над њим. Ништа више од тога: само се сажалио. Све друго је била последица тога: један се човјек сажалио над другим човјеком. Десило се свима блиско чудо, кроз које најгрешнији и најслабији човјек постаје заједничар Божанске силе, правде, истине и славе.

Милосрђе покреће нешто што је веће од камених планина - оно покреће окамењена срца. „Заиста вам говорим, ако неко каже гори овој: „Подигни се и баци се у море“ и не посумња у срцу свом, него повјерује да ће се десити по ријечима његовим, - биће му, шта год да каже“ (Мк. 11:23). То су ријечи Христове. Милосрђе у свијету је - чудо. Камене горе премјештати са својих мјеста није дато никоме. Истинско чудо је сажалење.

Бог жели то чудо, милосрђа једног човјека према другом. Ту се крије виша сила живота. Истинско милосрђе је увијек просто и дјелатно. Оно је воља, спремна на сваки труд, оно је срце, које се слагасило да претрпи сваку патњу, љубави ради.

Истинско милосрђе је дјелатно. Оно уједињује у себи небо и земљу, и помаже, не само осјећањима и намјерама, него и моментално, на мјесту, на тој сувој, прашњавој земљи између Јерусалима и Јерихона.

Управо је такво било милосрђе Самарићанина о којем је цијелом свијету испричао Христос. Осмишљена брижљивост његова показује дубину његовог милосрђа. Након што је пришао рањенику на путу, он му одмах „преви ране“, омекшавши их уљем, омив-

ши их вином и, „сједнувши га на магарца, одвезе у гостионицу и побрину се за њега“. Тако говори Јеванђеље.

Послије тога милосрдни Самарићанин је могао да оде са чистом савјешћу. Али не. „На други дан, одлазећи, извуче два динара и даде власнику гостионице и рече: „Побрини се о њему““. Рекло би се, овим је учинио све што је било до њега. Али савјест тог човјека продужава да буде незадовољна: он се обраћа газди гостионице и говори му: „Ако буде и твојих издатака, кад се вратим, платићу ти“. Какво лучење истинске човјечности!

Јер, сви могу поступити „исто тако“... Много је и данас око нас људи, израђаваних гријехом, оскврњених злом овога свијета, који леже, и пате, на разним путевима. И може им се помоћи.

Видим ту малу гостионицу милосрдног Самарићанина на путу од Јерусалима до Јерихона. То је мала кућа, у њој нико не живи, али њу знају сви ходочасници Свете Земље... Пустински се пут повија по горама, спуштајући се ка Јерихону. Около - мртве горе. То су срца. Чија? Древних? Савремених људи? То су наша камена човјечија срца, Господе. И она жуде за водом Твоје Милости и спремна су да на воду Твоју одговоре цвијећем и травом.

Мала кућа стоји поред пута. Ту долазе људи из свих земаља и народа и виде ту причу, коју слушају од Христа. И ријеч пустињског пута, мртвих камених планина, и ту малу кућицу, која свим народима говори о милосрђу - све остаје као Божански зов у свијету, као зов на човјечност човјека, на љубав и милосрђе.

*Архиепископ Јован (Шаховској)
„Апокалипса сийног ђријеха“*

О ПРИМАЊУ СВЕТОГ ПРИЧЕШЋА

Кад страшној и божанственој трпези и тајанственој Жртви приступате, онда то са страхом и трепетом чините, са чистом савешћу, постом и молитвом, без гунђања и без да један другог гурате или да ногама с нестрпљењем лупкате, јер је то знак крајњег безумља и не малог презрења, јер такве, који тако поступају, велика мука и казна очекују.

Та помисли човече, каквој се Жртви приближаваш и каквој трпези приступаш, а опомени се и тога да се ти, као земља и пепео, Крвљу и Телом Христовим причешћујеш. Када би те један земаљски цар на гозбу с поштовањем звао, ти би за столом седео и постављена јела часно и тихо јео, а када те Бог својој трпези позива и свога Сина поставља, и анђеоске силе са страхом и трепетом око ње стоје, херувими лица своја покривају а серафими величанствене речи: свет, свет, свет Господ узвикују, ти вичеш и гунђаш? Зар не знаш да је неопходно да се у то време при духовној чистоти и душевна тишина тражи?

Највећи мир и тишина овде су потребни, а не гунђање, гнев и гурање, јер све ово каља душу која приступа Светињи. А како би нам се могло опростити, када осим многих грехова и у време самог приступања Светом Причешћу нећемо да се ослободимо таквих животињских навика. Од ових Тајни ништа корисније не може бити за нас, па шта нас онда тако поробљава да једва чекамо да оно што је духовно оставимо и за теле-

сним пожуримо. Немојмо нипошто, молим вас, гнев Божији на себе навлачити, јер ово што је на трпезу постављено, то је целебни лек за све наше изопачености, неоскудевајуће богатство и путеводитељ ка Царству небеском. Зато са страхом, благодарношћу, скрушеношћу и с признавањем својих грехова, са сузама и плачем над својим пороцима, усрдну молитву Богу приносећи, приступајмо. И пошто би се тиме очистили небеском Царству би се приближили,

Св. Јован Златоуст

зато приступајмо тихо и с пристојношћу. Када непорочну и Свету Жртву примамо, љубимо је, очима грлимо и срцем успламтимо - да нам сабрање наше не би на суд и осуду, но на душевну мудрост, на љубав, добродетел, и на помирење с Богом као темељ ненарушивог мира и других безбројних блага било - а тако ћемо и за себе саме светост задобити и ближњима на спасење бити.

Ја често о овоме беседим, али нећу престати да и убудуће о томе говорим. Јер каква вам је корист, ако се узалуд сабирамо а ничему корисноме не привикавамо. А и нама каква би корист била, ако би вам увек беседом нашом угађали?

Кратко је ово време, љубљени! Отрезнимо се и будимо бодри! Пробудимо се и марљиву ревност према свему показујмо и у свему будимо благочестиви. Па било да треба реч Божију да слушамо, било да Тајнама треба да приступимо, или нешто друго да учинимо, свагда то са страхом и трепетом чинимо, да не би за нерад наш клетву на себе навукли оним што је речено: *Проклеј био ко немарно ради дјело Господње* (Јер. 48,10), пошто гунђање и гнев овој Жртви сметају, а занемаривање њено Богу је мрско по оној апостолској речи: *Ако неко разара храм Божији, разориће њега Бог* (1 Кор. 3,17).

Немојмо, дакле, уместо опроштаја, Бога срдити, но марљивост и поредак чувајући и безметежну душу имајући, с молитвом и са скрушеним срцем приступајмо, да бисмо Владику нашег Исуса Христа умилоствили и да нам [Отац] да обећана блага ради благодати и човекољубља самога Господа нашег Исуса Христа коме заједно са Оцем и са Светим Духом нека је слава, сила, част, сада и увек и у векове векова. Амин.

Свети Јован
Златоуст

СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША (1824 - 1878)

130 година од уџокојења

Књижевник који је учинио прелаз од народне приче (које су скупљали Вук Караџић и Вук Врчевић) ка умјетничкој приповјетци, био је Ст. М. Љубиша.

Љубиша се родио у Будви, у крају гдје је србски народ најбоље очувао своја предања и обичаје и гдје је „сваки трећи човјек од природе пјесник и говорџија“, од оца Митра и мајке Кате. Из ове породице било је још истакнутих људи. Из овог рода био је и Висарион Љубиша, управник богословије на Цетињу и потоњи митрополит Црне Горе. Стефан је рано остао без родитеља и умјесто дјетињства и школе, живот му је пружио породицу коју је морао да издржава. Осим нешто школе на италијанском језику у дјетињству Стефан је био самоук и самосталан се развијао.

Са навршеном деветнаестом годином постаје општински тајник у Будви (1843). Пошто је брзо упознао све законе и постао њихов тумач и бранитељ народа, постаје јавни бљежњик. Отада па до краја живота, провео је као јавни радник. Године 1860. буде изабран за посланичког кандидата за Државни сабор у Бечу. Од 1861. до 1876. године био је посланик на Далматинском сабору и Царевинском вијећу у Бечу. Као добар познавалац народа и као његов представник, Љубиша је био најистакнутији и најактивни-

ји политички човјек, један од првих подстрекача националне свијести код далматинских Срба и њихов политички и духовни вођ. Вријеме од 1870. до 1878. године провео је Љубиша у Задру као предсједник Далматинског сабора. Умро је у Бечу 1878. године и ту сахрањен, а у завичај пренјет 1885. године.

Љубиша је почео да пише веома касно. За то вријеме доста је читао, нарочито италијанске писце, највише Манцонија. Са италијанског је и преводио: дјелове из Хорација, Ариоста и Дантеа. А кад је почео да чита народне збирке Вука Караџића, заволе народни језик и по његовим ријечима, због народног језика почео је да пише: „Но видјећи грдно ква-

рење што се по штампи чини лијепим језиком нашим, пуче ми срце од бола, пак се дадок да и ја нешто пишем, као за неки протест против тога распа“.

Љубиша је почео свој књижевни рад стиховима. То су горе поменути стиховани преводи са италијанског језика. Од оригиналних радова позната му је пјесма *Бојна Вису*, коју је испјевао у десетерцу по угледу на А.К. Миошића. Међутим Љубишин таленат био је у приповјетци.

Први његов самостални рад на пољу приповјетке био је *Шћепан мали* (1868). Предмет је из Његошевог истоименог дјела, без неке оригиналности. Важност овог дјела више је у томе што је од превођења прешао на оригиналан рад. Када су 1870. године изашле његове приповијетке у часопису Дубровник: *Продаја њаџриара Бркића и Кањош Мацедоновић*, Љубиша је важио као најбољи приповиједач Далмације. Већ 1875. године излази збирка *Пријовијести црногорске и приморске (свежа десет на броју) и Причања Вука Дојчевића*.

Све његове приповјетке проистичу из народне приче и народног језика. „У изражају оне имају сву непосредност и свјежину народног казивања; у психолошком уобличавању карактера и сукоба, оне су најнепосреднији израз патријархалног морала динарског типа“. У раду је Љубиши, како сам вели, био циљ да очува „неколико знаменитих догађаја своје отаџбине“ и да узгред опише „начин живљења, разговоре, па најзад и врлине и пороке својих земљака“, и да то све преда потом-

ству како је „чуо и упамтио од старих људи“, јер се „свагда те ствари преображавају и гину, што је год шири дотицај са свијетом и поплавица туђинства“.

По духу својих дјела он стоји на прелазу између романтизма и реализма. Он има све особине романтичара: љубав према прошлости, народу и језику. Али широким захватом из народног живота, из своје средине, његове приповјетке реално представљају обичаје, језик и душу народну. Баш са те фолклорно-етнолошке стране његове приповјетке имају велику вриједност.

Најизразитији примјер свега је-сте приповјетка:

Скочидјевојка - која је скоро мали историјски роман, који даје широку слику читаве једне епохе племена Паштровића. Стеван, син паштровског кнеза, воли Ружу, али тиме навлачи мржњу њене маћехе, која хоће да уда за њега своју кћер. Преко Рада Ковача, који такође воли Ружу, маћеха ствара читаву историјску интригу. На позив властелина Медина умјешају се и Млеци. Заробе Стевана, али га због борбе са Турцима пусте. Кад су Турци одбијени, на захтјев маћехе Млеци опет окују Стевана, али он успе да побјегне Турцима, потурчи се и доби име Скендер-бег. Његов ујак Стеван Штиљановић бјежи од Млечића у Срем, гдје се бори са Турцима и гдје умире. Млечићи су Ружу на силу вратили господару Медину, који хоће да је уда за Рада. Но она, да би остала вјерна Стевану, скочи са стијене у море. По томе се та стијена зове Скочидјевојка.

Овдје је изложена читава историјска борба Паштровића са Турцима и Млечићима, да би очували своју независност и свијест.

Та борба још више избија у народној легенди: **Кањош Мацедоновић** „коју је Љубиша претворио у историјску истину“. Кањош излази на мегдан дуждеву одметнику и тиме спасава паштровске повластице, које су дотле биле само празна обећања. Кроз ову приповијетку Љубиша даје анализу морала ова два свијета. Кањош не схвата да дужд не смије на мегдан, већ шаље замјену купљену за новац; дужд пак не схвата Кањоша који одбија новац као награду, већ ставља у млетачку касу свој посљедњи дукат, али тражи часне односе између ова два свијета.

У тој нечасној борби страда и Поп Андоровић, нови Обилић, кога су Млечићи оклеветали за шуровање са Турцима. Да би опрао свој образ иде под шатор аге да га убије.

Своје приповјетке Љубиша често зачињава хумором. То је здрав народни хумор, поникао из духа планинаца, често пословични хумор, који је одраз чита-

вог овог народа. Приповјетка *Крађа и њрекрађа звона*, написана је читава у том ведром хумору.

Посљедње Љубишино дјело,

које је остало недовршено, јесте:

Причања Вука Дојчевића - Он је намјеравао да напише стотину тих причања, али је написао тек 37, јер га је смрт у томе омела. Причања су прво штампана у „Србској Зори“ у Бечу. Љубиша је много цјенио овај књижевни лист и био његов сарадник до смрти. Причања Вука Дојчевића су мање приче у којима се описује живот народа и износе његови погледи на свијет и живот. Да би у причању био слободнији писац је узео Вука Дојчевића, у народу познатог особењака, који је умио лијепо да прича, и преко њега је износио оно што је хтио.

Приповјетке Ст. М. Љубише су без великог сукоба, и страсти, али је он реалан и оштар посматрач живота, писац који је писао необично кријепким и лијепим народним језиком и сликовитим стилем народног говора. Баш због народног језика он је упоређиван са Његошем и називан „Његошем у прози“.

СВИЛЕНА БРОЈАНИЦА

Већ четрдесет и двије године, кад се изјутра пробудим, и отворим очи прво што угледам, јесте свилена бројаница која види поред иконе Светог Ђорђа - моје Крсне славе. Ништа то није необично, помислиће неко, јер данас има много бројаница малих и великих, обичних и свилених, у многим нашим домовима. То је сасвим тачно!

Али ова свилена бројаница, двадесет година у очевој кући, а четрдесет двије у мојој, налази се од јануара 1945. године и припадала је сада већ канонизованом Митрополиту црногорско-приморском Јоаникију (Липовцу), свирепо убијеном од комунистичких власти без суда и осуде. У кућу мога оца доспјела је директно из руке овог великог новог нашег светитеља.

По причању мога оца Симеона Топаловића, трговца из Рудог, то се догодило овако: Половином децембра мјесеца 1944. године у мало мјесто Рудо, у Источној Босни, на тремећи Србије, Црне Горе и Босне дошле су под командом војводе Павла Ђуришића, четничке јединице из Црне Горе, њих преко шест хиљада, заједно са њима много више избјеглица (жена и дјеце) и Митрополит црногорско-приморски Јоаникије (Липовац) са око шездесет свештеника. Сви они нису желели да дочекају комунистичке партизанске јединице које су тих дана „ослобађале“ Црну Гору. Војска је пошла према аустријској граници да би се предала савезницима а народ је пошао са њом. У то вријеме мој отац је био одборник у Општини Рудо и са осталим се старао за смјештај војске и избјеглица. Пошто је мој отац био познат као вјерник, дугогодишњи члан Црквеног Одбора а и припадник богомолачког покрета од прије рата, а имао је и велику и комотну кућу, сви су предложили да се Митрополит смјести код нас. За оца и мајку била је то велика част и Митрополита су примили као свог најрођенијег. Моји родитељи су му уступили своју спаваћу собу и читаво вријеме се трудили да му обезбједе све што му треба. Измучен од те-

шког пута а и веома слабог здравља највише времена је проводио у кревету. Имао је веома осјетљив стомак и лекар је стално био уз њега. Негдје око календарске нове године лекар је од моје мајке, која је била пред породом, затражио да се набави млијека за Митропита. Мајка је то саслушала, али је одмах потражила мога оца да се са њим договори како да поступи у овом случају.

Знали су они да Митрополит може да разријеши пост, нарочито у оваквим ситуацијама, али се то косило са њиховим договором и зајетом који су сами себи поставили од првог дана заједничког живота. Као млади људи договорили су се да у својој кући нико, без обзира на којој функцији био и ма какву власт имао, из њихове руке не буде послужен мрсном храном, преко године, сриједом и петком, и у току сва четири годишња поста. Ријешили су се да отац уђе код Митрополита да му то исприча али да буде онако како он каже. Тако су и урадили. Претпостављали су, а послједице испоставило као тачно, да је то била жеља и брига лекарева за Митрополитово здравље а не Митрополитова. Кад је Митрополит од мога оца сазнао о захтјеву лекара и о зајету мојих родитеља, дубо-

ко потрешен и радостан што су моји родитељи тако поступили, заплакао је.

На Бадњи дан моја мајка се породила а родила је мога другог брата који је добио име Гојко. Тог дана је пред нашом кућом свирала војна музика у част Божића који долази и Митрополита који је у нашој кући. Врло често смо том нашем брату касније говорили да је војна музика свирала у част његовог рођења што се врло ријетко дешава и да је он зато веома музикалан.

Послије Божића и Српске Нове године (1945.) војска је наставила свој пут а са њима и избјеглице заједно са Митрополитом и свештеницима. На расстанку са мојим родитељима Митрополит је тражио да нас мајка све четворо приведе на благослов што је она и учинила. Митрополит нас је благословио и свакоме од нас дао по неки дар од онога што је имао. Том приликом је замолио моје родитеље да му обећају да ће, ако остану у животу, и ако послједице рата буде у Југославији Богословије, једнога од нас тројице послати у ту школу. Моји родитељи су веома радо дали такво обећање. Том приликом дао им је своју СВИЛЕНУ БРОЈАНИЦУ коју су отац и мајка чували као велику светињу у својој кући.

Као што је познато из историје, са овог „пута без повратка“ скоро нико се није вратио нити то преживио. Комунистичке јединице под командом Пека Дапчевића све су их побиле код Зиданог Моста и на словеначко-аустријској граници. Са заробљеним војницима побијени су и цивили са свим свештеницима. Митрополит је заробљен и није одмах ликвидиран него је пребачен у Загреб гдје су му одузели исигније (панагију и крст) а њега спровели за Аранђеловац. Ту је последњи пут виђен у веома тешком и понижавајућем стању у јулу мјесецу 1945. год. Ту му се губи свки траг и вјерује се да је убијен на планини Букуљи код Аранђеловца. За његов гроб се ни до данас није сазнало.

Кад се рат завршио, мој отац је покушавао нешто сазнати о судбини Митрополита Јоаникија, па је ради тога ишао и у Патријаршију али ни тамо нису могли ништа конкретно да му кажу.

1948. год. моји родитељи су осуђени од комуниста, мајка на три године а отац на шест, као „четнички јатаци“, чак и ми, њихова дјеца од 10, 7, 5 и 3 године под полицијском пратњом, као највећи зликовци смо спроведени за Сарајево и предати у дом. Од те године цијела породица је постала „државни непријатељ“.

Без обзира на све невоље, Митрополит Јоаникије је живио у срцима мојих родитеља а они своје обећање њему дато у јануару 1945. год. дочекали су да испуне 1956. год. кад сам ја завршио осмогodiшњу школу и као најстарији од синова био одређен да се упишем у Богословију. У то вријеме донијети такву одлуку било је више него смјелост, по многима потписивање своје пресуде. Овим поступком цијела фамилија постала је „потврђени непријатељ државе“ а родитељи су привођени на разне „информативне разговоре“ и доживљавали су разна малтретирања. Када им није успјело да сломе моје родитеље да промијене одлуку, покушали су да мене приволе привођењем и застрашивањем у станици милиције, а касније веома великим обећањима, енормним стипендијама, избором школе, избором града гдје желим да наставим школу, а све то под једним условом, да не идем у Богословију. Пошто им и то није успјело, ја сам отишао за Призрен и уписао се у Богословију 1956. године. Приликом првог доласка на зимски распуст још једном је УДБА покушала да ме одврати од Богословије али им то није успјело.

На том распусту једне недјеље, послје доласка из Цркве, отац и мајка су ми први пут показали свилену бројаницу и испричали ми све ово, на крају су ипак додали да о томе никоме не причам јер је опасно и последице могу бити велике.

Мој упис у Богословију и херојско држање и непопуштање мојих родитеља пред УДБОМ, за многе честите и побожне домаћине тога краја било је велико охрабрење и подстицај да и они следећих година своје синове и унуке пошаљу у Богословију. Први је то учинио Гвозден Васиљевић, отац протојереја-ставрофора Лазара, дјед Епископа Максима и монахиње Веронике; Милија Нова-

ковић, отац протојереја-ставрофора Драгог, пароха у Прибоју, дјед свештеника Александра, сада у Београду и Душка у Шведској, и Будимир Гардовић, дјед синђела Јована, сабрата манастира Добруна. Незванични тајни зајет петорице ових људи је био да се учини све, да би се надокнадило што више изгинулих свештеника у рату и послје њега. О овој својој одлуци нису никоме причали, ни својим најближим, не што нису имали повјерења у њих, него да би их заштитили у случају хапшења од стране власти. Једини који је имао срећу да дочека крај комунистичке страховладе био је мој отац и он ми је једног дана у разговору о томе испричао. Врло брзо тај крај у Источној Босни, заједно са Јањом, у Централној Босни, постају познати као мјеста одакле највише дјечака одлази у Богословију. Мој отац, заједно са виђенијим домаћинима тога краја, настојали су да што више дјеце пошаљу у Богословију. Многе, који су данас веома познати и честити свештеници у Српској Православној Цркви у домовини и иностранству, лично је водио у први разред Богословија у Београду, Призрену, Крки и Карловцима мој отац. Захваљујући тим честитим домаћинима, ми њихови потомци данас са поносом говоримо да нема Епархије у СПЦ у домовини и расијању, у којој нема свештеника из нашег краја. Преко 50 момака је завршило Богословију и у служби је Цркве, толико исто има и монахиња по нашим манастирима и преко 70 дјевојака је удато за свештенике, а имамо и једног архијереја.

Ја сам са успјехом завршио Богословију у Призрену 1961. године и одмах се по благослову Митрополита дабробосанског др Нектарија (Круља) уписао на Богословски факултет у Београду. Те јесени умјесто да одем на факултет морао сам на одслужење војног рока јер као свршени богослов нисам имао право на одлагање војске. Двије године сам провео тамо и ту жигосан као „државни непријатељ“. По изласку из војске на факултету у Београду сам у редовном полагању испита завршио двије године студија. Тада ме је Митрополит Нектарије повукао са факултета је је била велика

потреба за парохијским свештеницима а кандидата веома мало. Довољно је рећи да сам ја девети свештеник који је рукоположен у Митрополији дабробосанској за двадесет година од свршетка Другог свјетског рата. Послије женидбе а на молбу Митрополита др Нектарија, који је био болестан, рукоположио ме тада викарни Епископ др Сава Вуковић у Вазнесењској и Сабарној цркви у Београду. Постављен сам на парохију у Зеници 1965. године. Трећег октобра те године црква у Зеници славила је 80 година од свог освећења а тада је била и моја прва Литургија у њој.

Приликом првог доласка мојих родитеља у посјету, донијели су ми и предали свилену бројаницу да је чувам у свом дому. Та бројаница је утицала да се мој прворођени син Бранко определили да пође истим путем као и ја. Послије Богословије у Београду, студија у Америци, и неколико година проведених на парохији у Канади, сада је парох при Сабарној цркви у Београду и један од четворице београдских архијерејских намјесника.

Са парохије у Зеници сам завршио Богословски факултет и као занички парох отишао у мировину послје пуних 40 година свештеничке службе а у организацији младог зеничког свештеника Бориса Бандуке, на прослави 120 година зеничког храма 3. септембра 2005. г. опростио се од оно мало осталих мојих парохијана.

По избијању рата у Босни и Херцеговини 1992. г. био сам приморан привремено напустити Зеницу, али никако нисам хтио напустити Митрополију дабробосанску. У договору са својом попадијом, она је прешла код својих родитеља у Београд а ја сам се ставио на расположење новоизабраном Митрополиту дабробосанском Николају (Мрђи) са обећањем да ћу радити све што буде потребно док рат траје. Том приликом сам рекао да не бих волио да будем постављен ни на какву парохију, већ желим, ако доживим да будем пензионисан као зенички парох, што се и остварило. У тим данима свакојаким невоља, велико признање ми је била понуда четворице Архијереја СПЦ да примим парохију у њиховим Епархијама, свима сам се од срца захвалио и

обећао ако силом будем истјеран из Босне да ћу им се јавити. Приликом изласка из Зенице са документима које сам понио, била је и свилена бројаница. Та бројаница ми није дозвољавала да изневјерим своје парохијане који су у 90% случајева морали да напусте своја вјековна огњишта и да се раселе по читавом свијету. Сматрао сам да сам у обавези да им на том трновитом путу будем у близини и помогнем колико будем у могућности. Био сам присутан на комплетном изласку и прихвату свих избјеглих из средње Босне па и из Зенице, те на њиховом смјештају, исхрани и превозу, на Илици, Хацићима, Блажују и Соколцу, заједно са свештеником блажујским Момиром Васиљевићем читаво љето 1992. године смо то радили.

Са Митрополитом Николајем са два аута (голф и лада) и онолико ствари колико је могло у њих стати, дошли смо у Соколац уочи Св. Николе, који је Крсна слава Митрополита Николаја. Он је славу прославио молитвено и без гостију. На Соколцу смо изнајмили једну малу приватну кућу са три просторије и буквално почевши од нуле отпочели рад на организацији и консолидацији Митрополије дабробосанске. Ту нам се прикључио протојереј Лазар Васиљевић. Зграда Митрополије у Сарајеву је запаљена а у град с није могло ни ући јер је рат трајао. Тринаест година сам провео у раду са Митрополитом Николајем радећи све послове које је ситуација и то ненормално вријеме захтјевало. Мобилни смо били двадесет четири часа. Довољна је илустрација кад кажем да смо за то вријеме прешли милион и три стотине хиљада километара и то ненормалним и веома оштећеним и опасним путевима.

Приликом проглашења Митрополита Јоаникија за Свештеноченика у храму Светог Саве на Врачару, имао сам част да будем учесник те Литургије и да читаво вријеме држим његову бројаницу у руци. У току Литургије поједини Архиепископи који су знали за њу узимали су је у руке и са њом се извјесно вријеме молили.

Послије овог догађаја размишљајући о чину који се догодио (проглашење Свештеноченика)

дошао сам до закључка, и у то чврсто вјерујем, да је Митрополит Јоаникије заиста био свети човјек, а ево ради чега:

Моменат када је полазио из наше куће и благослов који је ставио на четворо мале дјеце у нашим животима имао је велики одјек и последице. Моја најстарија сестра Равиојла, постала је прва попадија послје рата из тог краја јер се удала за Новицу Јањића прог свештеника у Чајничу, затим

у Сарајеву у Рудом. Њен унук Марко, завршио је Богословију и сада је студент на Богословском факултету у Америци. Ја сам се рукоположио а тим путем пошао је и мој син Бранко. Његов син, који носи моје име, ученик је Богословије. Син моје кћерке Љубице, која носи бакино име, такође је ученик Богословије. Мој дуги брат Војислав, професор српског језика и књижевности, никада у својим плановима није имао намјеру да неко од своје чеворо дјеце пошаље у Богословију. Благослов Светог Владике Јоаникија је учинио да се његов најстарији син Владислав сам одлучио и упише Богословију коју је завршио као и Богословски факултет на коме је и магистрирао а ту је и асистент. Надамо се да ће врло брзо и докторирати. Његова најмлађа сестра завршила је Богословски Институт у Београду. Брат, који се родио док је под нашим кровом боравио Митрополит Јо-

аникије, иначе наставник географије, такође није остао без плодова благослова који је примио. Његов најстарији син, послје завршетка Гимназије, одлучио се за студије на Богословском факултету који завршава и рукополаже се, сада је парох у Вишеграду.

Чврсто вјерујем, да све ово што се догодило у мојој породици, као и све одлуке родитеља свих свештеника из тог краја, и данас, а нарочито донесене у оно врло опасно и тешко вријеме, плод су благослова овог великог и Светог првојерарха. У промислу Божијем, а уз молитве Свештеноченика Јоаникија, вјерујем да је читав тај крај (бивши вишеградски срез) одређен да надокнади све оне невино побијене свештенике заједно са својим архиепископима.

Ја сада живим у Београду са својом попадијом Јелицом. Пензионисао сам се по свом захтјеву са пуних четрдесет година активне службе. Отишао сам с положаја архиепископског замјеника Митрополита дабробосанског. Последњих тринаест година одвојеног живота од породице, велика мобилност и огромни проблеми и рад, оставили су трага на здравље и мене и цијеле породице. То је једини разлог мог добровољног повлачења из активног живота Митрополије дабробосанске. За свој рад одликован сам златним орденом Светог Петра дабробосанског.

Интересантно је нагласити, по информацијама које имам, у Манастиру на Цетињу нема ни једног материјалног предмета који је припадао Свештеноченику Јоаникију. Његова панагија, коју су послје рата комунисти вратили манастру кад су га ухапсили, на необјашњив начин је нестала, остаје само ова моја сачувана СВИЛЕНА БРОЈАНИЦА да свједочи о њему и једном веома тешком времену.

СВЕТИ ВЛАДИКО МОЛИ СЕ ЗА НАС!

Ово сам све записао с намјером да својим потомцима објасним зашто су дужни да свилену бројаницу поштују и као највјернију светињу коју ће наслједити у своме дому да чувају.

*протојереј-схвирофор
Милојко Тојаловић*

ЖИВОТ И МОЛИТВА СУ ЈЕДНО

Живот и молитва су потпуно неодвојиви. Живот без молитве је живот којем недостаје његова најважнија димензија. То је живот „површни“, без дубине, живот у две димензије простора и времена. То је живот који се задовољава видљивим, који се задовољава нашим ближњим, али ближњим као појавом у физичком смислу, ближњим у којем не откривамо сву неизмерност и вечност његове судбине. Значај молитве је у томе да се самим животом открије и утврди чињеница да све има димензију вечности и да све има меру бесконачности. Свет у којем живимо није безбожни свет. Ми га сами чинимо профаним, али је он у својој суштини изашао из руку Божјих, њега Бог воли. Његова цена у Божјим очима је живот и смрт Његовог Јединородног Сина и молитва сведочи да ми то знамо, да знамо да су сваки човек и свака ствар око нас узвишени у очима Божјим: да их Он воли и да нам они тиме постају драгоцени. Не молити се значи остављати Бога изван граница свега што постоји, и не само Њега, него и све оно што Он значи за свет који је створио, за овај свету у којем живимо.

Често нам се чини да је тешко ускладити живот и молитву. То је заблуда, потпуна заблуда. Она проистиче из наше погрешне представе и о животу и о молитви. Сматрамо да се живот састоји у томе да стално будемо у неком послу, а молитва у томе да се негде осамимо и заборавимо на

све - и на ближњег и на ситуацију у којој се као људи налазимо. А то није тачно. То је клевета и на живот и на саму молитву.

Да би се научио молитви човек пре свега треба да се научи да буде солидаран са читавом људском реалношћу, са читавом реалношћу човекове судбине и судбине целог света и да је до краја преузме на себе. У овоме је суштина чина који је Бог остварио у Оваплоћењу. У томе је сва пунота онога што називамо заступништво. Обично молитву схватамо као учтиво подсећање Бога на оно што је Он заборавио да учини. У стварности, пак, она се састоји у томе да се начини корак који ће нас ставити у сам центар трагичне ситуације, корак који ће бити сличан кораку Христа Који је једном заувек постао човек. Морамо начинити корак који ће нас ставити у центар ситуације из које више никуда нећемо моћи да изађемо. Хришћанска, Христова солидарност је истовремено усмерена ка два супротстављена пола: оваплоћени Христос, истинити Човек и истинити Бог је до краја солидаран са човеком када се човек у свом греху обраћа Богу и до краја је солидаран са Богом када се Он обраћа човеку. Ова двострука солидарност чини да смо у извесном смислу туђи обема таборима, а истовремено јединствени са оба табора. У овоме је суштина ситуације у којој се Хришћанин налази.

Рећи ћете: „Па шта да се ради?“ Дакле, молитва се рађа из два из-

вора: или је то наша усхићена задивљеност Богом и делима Божјим: нашим ближњим и светом који нас окружује без обзира на све његове сенке, или је то осећање наше, а нарочито туђе трагичности. Берђајев је рекао: „Када сам ја гладан то је физичка појава; ако је гладан мој сусед то је морална појава.“ Управо овај трагизам је у сваком тренутку пред нама: мој сусед је увек гладан; он није увек гладан хлеба, понекад је то глад за људским гестом и нежним погледом. Управо овде почиње молитва - у овој саосећајности за предивно и трагично. Док постоји ова саосећајност све је лако: лако нам је да се молимо у усхићењу и лако нам је да се молимо кад нас обузима осећај трагичности.

Да, а у друго време? И у свако друго време молитва и живот морају бити једно. Немам времена да много говорим о томе, али ево шта бих једноставно хтео да кажем: устаните ујутру, станите пред Бога и реците: „Господе, благослови ме и благослови овај дан који почиње“, а затим се однесите према читавом том дану као према дару Божијем и сматрајте себе за Божијег изасланика у оном непознатом што дан који почиње носи и шта јесте. Ово значи нешто веома тешко: заправо, да без обзира на то шта да се деси тог дана - ништа није туђе вољи Његовој: околности у које је Бог пожелео да нас стави да бисмо ми били Његово присуство, Његова љубав, Његова самилост,

Његов стваралачки ум, Његова храброст... И, осим тога, сваки пут кад се сретнете са овом или оном ситуацијом ви сте онај кога је Бог ту ставио да послужи као Хришћанин, да буде делић Тела Христовог и деловање Божје. Уколико тако будете поступали лако ћете се окретати ка Богу и говорити: „Господе, просвети мој ум, учврсти и усмери моју вољу, дај ми срце пламено, помози ми!“

У другим тренутцима моће ћете да кажете: „Господе, хвала!“ И уколико сте разумни и умете да се захвалите избећи ћете глупост која се зове таштина или гордост и чија је суштина у томе да умишљамо да смо учинили нешто што смо могли и да не чинимо. То је учинио Бог. Бог нам је послао предиван дар давши нам да то учинимо. А када увече поново станете пред Бога и брзо у сећању анализирате протекли дан моћи ћете да величате Бога, да Га славите, да Му захваљујете, да плачете због других и да плачете због себе. Ако на тај начин почнете да сједињујете свој живот и молитву међу њима неће бити никаквог несклада и живот ће постати храна која ће у сваком тренутку подстицати пламен који ће се све више распламсавати и постајати све сјајнији, и који ће вас саме постепено преобразити у ону огњену купину о којој говори Свето Писмо.

*Михаилолић
Анијоније Блум*

*превод са руског:
Марина Тадић*

ШТА ЈЕ СВОЈСТВЕНО ХРИШЋАНИНУ?

Шта је својствено Хришћанину? Вера која кроз љубав дела (Гал. 5, 6). Шта је својствено вери? Несумњива увереност у истину богонадахнутих речи, која се не колеба никаквим помислима које наводи природна потреба, или се прикрадају под видом благочашћа. Шта је својствено верноме? Да се пружа ка таквој уверености у силу рече-

нога, и да се не усуђује да било шта одбије или дода. Јер, ако је све што није од вере - грех (Рим. 14,23), и ако је вера од проповеди, а проповед од речи Божије (Рим. 10,17), онда је грех и све оно чега нема у богонадахнутом Писму, будући да није од вере. Шта је својствено љубави према ближњем? Избегавање своје угодности, ради искања душевне и телесне добробити љубљеног.

Шта је својствено Хришћанину? Да се роди одозго у крштењу водом и Духом. Шта је својствено рођеном водом? Као што је Христос једном умро греху, тако и он треба да је мртав и непокретан за сваки грех, по написаном: Или зар не знате да сви који се крстисмо у Христа Исуса, у смрт Његову се крстисмо? Тако се с Њим погребосмо кроз кр-

штење у смрт. Знајући ово, да се стари човек ра-запе с Њиме, да би се уништило тело греховно, да више не робујемо греху (Рим. 6,3-4; 6). Шта је својствено рођеном Духом? Да у даној мери постане као и Онај од кога је рођен, као што је написано: Што је рођено од тела, тело је; а што је рођено од Духа, дух је (Јн. 3,6). Шта је својствено рођеноме одозго? Да свуче старог човека са делима његовим и похотама, и да се обуче у новог, који се обнавља за познање, према лику Онога који га је саздао (Кол. 3,9-10), сагласно са реченим: Јеркоји се год у Христа крстисте, у Христа се обукосте (Гал. 3,27).

Шта је својствено Хришћанину? Да се очисти од сваке нечистоте тела и духа Крвљу Христовом, да твори светињу у страху Божијем и љубави Христовој, да нема нечистоте или порока или нечег сличног, већ да је свет и непорочан, будући да једе Тело Христово и пије Крв. Јер који недостојно једе и пије, суд себи једе и пије (1. Кор. 11,29). Шта је својствено онима који једу Хлеб и пију из чаше Господње? Да чувају непрестано сећање на Умрлог за нас и Васкрслог. Шта је својствено ономе који има ткто сећање? Да више не живи себи, него Ономе који је умро за њих и васкрсао.

Шта је својствено Хришћанину? Да његова правда изобилује у свему изнад књижевника и фариесеја, по мери учења које је предано у Јеванђељу Господњем.

Шта је својствено Хришћанину? Да воли ближњег као што је Христос нас заволео.

Шта је својствено Хришћанину? да пред собом гледа Господа у свему.

Шта је својствено Хришћанину? Да сваки дан и час буде бодар и спреман за савршено угађање Богу, знајући да ће Господ доћи у час у који га нећемо очекивати.

*Свети Василије
Велики*

Монах Серафим

ЧУДНИ СУ ПУТЕВИ ГОСПОДЊИ

Блудни син

I

*Човјек неки имађаше два сина..
И рече млађи од њих оцу: Оче, дај
ми дио имања што ти припада мени.
И он им подијели имање. И послије
неколико дана покупи млађи син
све своје, и отиђе у земљу далеку,
и онамо просу имање своје живећи
развратно. А кад потроши све,
настига велика глад у земљи оној,
и он поче оскудијевати.*

(Лк. 15,11-14)

Никола

У касне сате изишао је из ноћног аутобуса у Булевару краља Александра и, вративши се стотињак корак назад, скренуо у прву бочну улицу. Хладна јесења ноћ и ситна кишица натјерали су га да навуче капуљачу и корача нешто брже. Руке је завукао у џепове, па, пошто је опипао предмете који су се тамо налазили, извукао је кључеве од стана десном руком, провукао кажипрет кроз алкицу привјеска и играо се њима, или их је јако стискао унутар шаке. Нервоза, или шта већ.

Путем који је имао прећи до куће полако су гмизале глисте, али не оне уобичајене, розе, какве су честе у кишне дане, већ некакве мање, сиве са црним главцима. Погледа обореног ка асфалу, због капљица, које су му падале у лице, јасно их је могао уочити. Због њих је некад чинио мало дужи корак или га, пак, скраћивао како их не би потирао ђоновима патица. Помислио би човјек да је он осјећао сажалење према њима, али више је то било неко гађење. Чак се и помало гњевно што их је било тако много.

Стигавши, гурнуо је тешка, старинска дрвена врата, на мјестима добро ојачана жељезом и кроз узан портун ушао у заједничко двориште. Око тог правоугаоног дворишта, које се с прољећа претварало у прави парк богат разноврсним цвијећем – тужном врбом, јабуком, јелкама и јоргованима – простирали су се стамбени објекти. Биле су то једноставне старије куће, скромно украшене китњастим архитектонским еле-

ментима око прозора и врата. Такве су се често могле видјети у Земуну, Панчеву, Вршцу, а вјероватно и у осталим сјевернијим градовима и мјестима. Одмах десно, пошто се уђе у поменуто двориште, налазио се стан у коме је овај млади човјек, кога пратимо од аутобуске станице, живио са својом мајком.

Она је била плодан архитекта, те је њихов стамбени простор учинила прекрасним станом који је за двоје људи био и више него довољан. Користећи се неким савременијим ентеријерским рјешењима, оспособила је неупотребљиву стару таваницу, на којој се сада налазила и његова соба. Отац није живио са њима. Он и мајка су се развели док је Никола још био дијете. Отац се послије тога одселио, кажу негдје у Јужну Америку и више се нису видјели.

Ушавши у стан, трудио се да не прави велику буку, али дрвене ступнице, које су водиле на галерију, и уз највећу пажњу, на појединим мјестима обавезно би зашкрипале. Пошто је већ прешао половину ових ступница, зачуо је мајчин глас, који је допирао из мрака дневног борава, отприлике са оног мјеста гдје се налазио тросјед:

– О, Мачко, сјетио си се да имаш кућу, ја сам већ помислила да си отишао на Тајван.

– Ха! Ха! – одговорио је наглашено и отегнуто на мајчину симпатичну провокацију и без икаквог даљњег разговора отишао у своју собу.

Скинуо је мокру јакну и бацио преко столице. Патике, изувши, шутнуо је у страну, фармерке је оставио на поду, па, навукавши доњи дио пиџама, жељно се бацио на драги му кревет.

Као и обично, сан му није лако долазио, те је, лијепо се придигавши, испружио руку према јакни, у којој су се налазиле цигарете и упалач, али како му ни пепељара није била при руци, мрзоволно је устао да је потражи. У стомаку је осјетио благу мучнину, али није му нарочито сметала. Лежећи на леђима, благо повијене главе, под коју је подметнуо два јастучића, зурio је у кишне капљице које су се сливале низ кровни прозор. Пратио их је како се спајају и како сједињене брже клизну низ глатко стакло прозора, а потом их је у мислима и даље пратио – низ цријеп, низ олук, кроз одводне системе у Дунав, из Дунава у Црно море.

Испушивши цигарету, одложио је пепељару на под и окренуо се на бок. Разни догађаји пређашњег живота или, пак, могућности будућег појављивали су се у уморном уму, неспособном да све то сагледа са пажњом.

Често је код њега бивало тако. Ројеви свакојаким мисли испуњавали су његов мислени простор, док је он остајао немоћан да у том хаосу заведе мало реда. Свега је ту било – од најузвишенијих мисли и идеала до најморбиднијих, одвратних, ниских, прљавих и смрадних помисли и жеља о којима не приличи говорити. Знао је он каткад у самоћи размишљати о животу, о свмиру, о правом смислу човјековог постојања и о сличним питањима која се намећу свима нама. Али, како то бива код већине људи, и код њега су се оваква размишљања увијек завршавала одустајањем и без потребних одговора.

Оваква узалудна мислена напрезања чинила су га нервознијим и појачавала у њему осјећај бесмислености човјековог постојања. Идеја по којој је човјек постао од мајмуна, који је постао од амебе, која је постала из ничега, дјеловала му је неvjероватно глупо и смијешно и увијек се питао како је готово сав свијет могао прихватити такво учење. Али и он сам, ван ових мислених излета, знао се владати горе од сваког мајмуна, руковођен искључиво тјелесним нагонима.

Те ноћи, са којом и почиње наше приповиједање, дуго му је требало да заспи. Тек кад је ноћ готово пољубила дан, у сами цик зоре, поприлично изнурен, утонуо је у сан. Посљедње мисли које су га оптерећивале подсећале су га да већ у 11 сати мора бити у граду.

Ми бисмо могли искористити ово вријеме док Никола спава да га мало боље упознамо.

Био је то по природи снажан и развијен младић, а та природна својства још су више дошла до изражаја након неколико година активног бављења рукометом. Сада се не бави никаквим спортом. Растом нешто виши од просјечног мушкарца, смећих, можда и црних очију, смеђе косе и благо прџастог носа, мене је много подсећао на Андреја Шевченка. Он се није слагао са мојим запажањима и увијек би негодовао кад бих ја поменуо ову сличност.

Студирао је археологију, или боље рећи стагнирао је на другој години, иако је са великим жаром и интересовањем започео студије. У то се свако може увјерити ако погледа оне високе оцјене у његовом индексу. Али, прије него је дао услов за упис на трећу годину, упознао је неку манекенку и с њом отпутовао на далеки Тајван.

У ствари, иако згодна, она није била права манекенка, већ особа која је обављала неке мање значајне послове иза сцене. Нашла се њен лик и на неколико успјелих, али нигдје објављених фотографија које је она радо показивала у друштву и којима се сама највише дивила. Никола је убиједио мајку да потпомогне његов одлазак на путовање, обећавши јој да се враћа за десетак дана и од ње добио пристојну финансијску подршку. Остао је седам мјесеци.

Манекенка је убрзо негдје испарилa, а он је остао – како нам је касније причао – јер је осјетио некаку снажну привлачност Далеког истока. Засигурно је и било тако, но у друштву се знало чути да га је био блам одмах се вратити јер се осјетио намагарченим. Како било, у сваком случају, дуго се задржао.

Израђивао се продајом карата у циркусу и чишћењем гледалишта по завршетку представа. Градић у којем је боравио био је прави туристички бисер Тајвана и, наравно, као добро пласиран туристички производ, био је и легло разноврсних порока на које су се попут мува лијемили многи западноевропљани. Њемци, у највећем броју. И Никола је био склон потрошити вишак новца и времена на какав тјелесни ужитак, али како је временом та склоност ојачала, прерасла је његове материјалне могућности и довела до ситних задужења и

неудогности. Због тога је донио одлуку да се након 217 дана врати својој кући у Београд. Управо овој у којој се сада чуло његово гласно хркање.

Нешто прије десет сати изјутра, почео је да му звони мобилни телефон, и то врло упорно, без изгледа да ће престати. Сав бунован, у полусну, изнервиран пиштавим звуком, који га је пробудио, тешко је отворио очи и, одигавши главу за педал изнад јастука, погледом потражио телефон. С напором је пружио руку и, дохвативши га са стола, пружио уху:

– Хало!

– Еј, Никола! Која овде, нисам те ваљда пробудио? – рече помало промукли глас са друге стране линије.

– Ниси, ево баш гледам јутарњи програм РТС-а – унесе Никола дозу хумора у свој одговор како би показао Који колико му је питање бесмислено.

– Слушај, стари, само да те подсетим на наш јучерашњи договор, не бих да те чекам као прошли пут. Ако не стигнеш до 11, отишао сам, у реду?

Која је био озбиљан. Никола се нагло придигну у кревету па упита:

– Колико је сад сати?

– Сад ти јеее 9:54, пожуре.

– Долазим, који минут горе-доле, ајде, видимо се.

Завршивши разговор, на кратко се опет спусти на топли јастук и, наставивши лежати још неколико тренутака, натјера себе да устане. Вративши се из тоалета, обукао је идентичну одјећу као и синоћ, само без влажне јакне, коју је замијенио тренерком на патент и пожуреио ка такси станици. Чим је изишао на улицу, осјетио је да се није довољно топло обукао, али свакако је продужио. И о том састанку, на који је Никола

тако журно пошао, треба проговорити, иако се тих мрачнијих дана његовог живота нерадо присјећам.

Од Које је требало да узме 20 *екстази* таблета за 7,50 тадашњих **DM** по комаду. На ту количину Која би обично спустио цијену, те је Николи остало само да однесе таблете онима који су га за то ангажовали и да узме проценат од 2,50 **DM** по комаду. Овакву пре-продају радио је тек неколико пута и то не ради зараде, већ што су му досађивали неки људи који су се припремали за *парти*. Иако би узео разлику у цијени, вјероватно би им изишао у сусрет и да није постојала могућност зараде.

Често је помишљао како није добро то што чини, али није се нарочито узрујавао због тога. Знао је за велике компликације које те таблете узрокују као и то да је за многе већ прво конзумирање било уједно и посљедње, али никад није помислио да би се нешто страшно могло десити и тим људима за које је он срећивао, или њему самом. И сам је више пута узимао *екстази*. Првих неколико пута имао је интензивне доживљаје, али касније, тачније врло брзо није било могуће постићи слична стања. Иако је, посматрајући себе у данима по конзумирању тог отрова, јасно уочавао његово разорно дејство на организам, а посебно на мозак, увијек је остављао могућност да га опет узме.

Тог дана са Којом је брзо завршио. Дао му је новац и узео таблете, затим се изговорио неким измишљеним обавезама које су му изненада искресле и отишао. Нису се они ни иначе дуго задржавали заједно, али би обично кратко сјели негдје и попили кафу. Откачивши Коју, а како није имао никаквих обавеза, отишао је до Болета Сурле или Болета Усисивача да убије који сат. Није му спомињао таблете које је имао код себе јер би га овај страшно угњавио тражећи бар један *екстази*. Слушали су музику, празнословили, оговарали, појели по сендвич. По ко зна који пут причавали су неке старе догађаје у којима су они били главни глумци и којима су се, из неког потпуно нејасног разлога, поносили, затим су се поздравили и разишли – тупљи него кад су се састали. Дешавало се често, нарочито у посљедње вријеме, да Никола овако улудо троши дане, без икаквог смисла. То му је чак и сметало, али као да није имао ни воље, ни енергије да то покуша измијенити.

наставак на 60. страни

БЛАГОДАТ БОЖЈА

Који су се крстили у Христу, дарована им је тајно благодат Божја, али она делује по мери испуњавања заповести Божјих. И мада ова благодат не престаје да нам помаже тајно, у нашој је власти да чинимо или не чинимо добро (Марко Подвижник).

У делу нашег спасења учествује и благодат Божја и наша слободна воља. Човек може да жели врлину, али да би ову жељу привео у дело, потребна му је увек Божја помоћ. Као што и болеснику за оздрављење није довољно да има жељу, него је нужно да му даровалац живота Бог подари моћ за оздрављење. Да бисмо се потпуно уверили у то, да и оне добре жеље које поничу од природних способности, датих нам од милосрдног Творца, можемо испунити само уз Божју помоћ, довољно је сетити се речи апостола: хтети имам у себи, али немам моћи да то испуним (Римљ. 7,18)... (Јован Касијан).

Људи на које је капнула роса Духа Божанског живота и ранила срце божанском љубављу према небеском Цару Христу, целим бићем устремљују се ка Христу и жуде да стекну она неизречена блага, каква сазерцавају духом својим, и ради овога блага они презиру сваку земаљску красоту, и славу, и част, и богатство царева. А то зато што су рањени божанском красотом, и у душу њихову капнуо је живот небеске бесмртности. Ум и разум хришћанина у додиру са Духом Светим стичу постојанство и чврстину, спокојство, не расејавају се и не повинују сујетним мислима; него пребивају у миру Христовом и у љубави Духа, како је и Господ о таквима рекао, да су они прешли из смрти у живот (Јн. 5,24).

Уколико се човек више удостојава духовних дарова, утолико их више жуди; уколико више осећа своје духовно напредовање утолико је гладнији и жеднији овога. А уколико се више богати духовно, утолико смиреностије мисли о себи, ради незаситости духовне жеље да стреми ка Господу, како говори Свето Писмо: „Који ме једу биће још гладнији, и који ме пију биће још жеднији“ (Сирах 24,23).

Аврамово Госпољубље

Истинска богољубива и христољубива душа ма извршила хиљаде праведних дела, по ненаситом своме стремљењу Господу, мисли о себи као да још ништа није учинила; ма изнурила тело своје постовима и бдењима, ипак постаје при таквим осећањима, као да још није ни почела да се труди у добродетељима; ма се удостојила постигнути различите духовне дарове или откривења небеских тајана, по безмерној и незаситивој својој љубави према Господу, сама у себи налази као да још ништа није стекла, већ напротив, осећајући свакодневно глад и жеђ, са вером и љубављу пребива у молитви, и не може да се насити

благодатним тајнама и добродетељним животом...

Благодат Божја пребива у човеку и делује као квасац, од младог узраста, и ово пребивање у човеку бива као нешто природно и недељиво, као једне суштине са њим. Међутим, она по својој вољи, а према човековој користи, мења облик свога деловања. Понекад се овај огањ разгара и распламсава јаче, понекад слабије и тише. Другом приликом ова светлост се запаљује и сија јаче, а понекад се умањује и замрачује...

Људи у којима живи и делује благодат Светога Духа понекад плачу и проливају сузе за људским родом, запаљени духовном љубављу према човечанству. Понекад их Дух распаљује таквом радошћу и љубављу, да би они, ако би било могуће, сместили у своје срце сваког човека, не разликујући доброг од злог.

Понекад у смирењу духа толико унижавају себе пред сваким човеком, да сматрају себе за последње и мање од свих.

Понекад их Дух држи у неисказаној радости.

Понекад се уподобљавају силном ратнику, који храбро излази на бој са непријатељима и води борбу са њима (злим духовима), да би их победио и покорио под ноге своје.

Понекад се душа успокојава у неком великом ћутању, тишини и миру, пребивајући у духовном задовољству, у неизреченом спокојству и срећи.

Понекад се умудрује благодаћу у разумевању чега било, у неизреченој мудрости, у знању духовних ствари, што се језиком и устима не може исказати...

Тако разноврсно делује благодат у људима, и многим начинима руководи душу, да чиста и беспрекорна изађе пред небеског Оца (Макарије Велики).

О ХУЛНИМ И ДРУГИМ ЗЛИМ ПОМИСЛИМА

Многи страдају од злих помисли, које долазе од ђавола. Таквих помисли има три врсте: о блудној нечистоти, о неверовању у Бога, а нарочито о хули на Бога, против Пресвете Богородице, угодника Божјих, светих икона, светих Тајни и свих светиња.

+++

У књизи светог Димитрија Ростовског „Духовни лек против непокајаних помисли“ говори се о хулним помислима следеће: У овим помислима нема греха, ако их човек неће, мрзи их и одвраћа се од њих, али ако их неко радо прихвати, тај смртно греши. Греши и онај који из незнања и малодушности мисли да ове помисли од њега долазе, јер су оне пород демона и њима их треба приписивати, а не себи. Када ми мрзимо и противимо се овим помислима, а оне насилно наваљују да уђу у нас, тада од Бога примамо награду за трпљење. Свети Јован Лествичник говори о томе да „кад човек одбацује хулне помисли, не само не бива крив због њих, него се удостојава умножене награде небеске“. Ђаво који убацује ове зле помисли стара се да човека увери да их он сам рађа у себи и да га тиме доведе до очајања. Али треба знати да све те помисли које душа не жели, потичу од ђавола. Дешава се и то да човек, као у неком забораву, за кратко време прими помисли, али сетивши се, прогони их из себе. У таквом случају треба из дубине срца уздахнути и покајати се, и Господ ће опростити. Те помисли обавезно треба исповедати духовним оцима. Кад се човек узбуђује овим помислима, ђаво их појачава, а ко их пренебрегава и презире, од таквих ђаво одлази посрамљен. У време напада ових помисли ни у какво разматрање и расправу са њима не треба улазити, него у себи непрестано изговарати молитву: „Господе Исусе Христе, Сине Божји, помилуј ме грешнога“. По речима светих отаца, „удри врага именом Христовим, јаче од овог оружја не постоји ни на небу ни

на земљи“. Према томе, хулне помисли треба пренебрегавати, сматрати их као лајање пса: мада лајање и чујемо, али штету од тога не трпимо. А ко почне да се препире са овим помислима, оне ће све јаче наваљивати, а неће отићи од нас докле год ми будемо обраћали пажњу на њих.

Св Димитрије Росјовски

Смиримо се, престанимо да осуђујемо ближње, будимо према свима милостиви, у молитви усрдни, у јелу и пићу умерени - и демонске помисли удаљиће се од нас.

Али у овом случају, као увек и свуда, треба имати мудрости. Јер су неки од подвижника, које су мучиле хулне помисли, пали у очајање, товарили на себе прекомерне постове, престали да иду у цркву и свете Христове Тајне да примају, јер су сматрали себе недостојнима; неки су чак посумњали у своје спасење и пали у очајање. А све ово дело је ђаволско. У таквим случајевима, као и у свему, не треба се руководити својим разумом, него

се обраћати духовним оцима, који су нам дати од Бога, као руководиоци у духовном животу.

Хулне помисли јаче нападају за време молитве и других добрих дела; али ко на њих не обраћа никакву пажњу, оне га брзо напуштају. Хулним помислима ђаво не напада оне који живот свој проводе у смртним греховима, без покајања, у немару и лењости, јер их сматра за своје робове. Овим помислима напада он оне који се старају о спасењу своје душе, који живе у покајању и љубави Божјој, како је речено у светом Писму: „Сви који хоће побожно да живе у Христу - биће гоњени“ (2 Тим. 3,12). Света Екатарина Синајска дуго време била је узнемиравана хулним и прљавим помислима. А кад јој се јавио Господ и отерао од ње демоне, она Му је завапила:

- Где си досад био, слатки мој Исусе?
- У твоме сам срцу био - одговорио је Господ.
- Како је то могло бити, кад ми је срце било испуњено прљавим помислима? - запитала је она, чудећи се.
- По томе разуми да сам био у срцу твом, јер ти нимало љубави ниси имала према нечистим помислима, него си се трудила да их одагнаш од себе, па како ниси могла, туговала си и тиме си ми створила место у своме срцу - одговорио је благи Господ.

Препоручујемо такође да прочитате Житије светог Нифонта (23. децембра). Он се неколико година храбро борио са помислима неверја, и за ово био награђен од Господа.

Зато да се нико не узбуђује нити очајава због искушења хулним помислима, знајући да нам оне могу бити од користи, а не на саблазан. Напротив, демонима на срамоту.

*са сајта
Светосавски
благодарник*

ПУТ НА ОНАЈ СВЕТ КОВАЧА ИЗ БОГДАЊА

Код Трстеника, у селу Богдању, ноћу, између 10. и 11. децембра по црквеном календару, 1929. године, догодио се ретко славан догађај:

Ковач из Богдања, Михаило Авакумовић, устаде око пола ноћи да обиђе мало своју ковачницу. Ноћ необично тиха. Сат на цркви у Трстенику избијаше дванаест. Врати се Михаило у своју собу. Његова домаћица баш тада устаде да врши неки посао који је био потребан. Кад Михаило заспи, дође неки младић тако од 18 година; необична изгледа и светао у лицу, и рече му: „Мико, хајде, дошао је час! Господ је наредио“. Михаило одмах пође са тим младићем, који му беше увек са десне стране. Стигну тако до једне простране ливаде. Трава необично лепа, и не могу очи да је се нагледају. На једном месту показаше се три пута. Средњи веома украшен разним ситним камичцима. Леви пут није тако изгледан. Мене пратилац поведе средњим путем, и би ми веома мило.

Стигосмо, путујући према истоку, код једног великог дрвета. Видим на истоку, рађа се сунце необичне величине. Под дрветом има астал, и ту седи човек необична изгледа. Могао је имати тако до 32 године. Коса му дугачка, и једнака при крају. Лице светло, и као нека мудрост да сија из њега. Па ће рећи моме пратиоцу: „Зашто си довео тога човека?“ Пратилац одговори да је наредио Господ. Онда онај човек отвори једну необично велику књигу, која стајаше на асталу пред њим. И нађе тамо записано моје име. Па рече: „Није требало да дође Михаило. Михаило има да живи на земљи 86 година, и без страдања да умре. Господу треба да преста-

не, у подне, Коста Ивановић из Страгара. Одмах Михаила врати на своје место“.

Док је онај човек тумачио како је записано у књизи, ја погледах десно, и видим мноштво се народа скупља. Међу њима неки веома висок човек у бради, као нешто им суди. Жене се искупиле лево, као да нешто чекају. А овамо, мало ближе ка дрвету, многа се деца искупила, играју се, и весело се разговарају. Ја још хтедох да загледам, али онај човек што чуваше ону књигу, рече моме пратиоцу: „Да не би залутао, пошто је у непознатом месту, одведи га тачно на место које је њему познато“.

Сабор Свѣиѣх Арханђѣла

Мене пратилац одмах врати, не могах више сазнати о путевима и местима куда сам ишао. Нити пратилац хтеде шта да ми говори. Стигосмо тако пред моју авлију. Познадох моју ковачницу, познадох кућу, све распознадох као своје. Доведе ме пратилац до пред сама кућна врата, па ми рече: „На

своје место!“ Ја уђох у собу, и седох мало, где обично седам. Осетих да ту није моје место. Морам да уђем у тело. Улаз у тело необично је узак, као иглене уши. Тело беше ледено, и непокретно. Али ипак са тешкоћом морадох ући, да извршим шта ми је наређено. Али ни тада ништа не знадијаш, да ли сам умро, да ли је само душа моја путовала, да ли је то био сан или нека истина. Не знадох што то би од мене.

Кад је моја домаћица била устала у поноћи и радила неки ручни рад, тако седећи зачуди се како се не чује моје дисање. Устане да види шта то значи. Дохвати ме за руку, рука хладна. За чело, чело хладно; до груди, и груди се већ охладиле. Одмах пробуди мога сина и снају, па им рече: „Устајте, Мика умро!“ Настане жалост и кукњава. Дође и комшија. Кад су ме тако жалили, моја је снаја била села на кревет, до ногу. Седећи тако, осети као да креће палац на мојој десној нози. И то у два маха. Онда она то каже присутнима. Комшија објасни да се то дешава код мртваца. Ал ипак реше те ме зовну по имену. Ја чујем, али не могу да се одазовем. Укочило се тело. Једва успех да мало покретем палац са десне ноге. Да би се душа дохватила до краја, и могла покретати укочено тело.

У два маха ме зваху, али не могадох да се одазовем. Почех да осећам своје тело, и необично ми зима. Језа ме обухватила. Највећа ми потреба беше за ватром. Чујем како присутни разговарају како се ватра не ложи кад је мртац у соби. Прво што могах проговорити, запитах: „Зашто не ложите ватру?“ Од оне језе не могу више да лежим. Сам устанем, и одем у авлију. Тамо сам имао одломке од неких кола која сам поправљао.

Накупим једно наручје оних ко-
мада, и донех те zaloжише ватру.
Видех укућане, почеше да се чуде,
шта је то све било. А и ја се чудим.
Не знам да ли је то био сан, или
смрт, или нека ретка душевна
прилика. Па им ништа не казујем
шта је све са мном било, јер ни
сам нисам био сигуран, па зашто
да буним чељад.

На души су ми јасни сви догађа-
ји, али ћутим и не казујем о томе
читава два дана. Али једва чекам
да наиђе неко из Страгара, да га
питама постоји ли тамо човек по
имену Коста Ивановић - јер га ја
нисам знао. Док трећег дана наи-
ђе човек из Страгара, и запита ме
пошто да му наоштрим секиру. Ја
му одговорих: „Наоштрићу ти ца-
бе, само да ми нешто право ка-
жеш“. А он обећа: „Хоћу, ако
знам“. - А ја га онда чисто боја-
жљиво запитах: „Реци ми, има ли
у твојем селу човек по имену Ко-
ста Ивановић?“ А онај ми човек
одговори: „Има. Да си ти жив, ју-
че су га сахранили. Умро је у по-
недељак, баш у 12 сати, када сви-
рају у Крушевцу фабрике. Умро
је од болести“. Тек тада узех сло-
боду, и испричах ономе човеку
како сам ја страдао место Косте,
после пола ноћи, и шта је све са
мном било. Будући потпуно уве-
рен, да је моја душа ишла на онај
свет, иако ја нисам био тада за
смрт, нити сам боловао.

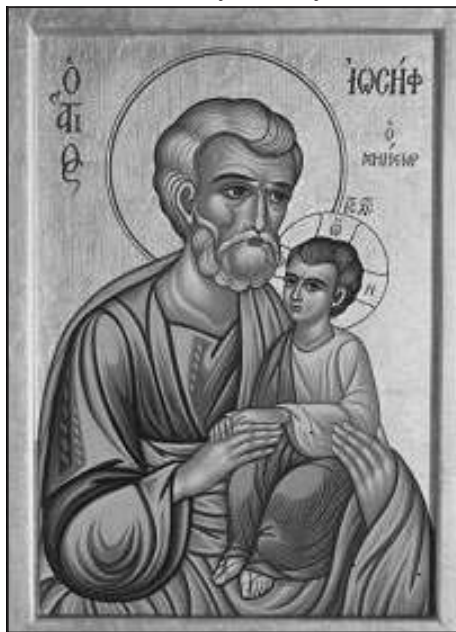
- Догађај овај је испричао Ми-
хаило после 9 година, у присуству
комшије који је те ноћи долазио.
А супруга Михаилова Савка, упо-
којила се већ пред Божићни пост
1937. године.

Писано: 1. фебруара 1938. год.
у селу Богдану код Трстеника

Св. владика
Николај
Српски

ДЈЕЛАЈ

Одлучност да се живи по бла-
годати не треба да буде
ограничена само на жељу,
него треба да се спроводи са спрем-
ношћу на напоре и борбу, и уз стре-
мљење да се неизоставно постигне
то што се жели. Када се одлука до-
несе, истога часа треба се прихва-
тити дела и истрајати у њему са тр-
пљењем и постојаношћу.

Св љраведни Јосиф Обручник

Дивно је стање душе која сва
блиста када је благодат Божија
прожима као што огањ прожима
жељезо. Слушајући о том стању
свако би желео да га достигне.
Претпостављам да и Ви имате та-
кву жељу. И мада жеља показује
да душа уме да изабере оно што је
добро, ипак она не изражава све
што се у том случају тражи. Мо-
же човек нагло да крене и да ста-
не, па да од жеље не буде ништа.
Не, није ту потребна само жеља,
него здрав поглед на ствари и од-

лучност, тврда и непоколебива,
уз свест о томе колико је труда
потребно, какве све препреке и
непријатности ту предстоје, и са
јуначким жаром им се супротста-
вити.

Тражити да благодат Божија
прожме сав наш живот исто је што
и тражити Царство Божије, или
ревновати на спасењу душе, или
заволети и изабрати једино што је
потребно. Различити су називи и
изрази, али дело је једно. Ја сам
узео ону страну која је очигледни-
ја. Како год да га назовеш, то је
предмет који је сам по себи нај-
вреднији, зато је немогуће не желе-
ти га. Питај кога год хоћеш: „Же-
лиш ли у рај, у Царство Небеско?“
- духом ће ти одговорити: „Хоћу,
хоћу“. Али потом му реци: „Добро,
онда ради то и то“ - и његове ће ру-
ке одмах да клону. Хтели би у рај,
али немају увек довољно чврсту
вољу да би се око тога потрудили.
Хоћу да кажем да није потребно
само пожелети, него треба донети
и чврсту одлуку да се жељено
оствари на делу и потрудити се око
тога. Да би Вам било јасније испри-
чаћу Вам све о томе како обично
жеље доводе до одлучности.

Има много предмета о којима
размишљамо и дела која плани-
рамо. Али мислимо, мислимо и -
заборавимо. То значи да душа ни-
је прионула уз њих - зато су пали у
заборав. Памти се оно уз шта ду-
ша прионе. Ако се душа везује,
значи да нам се предмет допада.
Дакле, предмет нам се допао, при-
јатно нам је да о њему размишља-
мо или да га држимо у мислима,
да га замишљамо, али могуће је
да то не подстакне жељу да се до-

тични предмет има, или, ако је у питању дело, да се учини. Кажемо: добра ствар или добро дело, али шта нам то вреди? Ми им се дивимо, али не видимо зашто бисмо се потрудили око њих. Да бисмо нешто заиста пожелели, потребно је да то што желимо има најприснији лични однос према нама, да нам буде или корисно, или неопходно, или да нам се тако допада, да нам је без тога живот тежак и горак. Када се у неком делу или у некој ствари уочавају такве особине, онда не можемо да уздржимо жељу: она неизбежно настаје. Дакле, пожелели смо. Је ли тиме већ све учињено? Још не. Зар је мало жеља које остају неиспуњене због недостатка енергије или напора снаге за њихово испуњење. Да би жеља била испуњена, потребно је да се претвори у непоколебиву намеру или одлучност, потребно је да душа овако у себи каже: добићу ту ствар или учинићу то дело по сваку цену. Када ове речи буду изговорене у души, одмах за њима почиње размишљање о томе како да се одлука спроведе у дело: смишљају се средства, траже се погодне околности времена и места, планирају се могуће препреке и означавају мере за њихово уклањање, а читав ток ствари претреса се од почетка до краја. Тек када се све то обави у души, она је потпуно спремна за дело.

Све је спремно за дело, али дела још нема - треба га започети и истрајати у њему са трпљењем и одговарајућом усрдношћу, све док се не доведе до краја. Све што смо до сада описали налик је на то када имате машину за тестерисање дрва која је спремна за рад: све је постављено, дрво је на свом ме-

сту - још сам да се пусти у рад. То - пустити у рад круна је свих претходних припрема, и мада готово ништа не додаје делу, све зависи од тога. Исто је и са преласком жеље у одлуку и дело: када је одлука сазрела и када је дело потпуно промишљено, остаје још само један неопходан чин у коме је сва сила - почети са делањем. Помислићете, па шта је ту тешко, када је већ све спремно? Међутим, то је најтежи корак. До тренутка доношења одлуке све се одвијало у нама, а сада то наше унутрашње, умно дело треба да ступи у ток догађаја и да тече упоредо са другим делима. Учини само први корак, а онда ће већ саме околности у којима се започето дело затекне почети да га подстичу да се одвија у духу и поретку како је започето. То вам је дакле читава процедура дела!

Све ово говорим зато да бих Вам указао на то шта још треба да довршите у себи како би се жеља са којом сте се дали у дело Божије претворила у дело. Да ваша жеља не би била као сасушена грана, треба је најпре довести до одлучности - не брзоплете, него постојане, промишљене, чврсте, разумне и, што је најважније, неповратне. А затим се прелази на дело. Прво све треба да буде учињено у нама, нашим сопственим размишљањем и молитвеним обраћањем Богу ради уразумљења и просветљења ума када је реч о тако неопходном предмету. А друго Вам већ неће бити тешко, судећи по реду који влада у Вашој кући.

Господ нека Вас благослови и нека се у Вама догоди ово што је описано!

*Свети Теофан
Зайворник*

СВОЈИНА

Својина се обично схвата као друштвено прихваћен облик односа људи према плодовима рада и природним ресурсима. Међу основна права власника обично се увршћује право поседовања и коришћења, право управљања и стицања добара, право отуђивања, потрошње, промене или уништавања предмета својине.

Црква не одређује права људи на својину. Па ипак, материјална страна људског живота не остаје изван њеног видокруга. Позивајући да се пре свега тражи „Царство Божје и правда његова“ (Мт. 6,33), Црква не заборавља ни потребе везане за „хлеб наш насušни“ (Мт. 6,11), сматрајући да сваки човек мора имати довољно средстава за достојанствен живот. Црква уједно упозорава на претерану усхићеност материјалним добрима, осуђујући оне који живе у „бригама и богатству и сластима овога живота“ (Лк. 8,14). У ставу Православне Цркве према својини нема ни игнорисања материјалних потреба ни супротне крајности, која заговара усмереност људи према стицању материјалних добара као највишег циља и највеће вредности постојања. Нечије имовинско стање не може се само по себи узимати за сведочанство о томе да ли је неко угодан Богу или није.

Однос православнога хришћанина према својини треба да се заснива на јеванђелском начелу љубави према ближњем, израженом у Спаситељевим речима: „Запо-

вест нову дајем вам: да љубите једни друге“ (Јн. 13,34). Ова заповест представља основу за морално понашање хришћана. Са становишта Цркве, она и њима и осталим људима треба да буде императив у области регулисања међуљудских односа, укључујући и својинске односе. Према учењу Цркве, сва земаљска добра људи добијају од Бога, Кога и припада апсолутно право располагања њима. Релативност права својине за човека Спаситеља је много пута показивао у причама: виноград дат на коришћење (Мк. 12,1-9), или таланти раздељени људима (Мт. 25,14-30), или имање дато на привремено управљање (Лк. 16,1-13). Искупујући, мисао својствену Цркви, да је апсолутни власник свега Бог, свети Василије Велики пита: „Кажи ми: шта имаш своје? Одакле си то узео и у живот донео?“ Грехован однос према својини, који се испољава у превиђању или у свесном одбацивању овог духовног начела, рађа поделе и отуђеност међу људима.

Материјална добра не могу човека учинити срећним. Господ Исус Христос упозорава: „Гледајте и чувајте се сваке грамзивости, јер нико не живи од имовине своје, што је сувише богат“ (Лк. 12,15). Трка за богатством пагубно делује на човеково духовно стање и може довести до потпуне деградације личности. Апостол Павле указује на то да они „који хоће да се обогате, упадају у искушење и замку, и у многе луде и пагубне жеље које гурају људе у пропаст и погибел, јер корен свију зала јесте среброљубље; њему се предавши, неки застранише од вере и навуко-

ше на себе муке многе. А ти, о човече Божји, бежи од тога“ (1 Тим. 6,9-11). У разговору са младићем Господ је рекао: „Ако хоћеш савршен да будеш, иди и продај све што имаш и подај сиромасима, и имаћеш благо на небу, па хајде за мном“ (Мт. 19,21). Доцније је Христос Својим ученицима објаснио ове речи: „Тешко је богатоме ући у Царство небеско... Лакше је камили проћи кроз иглене уши него ли богатоме ући у Царство Божје“

(Мт. 19,23-24). Јеванђелист Марко прецизира да је у Царство Божје тешко ући управо онима који се не уздају у Бога него у материјална блага - „који се уздају у богатство“ (Мк. 10,24). Само они „који се уздају у Господа као гора су Сион; неће се поколебати до века“ (Пс. 124,1).

И богаташ, уосталом, може да се спасе. Јер, „што је људима немогуће, Богу је могуће“ (Лк. 18,27). У Светом Писму не постоји негативан став према богатству као таквом. Веома имућни били су и Авраам и старозаветни патри-

јарси, праведни Јов, Никодим и Јосиф из Ариматеје. Не греша онај ко, поседујући велику имовину, располаже њоме у складу са вољом Бога, Кога припада све што постоји, и у складу са законом љубави, јер радост и пуноћа живота није у стицању и поседовању него у даривању и самоодрицању. Апостол Павле нас позива да се „опомињемо речи Господа Исуса коју он рече: Блаженије је давати него примати“ (Дап. 20,35). Свети Василије Велики сматра лоповом онога ко део своје имовине не даје као жртвену помоћ ближњем. Исту мисао наглашава свети Јован Златоуст: „Не давати од свог имања - такође је крађа.“ Црква позива хришћанина да својину сматра Божјим даром који му је дат да га користи на своје добро и на добро ближњих.

Истовремено, Свето Писмо признаје право човека на својину и осуђује сваки насртај на њу. У двема од Десет Божјих заповести директно се говори о томе: „Не кради... Не пожели кућу ближњега својега, не пожели жену ближњега својега, ни слугу његова, ни слушкињу његову, ни вола његова, ни магарца његова, нити ишта што је ближњега твојега“ (Изм. 20,15.17). У Новом Завету сачуван је такав однос према својини, али је добио још дубљу моралну утемељеност. У Јеванђељу је о томе овако речено: „Јер оно: не укради..., не пожели туђе, и било која друга заповест, испуњава се у овој речи: Љуби ближњега својега као себе самога“ (Рим. 13,9).

из књиџе, „Основе социјалне концепције Руске Православне Цркве“

ИСТИНСКИ ЦИЉ ЖИВОТА. НАЧИН ЖИВОТА КОЈИ ОДГОВАРА ЦИЉУ

Шта се догодило са Вама? И шта значе питања: „Не знам шта да урадим са својим животом. Нешто треба да се ради. Треба ли да одредим себи циљ?“ Чitam и не могу да верујем - како сте дошли до тако несхватљивих помисли? Па Ви сте све то већ решили када сте изразили жељу да стојите на равни истинског људског достојанства, онако како је човеку одредио Бог. О чему ми и разговарамо, ако не о томе! Одакле вам таква питања?! Претпостављам да међу Вашим познаницима има „напредних“, или сте били у друштву где је било таквих, па су ширили своја мудровања. Они обично тако трабуњају. Њима је стално на језику добро човечанства, добро народа. И Ви сте се вероватно наслушали таквих високопарних идеја, очарале су Вас, и погледавши на свој садашњи живот са жаљењем сте констатовали да животарите у кругу породице и рођака без икакве користи или циља. Авај! Како то да Вам до сада нико није отворио очи?

Ако је моја претпоставка на месту, онда вам следује да чините метаније, јер о томе нисте говорили, а дали сте реч да ћете о свему отворено писати. Но, било то тако или не, не могу ваше питање да оставим без одговора. Као потпуно решење увек ће послужити целокупан наш разговор; сада ћу кратко да изнесем само општу мисао, како бисте видели да овај живот, који сте до сада водили

или водите, јесте прави живот и у њему немате шта да мењате.

Треба сасвим одређено знати тачан циљ живота. Није ли он већ одређен? Опште правило је такво, да ако постоји загробни живот, онда читав, без изузетка, треба да буде тамо, а не овде. То правило је свима познато и не треба посебно да се тумачи, мада га се људи понајмање држе у пракси. Али поставите себи као закон у животу да свим силама идете ка том циљу, па ћете и сами видети какву ће светлост то да разлије по Вашем пролазном пребивању на земљи и по свим Вашим делима.

Прво што ће се показати биће уверење да је све овдашње само средство за други живот. Што се средстава тиче постоји један закон: њих треба употребљавати и користити се њима тако, да воде ка циљу а не да отклањају од њега или да представљају препреку на путу ка њему. Ето Вам и одговора на Вашу недоумицу: „Не знам шта да урадим са својим животом“. Гледајте на небо и сваки корак Вашег живота одмеравајте тако да Вас води тамо. Мени се чини да је то тако просто, а уједно тако универзално.

Кажете: „Нешто треба да се ради“. Свакако да треба. И радите што Вам дође до руку, у Вашем окружењу и у околностима у којима се налазите, и верујте да ће то бити право дело за Вас - ништа више се од Вас не тражи. Велика је заблуда када људи мисле, нарочито „напредњаци“, да човечанству могу да допринесу само ако предузму велика и бучна дела. Уопште није тако. Потребно је само да се све чини по заповестима Господњим. Шта заправо? Ништа нарочито, само оно што од свакога траже околности његовог живота, што захтевају конкретни случајеви на које свако од нас наилази. Ето тако. Бог уређује судбину свакога од нас, и све што нам се догађа у животу такође је део Његовог сведоброг промисла. Сходно томе, и сваки тренутак и сваки сусрет. Узмимо на пример: долази Вам сиромас - Бог га је довео. Шта треба да урадите? Да му помогне-

те. Бог, Који Вам је довео сиромаха, свакако са жељом да бисте Ви помогли сиромасу, гледа како ћете на делу да поступите. Њему је угодно да помогнете сиромасу. Помоћи ћете? Учините оно што је угодно Богу и направили сте корак ка крајњем циљу: да наследите небо. Уопштите овај случај и добићете следеће: у сваком случају и при сваком сусрету треба чинити оно што хоће Бог, ма шта да радимо. А шта Он хоће, то нам је тачно познато из заповести које су нам дате. Неко тражи помоћ? Помози. Неко те је увредио? Опрости му. Сам си некога увредио? Пожури да га замолиш за опроштај и да се помирите. Неко те је похвалио? Не горди се. Покудио те је? Не љути се. Дошло је време за молитву? Моли се. За посао? Ради - и тако даље. Ако, пошто ово размотрите, одлучите да у свим случајевима делујете тако да Ваша дела буду угодна Богу, да се савршавају тачно према Његовим заповестима, онда ће се на тај начин сви задаци у Вашем животу решавати у потпуности и како треба. Циљ је - блажени живот после гроба; средство - понашање према заповестима Божијим у свакој ситуацији у животу у којој се нађемо. Чини ми се да је ту све јасно и да нема разлога да се замарате компликованим питањима. Треба да избаците из главе све планове о општекорисној, свеобухватној, општељудској делатности о каквој трабуњају „напредни“, па ће Ваш живот бити спокојан и тихо ће Вас водити ка главном циљу. Запамтите да Господ ни чашу хладне воде дату да се напоји жедан не заборавља.

Рећи ћете: „Па како, али начин живота ипак треба изабрати и одредити?“ Но, како ја то да Вам одредим? Размишљаћемо, размишљати, и - настаће нам пометња у глави. Боље је и корисније примити са покорношћу, благодарношћу и љубављу оно што нам Бог одреди у животу. Ево шта је то када сте Ви у питању. Ви сте сада под родитељским кровом. Шта боље да пожелите? Топло, безбедно, пријатно. Живите и не залећите се далеко у мислима.

Св Теофан Зайворник

Усрдно чините све што се од Вас тражи. „Али ипак, размислите, не може заувек да остане тако, треба коначно да започнем са својим животом - личним. Шта са тим? Како да не размишљам о томе?“ Ево Вам најисправније размишљање о томе: предајте се у руке Божије и молите се да Вам он све уреди како налази да је најбоље да Вам судбина не би сметала, не-

го да би Вам помогла да добијете блажени живот после гроба, не маштајући о блиставој будућности. Пошто стекнете такво расположење, стрпљиво чекајте да видите шта ће Бог на крају да изрекне за Вас. А изрећи ће кроз стицај околности и кроз вољу родитеља. Утврдивши се у таквим мислима и смиливши се у Богу, живите не правећи празне планове, него чините оно што је до Вас у односу према родитељима, браћи и сестрама, према другим сродницима и свим људима. И никако немојте да мислите да Вам је живот испразан. Све што год учините у том правцу - са свешћу да, према заповестима Божијим, тако треба и да то хоће Бог - представљаће дело угодно Богу. То се односи и на најмању ствар.

Изгледа да сам Вам све објаснио. Додајем још само жељу да добро схватите оно што сам написао, да то прихватите и да се онда тако владате. Предсказујем Вам да ћете наћи потпуни мир и да се нећете узнемиравати мислима као што је: „Мој живот нигде не води, ништа корисно не радим“, и слично. Само још срце треба држати на узици, иначе може да направи многе глупости. Истина, и без срца је лоше: јер где нема срца, какав је живот - али ипак, не треба му пуштати на вољу. Оно је слепо и без строгог руковођења за час падне у јаму.

Нека Вас Господ благослови!

*Свети Теофан
Зайворник*

СРПСКИ ХОМЕР ИЗ БОСАНСКОГ ПОДРИЊА

Пише: Недељко Шиповац

(наставак из *прошлог броја*)

Задњу битку српске револуције наш pjesник је доживио „у последњим данима српске трагедије 1813. године“. Навикао на побједе које су га уздизале, сад је био свједок задњег пораза, који га је унижавао до трајног обеспокојења. Описао је, можемо мислити са колико бола који га је раздирао, тај последњи бој, на Равњу, па смо у ситуацији, цијенећи изнад свега његову сведочанску реч, да га замолимо за опис тога крвавог, вишедневног боја; Додуше, то није његов запис, али јесте такав као да је његов. Да се увјеримо:

„Ватра из пушака и топова трајала је једнако и дану и ноћу 15 дана и у трећи четвртак Турци провалише шаранпол код Засавице на јужној страни, па онда једни лијевим, а други десним јендеком идући, поврвише унутра... Ко није утекао у Немачку и у аду, и ко није препливао Засавицу, сви су (до 3000) пали од Турака, или подавили се... У бјекству овоме јуначки пао је Зеко буљукбаша, који је своје голаће - бећаре - уставно и рабро се држао с Турцима. Тукао се с њима и за неки фатова, а после кад му дебана нестало, побаци и он и његови момци новце у Засавицу и ударе ножевима у Турке, и пошто су заменили своје главе, нападају готово сви“¹

Тај догађај је виђен и другим очима:

„Тогоже лета и сва Србија паде под Турчина. И бист сраженије велико между Турком и Србом 15 дана. И Турчин провали шанац, и пострада српска војска: што изгибе, што у воду поскака, али изгибе и Турчин и коњни броја се не зна; али освоји јербо га је мноштво било - 100 хиљада. И ту погibe Србаља, храбрих јунака, којих земља неће више родити. И остаде 5 топова српски. И Стојан Чупић преплива Засавицу без оружја и го без кошуље с неколико друга... и утече весела му мајка. Плачи, ридај, славна земљо српска...“²

Засигурно се зна да је тој пресудној, крвавој, удесној битки присуствовао, или је у њој на неки начин учествовао и Филип Вишњић. А пошто је и после тога живио, то значи да се некако извукао са групом живих, преко воде или преко границе. У сваком случају, затечен је у Срему, у селу Мартинцима. Зна се да је из Мачве Бог зна како, догурао жену и двоје дјеце и да се настанио у оном дотадашњем селу Грку, коме боље пристаде име Вишњићево, у дворишту Гаје Ноћајца, врлог домаћина. Један његов савременик кратко констатује: „и ту је себи колибу саградио, клупице набавио, слушаоце примао и певао им!“³ Опис врло пластичан и још више идиличан за сломљеног родољуба, коме је остало сјећање, туга и смртна опомена. Слијепец се, након гостовања у једном динамичном, гостољубивом, животу са славним људима Прве српске револуције, морао вратити почетном занату, оном предреволуционарном - прошњи и пјевању за који грош награде. Тако га, двије године након оне погибје на Равњу, затече она чувена, свјетска луталица, која ће му, писменима, сачувати дјело и славу - Вук Стефановић Караџић, који га је намамо у манастир Шишатовац, гдје су се спријатељили, зближили, завољели, један другом рекли што су имали да кажу, а Вук марно забиљежио. Забиљежио је и ово:

„Ја сам га онда наговарао да иде опет у Србију, желећи да би онамо још коју песму певао; но никамо га нисам на то могао наговорити.“³

Јадни човјек. Није више желио да „види“ ни драгу Србију, ни још драже њено и родно босанско Подриње, а двадесет година је морао да још табана по сремским прашњавим друмовима. Његов слом, или пропаст његовог оптимизма и инспиративног динамизма био је посвемашан. Он је био биједна олупина, остатак остатака од поноситог pjesника, испружена рука, дрхтећи глас, сузе из празних очних дупала. Сви јунаци Српске револуције били су под земљом. Најсрамније је, понижен до скрнављења светиње, завршио његов идол Цр-

ни Ђорђе. Суреп, дубоко саосјећајући са нашим јунаком, у више пута призиваној студији о Вишњићу, тужно своди своје путовање с њим:

„Певачу који се од тад дуго сретао по сремским селима и манастирима био је остао само уздах и одјек старих дана.“ По завршетку песме би из дна душе уздахнуо: „Хеј Милоше, хеј Ђорђе, хеј Стојане, браћо моја мила, соколови српски!“ - сећа га се један слуша-лац.“⁴

Умире му „вјерна љуба“ - Наста, или - како су је нашироко из миолоште звали - Бијела. Са већ одраслим сином Ранком и малом кћеркицом Милицом зимује у Грку, а преостала три годишња доба је друмар, односно путник по сремским недовидима. Највише је са дјецом јер одрасли су на раду, тако - ђетињи, кити гусле, прича ситној браћи и сестрицама „што је негда било“, мешкољи се, гуди, тужи, сузи, уздише, јаче, па се тргне, на силу насмије и опет подјетињи са малим слушаоцима. Једини озбиљан човјек који га држи под будним оком, макар и из даљине, Вук Караџић, који је своје дивљење према Филипу пренио на Копитара и Мушицког, од чијих калуђера тражи, моли и богодари да потраже Вишњића, извуку из њега што је могуће више, нарочито - биографију: „Кад се оженио, докле је путовао, шта му се знаменито догађало итд.“⁵ Вук не крије да те податке „особито жели Копитар!“ - вели у цитираном писму. Тако се догађа пријатељство угледног игумана сремског манастира, Мушицког и ојађеног слијепца. Али, Вука интригира Карађорђе, посредно. До pjesникове смрти наговарао је он Вишњића да оде у Србију, рачунајући да ће pjesник Устанка пропјевати изнова, можда још и боље од оног што је било најбоље, а што су његове уши слушале дотле.⁶ Залуду! У Филипу је, са умирањем Устанка, умрла жеља, умро је у њему устанички pjesник, умро отац Вожд, све изузев двоје деце. Његова идентификација са Српском револуцијом ишла је дотле да је био чврсто увјерен да српска држава прије Војда уопште

1 Причу у Равњу савременик боја Живан Симић. Гласник Друштва српске словесности, св. III, стр. 135.

2 Запис попа Василија Бабића, пароха ноћајског, из 1814. године Кнежевина Србија, стр. 490.

3 Вук Ст. Караџић, Српске народне pjesме, књ. IV, стр. 12 (издање 1896.)

4 Исто

5 Вук Ст. Караџић, Преписка, књ. ИИ, стр. 164.

6 Вук је, заиста, до смрти наговарао Вишњића да пређе у већ измјењену Србију; сачувана су његова писма са таквим молбама, узаман.

није ни постојала, додуше, и Вук, а поготово Мушицки причао су слијепом pjesнику - гуслару да је српска држава настала још далеке 1217. године, крунисањем за краља великог жупана Стефана Немањића. Отуда и оно - Првовјенчани, што ће рећи - прва српска крунисана глава. Вук му је, лагано и веома разговјетно, на старо-херцеговачком штокавском „који цијели свијет разумије“, разлагао да је српска државност још старија од ове поменутих и да сеже у 1168. годину, када је Стеван Немања (1114-1200) основао српску владарску кућу Немањића и постао велики, рашки жупан.

Мушицки је Вишњићу зборио, и зборио, како је и Вожд његов незапамћени српски владар, кренуо у револуцију не би ли створио српску државу. Не! Напротив, Црни Ђорђе је повео народ у ослободилачки рат против несносних угњетача, Турака, Османлија. Али, његова идеја, уз ослобођење народа од вјековног тиранина била је ВАСКРС ДРЖАВЕ и враћање достојанства српском роду. Дакле - васкрс српске државе, која је умрла, као ова сада, вождова, прије много стољећа, а Вожд је наурио да је воздигне из пепела и редифинише, како би се данашњим политичким ријечником рекло. А што се тиче браће устаника, Бог из поживио на оба свијета, а поготово њиховог вођу - Кара Ђорђевића, светило му се име као и Ђурђевдан што засвијетли с прољећа, као прва велика српска слава, он је за вођа изабран 2/15. фебруара у Орашцу, што је српском Хомеру било и више него знано. Јер, гуслар је познавао свако село у дичној Шумадији, по причама, pjesмама, устаницима и устаницима. А Други српски устанак, након сламања Првог и Вождове никад посве оплакане и окајане, срамне, смрти, и поред Покајнице и покајница, представља почетак васкрса о чијем коначном историјском изразу још маштају pjesници, завјереници и неутјешни романтици...

Pjesник Филип Вишњић, који је видео крај свијета поразом Устаника, видео је чак и оно што ће преко стотину година након њега поновити његов брат по перу и патњи Милутин Бојић, на Крфу, 1916-1917. године; Бојић (1872-1917), поетски јунак једне друге српске ратне драме, пјевао је, као модеран pjesник националног бола и поноса, Вишњићеву pjesму, о Вожду, вијек после његове земаљске смрти, као што два вијека Српске револуције славе савремени pjesници. Милутин Бојић, дакле, пјева Вожду:

*„И сјрах никад неће набраћати нам веће:
Ми смо пошли с Тобом. Јер, исијога ширена
Знали смо куд води, још неутјерена
Сјаша којом ниси водио нас ширеће.*

*Ми смо пошли поштом којим север дува,
Ми смо пошли с тобом у шаму све дубљу.
Но, као Прометеј, уздижући зубљу,
Јер, знали смо који аманет се чува...”*

А што се тиче савремених pjesника, нека двојица, међу млађима, кажу свој доживљај далеког претходника:

ГРК

Милосав Тешић (1947-)

*Јетким јутром у цензури,
С рујне ширење ирућ дрхтиру*

*Са брегова преко Саве
Љубичице шек зајлаве*

*Слећи Филип у неону,
изоштрије коси чеону*

*Тек да му је преко сјруне
да развуче како уме*

*Почеле би шуме сјрске
од чудеса да се крсте*

СЛЕПИ ПЕСНИК

Брајислав Милановић (1950-)

*Прошле су војске и харачлије,
пошле су бишанге и арамије,
похујали су вишезови преко шраха до ничега,
а ја их нисам видео.*

*Одлућала је нејач у магле и мочваре
злавама су ноћи засуле бунаре,
пошла је пошаст кроз шале и зидове,
а ја то нисам видео.*

*Одвели су нам жене на лудим коњима,
пообразбацили су бурад у пошрумима,
засели су нишчи под нашим пошзорима,
а ја то нисам видео.*

*На пошлој земљи ошале су мрље
кроз које разум силази у шаму,
ошнена су се враћа ошворила под звездама,
а ја то нисам видео.*

*Онда је дошао шум великих крила,
обујмио му лице и сад моје шесме
уместио мене пошмајрају свет.*

Да се, на крају наших вивисекција, вратимо српском Хомеру из босанског Подриња, његовој биографији, оној енциклопедијској, коју је у оној чувеној, „Крлежиној“ Енциклопедији Југославије (том 8, стр. 506) потписао иницијалима извјесни В. Нђ. и уз енциклопедијску натукницу дао литературу вриједну пажње и хвале, а у њој натукнуо и Зборник у славу Филипа Вишњића и народне песме, Београд 1935. године. Крлежин сарадник Н. Ђ. овако сублимира живот и рад монографа Вождовог Устаника, који нам је, иако слијеп, у много чему отворио очи и просвијетлио ум:

„ВИШЊИЋ, Филип, гуслар и усмени песник (Трнава, босанско Подриње, 1767, Грк, данас Вишњићево, Срем, 1834). Ослепо у осмој години, одавши се, као младић, гусларској песни, путовао је готово по целом Босанском пашалуку. Прешао у Србију 1809. где је живео крај устаника на Дринском бојишту, нарочито крај Стојана Чупића и Луке Лазаревића. Вук Караџић срео се с њим 1815. Тада је, у манастиру Шишатовцу, од њега записао 15 песама; добио је касније још једну. Од овога броја четири су старе, наслеђене и прерађене (Опет Свети Саво, Смрт Марка Краљевића, Свети Саво и Хасан-паша, Бајо Пивљанин и бег Љубовић). Остале су из основа нове и све су о Првом српском устанку: Почетак буне против дахија; Бој на Чокешини; Бој на Салашу; Кнез Иван Кнежевић; Бој на Мишару идр. Врхунац стваралаштва Ф. Вишњића је песма Почетак буне против дахија, у којој се откривају његови изванредни унутрашњи дарови: осећање историје, снага вајања ликова, дубина размишљања и уздицања над стварима.“

Енциклопедисти су се Вишњићем бавили на разне начине, као и самим Вождом, зависно од времена и прилика, политике, цензуре, диктатуре и партијских једноумља или помјешаних позиција и опозиција.

КРАЈ!

О ОНИМА КОЈИ У ЦРКВУ НЕ ДОЛАЗЕ

Ви сте сви данас радосни, а само ја један жалостан. Јер кад на ово духовно море и неизбројиво црквено богатство погледам, а после помислим да ће нас по проласку празника овог и мноштво ово оставити и разићи се, и да црква толике своје синове само празником, а не и иначе видети може: онда се скрушавам и у души гризем.

А какво би духовно весеље било, каква радост, колика слава Божија и каква душевна корист, кад би црква при сваком свом сабрању тако народом украшена била?

Лађари и крманози чим морску пучину преплове, свим се силама труде да до пристаништа доплове; а ми се непрестано силимо да море против себе подигнемо, те да у буру животних брига утонемо, јер се непрестано по трговима и судовима врземо, а овде једанпут, или једва двапут у току целе године долазимо. Или, зар вам је непознато, да као што су по мору пристаништа, да је тако и у градовима Бог цркве подигао, како би се, кадгод би од буре животних немира к Њему прибегавали, великом тишином насладили, јер овде се не треба ни од бурног таласања, ни од упада разбојника, ни од насртаја злочиначког, ни од силног ветра, па ни од зверске свирепости чувати, пошто је црква пристаниште од свега слободно, па и за душе пристаниште духовно. А то ћете моћи ви сами да посведочите, јер ма ко од вас, ако би у савест своју сада завирио, нашао би да је она сасвим умирена. Гнев њу сада не помућује, похота не успаљује, завист не гризе, гор-

дост не надима и жеља преузношења не вређа. Све те звери су се смириле; јер ко Божије речи слуша, оне кроз његов слух, као неко божанствено појање, чак у душу продиру и скотске те страсти утољавају. Па није ли оплакивања достојно, кад се ми и опет, презирући такву своју корист, коју овде налазимо, од цркве, као од заједничке мајке свих нас удаљујемо и врло ретко у њу долазимо?

Та шта прече од овога ти имаш да ми покажеш? Где ти је боље одлазити и шта ти смета да овамо не долазиш?

Ти ћеш ми свакако одговорити да те сиротиња у цркву да одлазиш спречава; ал' то извињење није на свом месту. А није, зато што је свега седам дана Бог с нама поделио и није за себе више задржао, а нама мање оставио, а није ни преполовио, јер није за себе

узео три, и три нама дао, но теби је шест даровао, док је за себе само један оставио. Па и у тај дан нећеш ти да се од животних брига уздржиш, но по примеру оних који свештено имање краду, дрско поступаш, пошто га, као светог у слушању божанствених речи посвећеног, крадеш и на животне таштине непристојно трошиш.

А шта ја о целом дану говорим? Оно, што је удовица при разделивању милостиње учинила, то и ти у време тога дана учини. Она је две лепте поклонила и велику милост код Бога нашла, па му и ти позајми два часа, па ћеш добитак од хиљаду дана кући својој однети. А ако и то нећеш, онда пази, да не би вишегодишње напоре изгубио, кад већ не можеш да поднесеш да и најмањи део дана без земне користи проведеш. Јер код Бога је обичај, да и давно стечено имање растури, ако види да се презире, као што је и Јудејцима, што се о цркви нису старали, претио, говорећи: И што унесете у кући, ја раздахам;... што је дом мој пуст, а ви сваки трчите за свој дом (Аг. 1,9).

А о чему те неопходном, кажи ми, могу ја и поучити, ако нам само једанпут или двапут у години дођеш? О души или о телу, о бесмртности или Царству небеском, о муци или о паклу? Да ли о дуготрпљењу Божијем или о покајању и опроштењу? О крштењу? О отпуштању грехова, или о твари овој, вишој и нижој? Или о природи човековој? Или о анђелима? Или злочину демонском? О сплеткама ђаволским, или о опхођењу? Да ли о догмама? О правој вери, или о развратним јереси-

ЗАШТО ДА ИДЕМ У ХРАМ, КАД МИ ЈЕ БОГ У СРЦУ?

ма? Јер све ово, а и више, неопходно је да сваки хришћанин зна, и на све, онима који га питају, одговори. Али ви, ни најмање од овога не можете знати, пошто тек једанпут и то немарљиво, и више због обичаја празновања него због душевног усрђа, овамо долазите, а само онда би достојно похвале било, када бисте свагда овамо долазили и све ово у појединостима постигли.

Многи од вас, који сте сада овде, имате синове, којима - кад их предајете наставницима на учење и занате по вољи вашој - забрањујете кући да долазе; но пошто им постелу и храну и све остало, што је за живот неопходно, припремите, одређујете им да са учитељима својим заједно живе, а то наравно зато, да би се они - услед тога што непрестано пребивају тамо, где их никаква брига у њиховим активностима не ремети - у знању утврдили; па опет сматрате да овде - где се учите не простом занату, но оном што је највише, а то је: како Богу да угодите и небеска блага придобијете - сматрате, велим, да то и успут постићи можете. А зар то није безумно?

А да је наука, која се овде предаје, заиста таква, да велику пажњу захтева, слушај шта Господ о њој говори: Научите се од мене; јер сам ја кротак и смирен срцем (Мт. 11,29). А и пророк је рекао: Ходите чеда, послушајте мене, страху Господњем научићу вас (Пс. 33,11). И даље: Отпочините, и познајте да сам ја Бог (Пс. 45,11); а већ се и отуд увиђа, да се свако, ко је намеран да се и у овом мудрословљу обучи, много труди-ти мора.

*Свети Јован
Златоуст*

Свако од нас има познанике и чак рођаке, који са недоумицом посматрају наше припреме за храм. На њиховим лицима огледа се дубоко неразумеваше, а понекад и озлојеђеност. Каткад се она излива у речи: „Добро, занео си се вером, па нека. Али зашто да идеш у цркву, толико времена и снаге да трошиш на то?! Ево ја сам, на пример, такође верница. Али ја верујем у души. Бог ми је у срцу, и не требају ми никакви спољашњи ритуали. Сети се како је недавно сатиричар Михаил Задорнов рекао: За општење са Богом не требају ми никакви посредници!“.

Како таквим људима објаснити наше понашање?

Као и увек, постоје два пута: напад и одбрана.

Критика животне „философије“ сличне врсте није тешка. На крају крајева, довољна је трунчица здвог рзума да би се разумело да је друштво у коме се дворске будале (данас - „сатиричари“) доживљавају као стручњаци у области богословља и духовног живота, веома нездраво. Оно болује, ако ни од чега другог, а оно од губитка осећаја за хумор: оно више није способно да се смеје видећи како се дворска будала пентра на проповедничку катедру... Садашње друштво узима за озбиљно оно чему су се наши преци смејали на Покладе...

Не завређује озбиљан однос ни убеђење у то да је, тобоже, нашим нецрквеном „Хришћанима“ Бог у души. Да, наравно, такво стање је највиши идеал духовног живота. То нам је желео још апостол Павле: „Дјечице моја, коју опет с мукотом рађам, докле се Христос не уобличи у вама!“ (Гал. 4, 19); „да

вам даде... да ојачате Духом Његовим у унутарњем човјеку, да се Христос вјером усели у срца ваша“ (Еф. 3, 16-17).

Да је речи „Бог је у мени“ рекао преподобни Серафим Саровски, оне би имале тежину, јер би биле лично сведочанство о плоду његовог подвига.

Кад би пустињак рекао да се научио непрестаној унутрашњој молитви, и зато удаљеност храма, који посећује само ретко, за њега више није значајна - у таквим устима такве речи би такође биле оправдане.

Али кад чујемо такве речи од малограђана..

Тад имамо право да се заинтересујемо: путем којих нарочитих духовних подвига сте постигли такав успех?

Бог вам је у срцу? Објасните, какав је био метод ваше молитве?

Колико често говорите молитву Господњу?

Шта? Молитве „Оче наш“ се не сећате баш добро?

Добро, онда бар испричајте како управо ви доживљавате присуство Бога у вашем срцу?

Какве плодове дарова Духа у себи осећате? Ево сугерисаћу вам: „А плод Духа јесте: љубав, радост, мир, дуготрпљење, благост, доброта, вјера, кротост, уздржање“ (Гал. 5, 22-23).

Постоје ли у вама ова осећања? Не, не својства карактера, већ дарови. Дар је оно што раније нисмо имали, али је при духовном рођењу ушло у наш живот, обновило га. Сећате ли се, можда, такве обнове?

Можете ли разликовати у вашем душевном искуству: ево ово је „присуство Бога“, а ево ово је испољавање обичних људских

особина: осећај за лепоту, хармонију, осећај савести, људска наклоност?

Не можете? Значи нисте приметили онај тренутак кад је Бог, Творац васељене, ушао у ваш живот и у ваше срце?

Зар је тако нешто могуће не приметити?

Онда, можда, Он није ни ушао у Ваш живот?

Онда сте, можда, помешали - и изједначили веру у Бога са присуством Самог Бога?

Уосталом, чекајте, а да ли уопште имате веру?

Јер вера није само пасивно слагање: „Па добро, слажем се да Нешто постоји...“.

Вера је тежња да се оно што је срце одлучило да заволи покаже као истинита...

Вера не попушта пасивно пред притиском ауторитета или закључака; вера активно тежи: „Ја желим, мени је неопходно да тако буде!“

Вера је деловање. То је тежња за оним што је већ додирнуло наш живот, бацило на њега свој одблесак, али још увек није потпуно ушло у њега...

Вера је жеља за новим искуством.

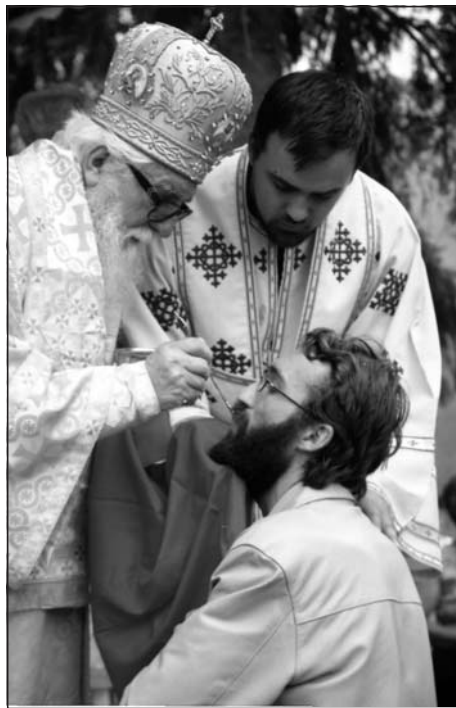
Али они, који говоре: „Имам веру, и она ми је у срцу“, говоре то са тако мутним очима, да је тешко поверовати да су они макар некад осетили тежњу за Богом.

Не може се волети без испољавања своје љубави, не чинећи бар неке кретње ка вољеној особи.

Исто тако се не може веровати без икаквог испољавања своје вере у спољашним поступцима.

Ружа, која се поклања вољеној, сама по себи јој није потребна. Овај цветић јој је драг не због своје сопствене лепоте, већ због оног одблеска који је оставила на њему љубав оног који поклања. Цветеће купљено и цвеће поклоњено на сасвим различит начин оживља-

ва собу. Ако човек тврди да он воли неког, али ништа не чини у име своје љубави: не тражи састанке, ништа не поклања, не посвећује време за општење, ништа не жртвује, значи он се једноставно хвали пред својим већ заљубљеним другарима: „Ни ја, кобајаги, нисам ништа гори од вас, и ја већ имам вољену!“

Дакле, ви, који тврдите да вам је Бог „у срцу“, шта сте урадили да бисте очистили своју душу за тако дивну Посету?

Како и којим именом сте Га позвали?

Како Га чувате у себи?

Шта се у вама променило од овог Сусрета?

Да ли сте заволили Онога, Кога сте срели? И шта чините ради ове љубави.

Али и нама самима је важно да будемо свесни зашто идемо у цркву.

Бог Својом снагом, Својом енергијом одржава постојање космоса. Али Његова бескрајна снага се због тога нимало не смањује.

А зато Му није ни потребна надокнада од стране људи.

Због тога су библијске жртве паљенице потребне људима, а не Богу.

Људи просто треба да науче да буду захвални.

Људи треба да науче да макар део свог живота, своје имовине и свог времена (сетите се заповести о суботи) умеју да одвоје од себе и понуде пред лице Господње.

Не зато што је Богу потребна ова Њему посвећена част. Већ због тога што се људи самим тим уче жрвеној љубави.

Само се у десетом или стотом свом делу религија састоји од онога што у њу уносе људи.

Главна у религији је оно што у њу доноси Бог.

Није главно оно што људи чине ради Бога, већ оно што Бог чини ради људи.

У религији није главно оно што људи доносе у храм, већ оно што они износе из храма.

Оно што можемо принети Богу, можемо Му принети на било ком месту. Све што постоји у свету, и овако и онако припада Њему. Али постоји делић битија, у ком Бог није дозволио Себи да царује, већ неком другом. То је моја душа. То је она собица у бескрајној згради васионе у коју Творац не улази без питања.

И од нас зависи у службу чега ћемо ставити своју слободу, коју нам је даровао Бог. Да ли ћемо служити Богу или самим себи и својим хировима и похотама.

Једино, чиме можемо да обогатимо неограничену власт Господа, јесте ако и своју слободну вољу предамо Њему. Због тога је „жртва Богу дух скрушен“ (Пс. 50, 19). И ову жртву може да принесе било ко од нас.

И у овом смислу је свако од нас свештеник, жрец. У овом смислу треба разумети речи апостола Петра о томе да су Хришћани на-

род, који се састоји од свештеника (1. Пет. 2, 9).

Као свештеници имамо право да улазимо у цркве, а не просто да се окупљамо испред њих (у паганству храмови су били само обитавалиште божанства, а не место окупљања верујућих, и због тога су само посебно посвећени жреци имали право приступа унутра).

Ми смо свештеници пошто сами можемо да призовемо силу Божију, која освештава, у било који тренутак нашег живота („Царе Небески!... Дођи и усели се у нас“).

Ми смо жреци зато што можемо да принесемо Богу ону жртву, која је једино Њему угодна. Нико неће моћи уместо мене да принесем Богу на жртву моју вољу. Само ја владам њом и сам је могу принети пред Божији престо. Због тога се православни и позивају на свакој служби: „Сав живот свој Христу Богу предајмо“.

Да положи заклетву на верност и да каже: „Господе, воља Твоја, а не моја нека буде! Захваљујем Ти за све што желиш да унесеш у мој живот! Дај ми могућност да Ти послужим сваким својим дахом!“, могуће је човеку на било ком месту.

Дакле, оно што можемо принети на жртву Богу је увек с нама. И зато увек можемо рећи свом „Ја“ оне речи, којима је философ Диоген некада одговарао на понуду влстодршца света Александра Македонског да испуни било коју молбу мудраца: „Иди, и не заклањај ми сунце!“

Да би Хришћанин могао да принесем жртву Богу, није му потребан храм.

Али у религији не постоји само оно што ми дајемо.

Важније је оно што добијамо.

Није важно оно због чега тражимо Бога.

Важније је оно због чега Он тражи нас.

Оно због чега ми најчешће долазимо у храм и обраћамо се с молбом Богу је добро познато...

А, ето, зашто Бог тражи нас? Он жели да нешто узме од нас? Или да нам пружи?

Зашто позива Његова Реч: „Ходите к Мени сви који сте уморни и натоварени и ја ћу вас одморити“ (Мт. 11, 28)?..

Нема у овом позиву наставка попут: „И ви ћете ми дати то и то...“ Другачијим знамењем се завршава овај позив: он говори о ономе што ће Бог учинити ради оних који су се одазвали: „И Ја ћу вас одморити... наћи ћете покој душама својим“ (Мт. 11,28-29).

Дакле Бог нас зове Себи да би нам нешто предао.

А шта то? Знање: „Научите се од Мене“ (Мт. 11,29)... Дух: „Примите Дух Свети“ (Јн. 20,22)... Љубав, мир и радост: „Останите у љубави Мојој... Мир Свој дајем вам... да радост Моја у вама остане...“ (Јн. 15,9; 14,27; 15,11).

Али Христос нам даје и још нешто незамисливо...

„Останите у Мени, и Ја ћу у вама... Ово је крв Моја... која се излива за многе“ (Мк. 14,24). Она нам даје Путир Причешћа.

То је оно чега нема у нашим домовима.

Дакле, у цркву одлазимо због тога да бисмо нешто у њој добили.

Црква су зидови, изграђени око Свете Тајне Причешћа.

А Света Тајна се састоји у томе да је људима пружена рука са Даровима.

Због тога посета цркви није тешка обавеза, већ дивна привилегија.

Они који говоре да им цркве и посредници нису потребни, тешко да сматрају да им је реч Јеванђеља ауторитет.

Али можда ће осетити људску веродостојност у речима свима омиљеног Вино Пуа? Једном, као

одговор на предлог Петака да напише песму, Вино Пу је рекао: „Али то није тако једноставно. Јер поезија није нека ствар коју налазите ви. То је ствар која налази вас. И све, што можете да урадите, то је да одете тамо где вас могу наћи“.

Бог нас је тражио. И нашао.

А ми просто треба да пођемо и да устанемо на такво место, где Бог најближе прилази људима, на такво место, где Он људима дели најнеобичије Дарове.

Ако нам Путир са причешћем Христос даје кроз Царске двери храма, треба ли да дигнемо нос и да тврдимо: „Бог ми је и без тога у срцу“?

Христос је рекао где нас чека и шта жели да нам да.

Он, Вечни, жели да се сретне са нама и да се сједини у овом животу - због тога да у будућем, вечном нашем животу не бисмо постали непоправљиво усамљени.

Па да ли је учтиво да, пошто смо добили обавештење од томе да нас неко чека за састанак на тргу Пушкина, у заказано време одемо у шетњу улицом Лава Толстоја?

Ако до састанка није дошло, ко ће у том случају бити крив?... Зна се - „Пушкин“!

Они, који кажу да им нису потребни посредници у њиховим односима са Богом, не разумеју да их у цркви чека онај Посредник, који је уместо њих управо и принео жртву и ослободио људе од неопходности да нешто сруше у свету и да плодовима рушења потхрањују лажне богиће.

Зар је тако неподношљиво тешко раширити своје руке како би се у њих могли сместити Дарови?

*Њакон Андреј
Курајев*

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

Пустите дјецу, и не браните им да долазе к Мени

ХРИСТОС ВАСКРСЕ

Молим Ти се Госјоде Боже,
у ове часне њосіе,
док њосіим, молим Ти се
за ојросіи гріјеха и сіасење душе.
Молим Ти се!

Молим Ти се Оче наш
да Твоја божанска свијетлосіи обасја сву њаму,
да се блаженсіиво усели у све домове,
да се омекшају срца владара и државника,
и да нам Вакрс сване у миру!
Да више никад на земљи не буде рајіа!
Да више никад не њогіне нечіји њаіа!
Христіос Вакрсе, нек' мир и љубав донесе!

Кокоіовић
Софија, Вишеград

СВЕТИ САВА СУНЧЕВУ СВИЈЕТЛОСТ ДИЈЕЛИ

Живіо је прије много година један принц, дарован љепотом, памећу и добротом. Његово рођење означавало је рођење сунца.

Читајући занимљиве приче о његовом животу указала ми се прилика да осјетим његово присуство и да слиједим његов примјер. Прича о његовом животу тјерала ме је да размишљајем и чиним дјела која би и он чинио.

Расткова жеља да оде у Свету Гору била је пут његовој срећи, али и нашој. То дјело буди у људима упорност да остваре своје жеље, снове, циљеве... Његова љубав према књигама је веома утицала на мене да почнем да читам. Не знам зашто је то тако, али још

увијек размишљајем да ли ће икада ико да буде као он.

Наш отац и учитељ св. Сава својим зрацима пробијао се и миловао нас желећи да покаже топлоту из свог срца и да је нама подијели.

Још увијек се сјећам прве приче коју сам прочитала о њему и о његовом житију. Можда тада нисам ни знала о коме читам, али сам све ипак разумјела.

И док пишем ове реченице као да ме нешто снажно тјера да пустим коју сузу, док размишљајем о љубави и топлоти његовог срца.

Момирка Чајевић,
О.Ш. Соколац

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

јер је таквих Царство небеско.

(Мт. 19,14)

МОЛИТВА СВЕТОМ САВИ

Будим се као кроз маглу. Размишљам о данашњем дану. Пребирајући своје мисли сјетих се да је данас празник Савиндан. Устајем и планирам одлазак у цркву и молитву светом Сави. Чујем, чујем црквена звона, позивају и опомињу да данас сви треба да се молимо светом Сави и да се захваљујемо на свему што нам је даровао.

Размишљам о његовим дјелима и животу. Шта је све учинио да би својим потомцима оставио богато наслеђе и чега се све одрекао што му је било понуђено због других. И тако схватим да је свети Сава једна велика личност.

Улазим у цркву и видим икону светитеља, цјеливам је са страхопоштовањем. Гледам у једног великог човјека и у себи се молим њему. У његовим очима видим сјај, на његовом лицу свијетлост коју је свети Сава даровао српском народу. Осјећам благослов који преко св. Саве примамо од Бога. Док се молим кроз мене пролази неки чудан осјећај. Као да имам нову снагу и вољу за живот. Испуњава ме радост и срећа јер припадам народу коме и св. Сава. Поносим се јер је он дио мене, српске историје. Осјећам како је присутан у нашим срцима и како нас вјернике испуњава свијетлошћу и топлином. Данас га сла-

ве све школе и многи људи њему се моле.

Данас смо сви полетни и срећни јер баш данас славимо светог Саву, нашу велику школску славу.

*Срђан Ковачевић,
VIII₃ Соколац*

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ

*Христос Исус, Назарећанин
Раздвојио је крст и Велики њећак
Исус, Спасио је и Божији Син
Свирајући је означио бесмртни њећак
Тајна вечера и Искаротски Јуда
Од рођења Исус је чинио разна чуда
Смрти Лазара и Васкрснуће.*

*Вид је враћао слиједи, њећакнио Соћону
Очишћено љубаве, чувао лађе да не њећону
Судија Пилајт њесуди му и њеће руке
Крвници на Голгоџи смишљали му муке
Рођен у њећини, раздвојио између два хајдука
Емануил царује и земљом и водом
Свемоћући Господ и Њећова рука
Енергијом љубавља небеским сводом.*

*Милица Симовић
О.Ш. Веселин
Маслеша,
Брод код Фоче*

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

Пустите дјецу, и не браните им да долазе к Мени

ВАСКРС

У даљини одјекује звук црквеног звона.

Пробуди ме мамин њежни глас:

„Устај кћери вријеме је,
Христос Васкрсе за нас.“

Полако устадох и сјетих се да је данас Васкрс
- дан обасјан свијетлошћу и радошћу,
дан Христова Васкрсења и
побједе животи над смрћу.

„Христос Васкрсе“, весело поздравих укућане
своје

и у зраку осјетих мир и слогу.

„Ваистину Васкрсе“, оћоздравише ме они и
заједно се очесмо молићи Богу.

Сћајасмо дуго и молисмо се
да нам Господ исјуни наше жеље.

Сјетисмо се Христа који се распе на крсту
молио за своје непријатеље.

У пећак је Христос на крсту распео био,
у мукама и болу,

а у недјељу је васкрсао доказавши
своју божанску моћ пркосећем ђаволу.

Љубављу побједи мржњу,
свом народу подари наду
да ће, одолевши земаљским бојаствима,
пронаћи своје мјесто у његовом граду.

Отац и мајка преломише хлеб
Пламен свијеће обасја васкриња јаја.
Ухвати смо се за руке, с надом
да нашој породичној срећи неће бити краја.

Пуна кућа је била шарених јаја, славља и весеља,
а срце јуно љубави и жеља
да ће туђа, мржња и лоше ствари ишчезнући,
а да ће праве животине вриједности
заједно са Христом васкрснући.

Тајјана Пелемић

I₁ СМШ „Јован Дучић“ - Теслић

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

јер је таквих Царство небеско.

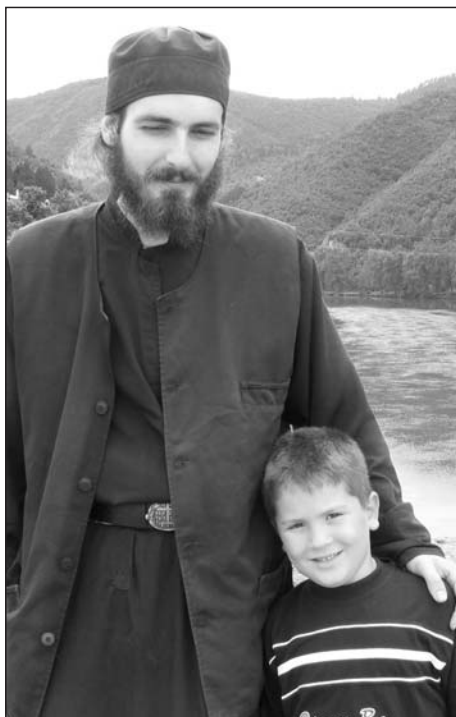
(Мт. 19,14)

СВЕТИ САВА СУНЧЕВУ СВИЈЕТЛОСТ ДИЈЕЛИ

Весело звоне црквена звона. То свети Сава позива своје ђаке у свети храм. Испуњена прохладним, зимским сунчаним зрацима бакарна купола са Врачара својим сјајем призива вјернике у своје окриље.

Нека пријатна топлина разли се мојим тијелом и брзим коракком поћох према мојој цркви. Свечана литургија у част великог српског просветитеља, св. Саве заокупља сву моју пажњу. Пред очима ми икона пред којом се клањам и лагано спуштам усне на

пресвети ореол. Док прстима правих крст на свом тијелу кроз главу ми проћоше стихови светосавске химне: „Ускликнимо с љубављу светитељу Сави“.

Те стихове научила ме је моја бака кад сам био мали школарец. Дубоке свечеве очи милују моју душу и уливају ми сигурност. Поручује светац својим ђацима да поштују своју цркву и православље. Ничији животни пут није лак.

Па да! И Растко Немањић је напустио родитељски дом и побјегао у манастир. Замонашио се и постао монах Сава. Градио је цркве и школе широм Србије и описмеђавао свој народ водећи га православним путем. Био је велики учитељ, па га ми ђаци прослављамо 27/14. јануара као школску славу.

Пресвета рука ми показује пут којим морам ићи. Путем којим су ишли моји преци. Још једном се поклоних великој икони, пољубих свечеве очи и испуњен свијетлошћу поћох кући.

Хвала ти свети оче!

*Драган Биљић VI,
О.Ш. Соколац*

МАЈКА

Прва ријеч коју дијете научи је ријеч „мама“. Најсрећнији дани у нашем животу су дани проведени у родитељском дому, под брижним оком маме која нас пазити, његује, облачи, испраћа у школу

и дочекује нас. Све најлијепше успомене из дјетињства везане су за мајку. Њено срце увијек куца за нас. Наши успјеси у школи и животу је веселе, а све наше невоље њу ражалосте више него нас. Када смо слаби она је још слабија а када напредујемо њеној срећи нема краја. Ни пред ким се не можемо исплакати и изјадати као пред својом мајком. И нико нас неће боље разумјети и утјешити од наше мајке. Мајчина љубав је несебична, нема граница и никад не престаје. Зато свака мајка заслужује много поштовања и љубави.

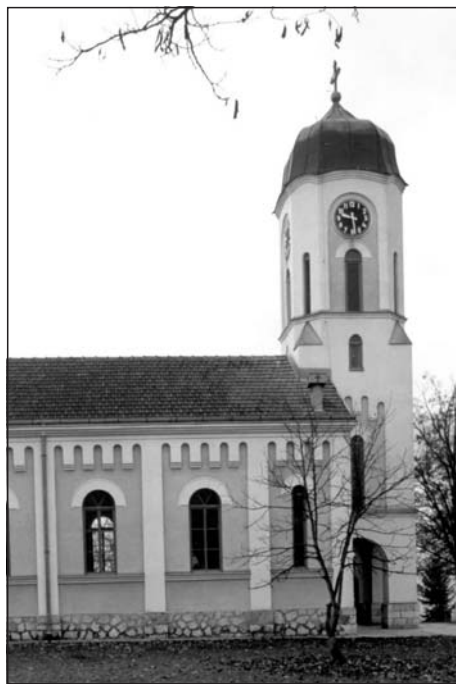
Милица Буровић

НАРОДНА МУДРОСТ И ЖИВОТ

Навршило се шездесет година од како сам пошао у школу. Тог првог дана улазећи у „храм науке“ нисам био свјестан колико сам сретан што за учитељицу имам веома изузетну особу у сваком погледу. Све што сам тада знао о њој било је то да је учила мог оца и моју старију сестру по четири гоине. Касније сам сазнао много више. Била је то учитељица која је извела преко 40 генерација ученика основне школе у Рудом. Звала се Стана Спахић. Када се помене њено име данас, пред њеним ученицима и онима који су је познавали, у мислима одмах искрсава за то вријеме веома елегантна, озбиљна, према свакоме добронамјерна и правична и веома образована особа. Није се удавала, зато је сву своју љубав поклонила генерацијама дјеце коју је научила да напишу и прочитају прва слова. У својим излагањима, врло често је вољела да употребљава народне изреке и да нам задаје да их сами рјешавамо. Она је вјероватно свјесно то радила да би нас научила да размишљамо, а многи од нас несвјесно су завољели ту народну мудрост и изреке. Међу овима био сам и ја. Размишљајући дјечији, а помало и стидећи се, покушавао сам да сам рјешавам те загонетке и народне изреке не питајући старије и могу се похвалити да сам у томе веома добро успјевао. Једна од њих задавала ми је велике муке јер до њезиног рјешења дуго нисам могао да дођем а знао сам да мора постојати. Та народна мудрост гласи: „Баци низ воду а иди уз воду, наћи ћеш“. Колико год сам размишљао о њој нисам могао никако да нађем рјешење за њу, то је потрајало и неколико година.

Једно зимско вече, сједећи покрај топле пећи, тада још није било телевизије, молили смо оца да нам прича о неком свом догађају из живота. Нарочито смо вољели кад би нам причао о људима са којима је долазио у додир у току рата или о неком догађају из тог времена. То вече отац нам је испричао доживљај из свог живота који се догодио на самом почетку рата.

*Храм Св. аџосџола Пеџра и Павла
Рудо*

Немајући искуства, а размишљајући сасвим нормално да никоме није ништа лоше урадио, па ради тог кад је рат почео није имао чега да се плаши, остао је у својој кући и даље радећи свој посао. Једног дана појавили су се људи у усташким униформама и одвели га. Заједно са Стевом Димићем, за кога се знало да припада комунистичкој партији и Атом, момком муслиманске вје-

ре, познатим алкохоличаром, који је много псовао сваку власт па и усташку и тиме свима досадио, спровели су их у познати Централни затвор у Сарајеву. Очеви пријатељи, трговци из Рудог, муслиманске вјероисповјести, одмах су се договорили и послали неколико својих људи у Сарајево да покушају да ослободе оца. Преко својих познаника и веза успјели су да дођу до главног судије у том затвору. О цијелој тој акцији отац није ништа знао.

Доласком у ЦЗ убачен је у једну собу и нико га шест дана није ништа питао нити испитивао. Сваки дан, а нарочито ноћу, слушао је вриску и запомагање оних које су мучили и пуцње кад су те јаднике убијали. Седмог дана привели су га у једну канцеларију гдје је за столом сједио млад човјек у усташкој униформи. Кад је од оца узео све генералије, онда га је запитао: „Познајеш ли ти мене и да ли си ме икад видио?“ Отац је одговорио да га не познаје и да се не сјећа да га је икада видио, додао је, да је много људи упознао кроз трговину али се његовог лика не сјећа.

„Јеси ли ти правио кућу 1938. године?“ било је друго питање. „Јесам“, одговорио је.

„Је ли твој комшија, муслиман преко пута твоје куће у исто вријеме правио кућу?“ „Јесте!“

„Сјећаш ли се ти, да је једне суботе на градилиште твоје куће дошао један млади хоџа из села у околини Рудог и затражио да му даш неколико цигли да направи огњиште у кући?“

Одговорио сам му да се тога не сјећам. Онда је он рекао: „Видиш, ја се тог сјећам, јер тај млади хоџа био сам ја“. Тад је отац сазнао да

је он прво био код нашег комшије и од њега тражио цигле, и кад му он није дао, он је прешао преко улице и од оца затражио и без ријечи добио.

Ради тих цигли, рекао је оцу: „Све ћу покушати да ти главу сачувам.“ На те ријечи ја сам само рекао: „Хвала.“ Вратили су се у исту собу. „Размишљајући у соби нисам могао да се сјетим тих цигала па сам и вјеровао и сумњао у ријечи које сам чуо. Највише времена проводио сам у молитви спремајући се за најгоре. Опет шест дана нико ме није ништа питао а онда седмог дана, односно четрнаестог како сам ту, опет су ме одвели у исту канцеларију и судија ми је саопштио:

„Газда Симо“, тим ријечима ми се обратио, „успио сам да ти спасим главу, ради твојих цигли пустићу и Стеву, који да има стотину глава не би их одавде изнио, и оног пијанца Ату“. И тад сам рекао: „Хвала.“

Вратили су ме поново у собу. Кад се навршио двадесет и један дан нашег затвора, отворила су се врата ћелије и мене су повели у ону канцеларију. Бивши хоџа, сад усташки судија, држао је у руци три пропуснице (аусвајса) и обрађујући ми се казао:

„Ево пропусница за вас тројицу, како сам ти обећао“ али је и додао „ако поново дођеш у ову зграду ја те не познајем и немој ме тражити“. Тек сад схватајући да је одржао обећање које ми је дао успио сам проговорити „Много Вам хвала“.

У дворишту затвора су ме чекали Стево и Ато и заједно смо са станице Бистрик возом који иде из Сарајева за Београд, дошли до Међеђе гдје смо морали чекати други воз за Рудо. У станичном бифеу Стево и Ато, оба склони алкохолу, врло брзо су се напили

и почели пјевати српске пјесме. У том расположењу Стево је скидао фес са главе Атове и бацао по кафани. Муслиманима који су једини житељи тог мјеста, то се није свидјело па су их пријавили усташкој испостави. У међувремену, дошао је воз и они су пошли према Рудом. Полицијска усташка испостава у Рудом је добила заповјест из Сарајева да их одмах на станици поново похapse и првим возом врате у Сарајево. Сазнавши за то, татин пријатељ, муслиман, одмах је поручио мојој мајци шта се спрема и да, како зна и умије, Сима извади из воза прије Рудог. Мајка је одмах послала једног од очевих момака из трговине да на првој станици од Рудог то учини. До те станице Мрсова има пет километара и Нестор, тако се звао тај момак, трчећи као без душе успио је да прије воза стигне до станице и да их изведе из воза. Од тада отац читаво вријеме рата није дозволио да дође у ситуацију да буде ухваћен.

Те ноћи у кревету размишљајући о овој причи и догађају схватио сам значење изреке која ме је мучила и окупирала више година. Давање цигала непознатом хоџи схватио сам као бацање у воду која тече, а спасавање три живота, послје три године дана, ради безначајних цигли, као нешто што се налази, идући уз воду. Да би био потпуно сигуран у моје рјешење, чим је свануло, запитао сам оца да ли сам у праву? Он ми је то потврдио. Био сам више него срећан што сам успио и ову народну мудрост рјешити а овај догађај из живота мога оца никада нисам заборавио. Овај текст завршавам народном изреком: Чини добро, не кај се....!

*Прошјојереј-сѣаврофор
М. Тојаловић*

РАДОСТ ОВОЗЕМАЉСКА И НЕБЕСКА

Садашња овоземаљска радост увек је помешана са жалошћу и никад не бива чиста, а она друга, небеска - права је радост...

Правна радост од Бога проистиче и даје се само ономе који постојано одбацује своју вољу, а у свему испуњава вољу Божју...

„Радуйте се свагда у Господу“, препоручује свети апостол Павле (Флп. 4,4). Ово је највиша радост. Овом радошћу радовали су се и апостоли. То је радост која доноси корист. Она има своје порекло, корен и основ у страдањима, али је њен крај сладак и пожељан. А светска радост, напротив, започиње са задовољством, а завршава жалошћу... Апостоли су били шибани бичевима - и радовали су се; били су везивани - и захваљивали су; били засипани камењем - и проповедали су...

Радост у Богу јача је од сваког оружја, и ко њу има, тога ништа не може да доведе у малодушност (униније); напротив, он све хрбро подноси.

Мученици су трпели најстрашнија мучења и - радовали се...

Ако желиш радости, не тражи ни новца, ни славе, ни власти, ни веселја, ни раскошних трпеза, ни свилених хаљина, ни сјајних дарова, нити ма чега сличног, него се устреми ка Божјој мудрости и држи се добродетељи... (Златоуст).

Радуй се у искушењима која те, по допуштењу Божјем, буду сналазила: помоћу њих стиче се духовни плод (Антоније Велики).

*из књиџе
„Азбука сјасења“*

ХРОНОЛОГИЈА ПРОБОЈА СОЛУНСКОГ ФРОНТА

14. септембар - Од 08.00 часова, вршена је артиљериска припрема на целом фронту. На одсеку Друге армије, рушиће артиљериско дејство изведено врло добро, на одсеку прве армије, било је задовољавајуће.

15. септембар - Друга армија је дејствовала тако што Шумадијска дивизија заузима Слоново уво, Ветреник и Голу Рудину, а 17. француска дивизија је освојила ровове око Кравице. Непријатељ, појачан једним пуком врши три против напада на ову дивизију, али су сви напади одбијени садејством Шумадијске и Тимочке дивизије које нападају Борову чуку, коју и заузима Шумадијска дивизија и нападом на Облу чуку, коју заузима Тимочка дивизија. При крају дана француска дивизија потпуно заузима Кравицу, а 122. француска дивизија заузела је Добро поље и дошла у подножје Сокола. Прва армија, са десном колоном Дринске дивизије уз садејство 122. француске дивизије, напала је на Соко, али у напади у току дана пролазе без успеха. Када је лева колона Дринске дивизије зашла у непријатељске ровове на фронту: Соко - Градешница, тада је у току ноћи између 15 и 16. септембра, Дринска дивизија са 122. француском дивизијом заузела Соко. На тај начин, за првих 24 часа напада, заузета је цела прва линија непријатељских ровова на српском фронту, сем малог дела на крајњем левом крилу Прве армије. Пред вече 15. септембра, обе дивизије, Југословенска и Тимочка,

друге линије Друге армије изашле су испред дивизија прве линије, а српско - савезничка авијација је, и поред неповољних временских околности, извршила свој задатак у потпуности.

16. септембар - Друга армија, у току преподнева заузима са Југословенском дивизијом Козјак (K1810), најважнију тачку друге непријатељске линије. Непријатељ предузима против напад и успева да поврати Козјак, али је убрзо следио снажан јуриш Југословенске дивизије, која је дефинитивно заузела ову важну тачку. Остале дивизије ове армије утврђивале су заузеле положаје. Прва армија наставља да напредује, и то по тешком и неприступачном терену, и осваја једну за другом непријатељску утврђену линију ровова и продире пуних 15 км. За то време, Моравска дивизија из друге линије прве армије избија на Козјачку косу и хвата везу са Југословенском дивизијом друге армије. Коњичка дивизија која је била у позадини Моравске дивизије, избија у ноћи између 16 и 17 септембра код Лабинице иза средине Дринске и Дунавске дивизије.

17. септембар - Друга армија, успева да савлада велики непријатељски отпор и избија са Југословенском дивизијом, уз садејство Моравске дивизије из Прве армије, на Кучков камен одакле продужава наступање ка Ђурковом камену. Тимочка дивизија осваја Тополац и прилази ка Студеној води. Све време пробоја 17. фран-

цуска дивизија кретала се у позадини Југословенске, а Шумадијска у позадини Тимочке дивизије. 122. француска дивизија је задржана у реону Доброг поља да би остала на располагању командантау савезничке војске. Прва армија, у јуришу терајући непријатеља испред себе, избија на линију: Кучков камен - село Мелници - село Бешиште. Коњичка дивизија је за то време стигла је до села Полчиште.

18. септембар - Друга армија, осваја са Тимочком дивизијом Блатац и надире ка Голупцу, а југословенска дивизија допире до линије: Мрежинче - Конопиште. 17. француска дивизија долази на Козјак, а Шумадијска на Тополац. Прва армија избија предњим делом на Црну реку од села Полошко па све до моста Разим беја, док Дринска дивизија, својим већим делом одлази у село Виглиште да би била део армијске резерве. 18. септембра цела коњичка дивизија је стављена на располагање Друге армије и она дејствује, са једном својом бригадом испред леве колоне Југословенске дивизије, а са другом бригадом испред Дунавске дивизије у правцу Бешиште - Разим беј.

19. септембар - Друга армија избија на линију: Радња - Бохул - Моклиште, док Прва армија заузима прелазе на Црној реци од Разим беја до села Полошко. Бугари су, да би се супроставили надирању Прве армије доукли знатна појачања, али нису успели да сачувају своје положаје.

20. и 21. септембар - Обе српске армије предузимају снажно дејство тако што, Друга армија надирући ка Вараду, успева да пресече две важне комуникације: Ђевђелија - Скопље и Прилеп - Градско, а Прва армија, левом обалом Црне реке, надире и даље на запад. Таквим дејством направљен је у самом центру непријатељског фронта тако дубок пробој да су и крила почела да попуштају. Непријатељ, чији се највећи део снага налазио у рејону северно од Битоља, нагло је отступао да би дошао до правца Прилеп - Велес. Истовремено је почео и да се урушава и фронт око и у реону Дојранског језера.

22. септембар - Друга армија заузима Криволак, упућујући Коњичку дивизију у разбијању непријатеља који се у паници повлачио ка Штипу. Прва армија снажно напада на непријатељску комуникацију: Прилеп - Дреново - Градско. Приликом повлачења, непријатељске трупе су палиле сва своја складишта, али су нека од њих, и то у добром стању пала у руке Прве армије.

23. септембар - Друга армија осваја Градско, главно складиште непријатељске војске на прузи Скопље - Солун, а из Криволака надире ка Штипу, а Прва армија заузима теснац северно од села Дренова, и пресеца непријатељску комуникацију: Прилеп - Градско, а са фронталним деловима армије избија на комуникацију Прилеп - Велес.

24. септембар - Друга армија, прилази Штипу, а Прва армија избија на гребен планине Бабуне и надире ка Велесу.

25. септембар - Коњичка дивизија заузима Штип и наступа ка Церовом селу, док Друга армија избија на Овче поље, а Прва армија наступа ка Велесу.

26. септембар - Коњичка дивизија из Штипа напредује ка Кочанима. Друга армија остаје на Овчем пољу, а са једним одредом из Тимочке дивизије запоседа планину Градец у циљу осигурања десног блока фронта, до доласка савезничких трупа. Прва армија заузима Велес и креће се ка Овчем пољу ради успостављања везе са Другом армијом. У току дана један бугарски мајор, као преговарач упућен од стране Тудорова је дошао да моли команданта савезничке војске за обустављање операција у наредних 48 часова. Генерал Франше д'Епере је одговорио да се операције не могу прекидати, а Бугари, ако желе, могу послати своје делегате са својим предлозима за успостављањем мира.

27. септембар - Коњичка дивизија води борбу код Церовог села, а са једном патролом избија на српско - бугарску границу, док Друга армија и даље држи Овче поље, а Прва армија линију Велес - Св.Никола.

28. септембар - Обе српске армије наступају ка српско - бугарској граници на комуникацији: Куманово - Крива Паланка - Ђустендил.

29. септембар - Бугарска је у 23.00 часа потписала конвенцију примирја.

30. септембар - У подне према конвенцији од претходног дана су обустављена сва непријатељства.

РЕКЛИ СУ О ПРОБОЈУ СОЛУНСКОГ ФРОНТА

Српски Војвода Живојин Мишић - Зајовест српској војсци за пробој солунског фронта од 13. септембра 1918. године: Сви комаданти, командири и војници треба да буду прожети идејом, од брзине продирања зависи цео успех офанзиве. Та брзина је у исто време и најбоља гаранција против изненађења, јер се њоме постиже растројство непријатеља и потпуна слобода у нашим дејствима. Треба дрско продирати, без починка, до крајњих граница људске и коњске снаге. У смрт, само не стајте! С непоколебљивом вером и надом јунаци напред у отаџбину!

Француски Маршал Франше д'Епере - Извештај француској влади при пробоју солунског фронта крајем септембра 1918. године: Операције се морају успоравати јер нема комуникације ради добацавања хране француским трупам које напредују, само српским трупам нису потребне комуникације, они иду као олуја јо напред.

Немачки цар Вилхелм II - Телеграм бугарском краљу Фердинанду октобар 1918. године: Шездесет две хиљаде српских војника одлучило је рат. СРАМОТА!

Француски Маршал Франше д'Епере - Извештај крајем октобра 1918. године: То су сељаци, скоро сви. То су Срби тврди на муци, трезвени, скромни, несаломиви. То су људи слободни, горди на своју расу и господари својих њива... Али, дошао је рат. И, ето, како су се намах за слободу земље ти сељаци, без напора, претворили у војнике најхрабрије, најистрајније, најбоље од свих. То су те сјајне трупе, створене од издржљивости и полета, због којих сам горд што сам их ја водио, раме уз раме са војницима Француске, у победоносну слободу њихове отаџбине...

Бугарски краљ Фердинанд - Крајем септембра 1918. године: Ово је крај свих нас...

СРПСКА ЈАБУКА

Ово је само кратка прича о јабуци и сиромашном војнику на умору. Није написана за какву читанку, већ за све оне који толико хитају да омладни испричају да је отаџбина само један „старински појам“, за оне који се толико труде да нам одузму наша најтоплија, најбоља, најплеменитија осећања.

Причу је моме другу капетену Холстаду и мени испричао уредник „Политике“ док смо једног дана седели и ручали разговарајући о рату. Он је као резервни официр учествовао у оба похода, и у Турском и у Бугарском рату, био два пута рањен пред Адријанопољем и једанпут у последњем рату. Управо смо стигли до слаткиша, пред нама је стајала чинија са јабукама и поморанџама. Прво је узео поморанџу, а онда је изненадно вратио натраг и уместо ње узео јабуку и рекао:

Сада ће те чути нешто најлепше што сам доживео током целог рата.

Видео сам много примера највеће пожртвованости и оданости, самоодрицања и храбрости, али ипак ништа није оставило тако јак утисак на мене као оно што сам доживео када сам последњи пут лежао рањен у великој болници овде у Београду.

То је било после битке на Брегалници и ја сам био најзад смештен у кревет у Војној болници. Једнога дана стигао је возом из Солуна транспорт од 250 нових рањеника; били су то они несрећни другови који су прешли Албанију, који су прошли кроз ужасне муке прво током марша борећи се против грозних Албанаца, а касније се у Дуру и Алесии борећи против болештина. Ра-

њеници и болесници, који су уз много труда смештени на пароброд и после бурног и дугог путовања пребачени у Солун, стигли су најзад у Београд, опет после веома дугог пута. Неколицина их је умрла успут, а још више их је било на ивици смрти. У кревет покрај мог смештен је један прилично млад војник; био је скоро готов. Лице му је имало боју посивеле земље и био је толико слаб да су лекари одлучили да га више не муче прегледима. Једино се још ваљало побринути да му последњи часови протекну што лакше. Ту је управо било присутно неколико енглеских и немачких лекара, а као тумач их је пратила супруга примаријуса, госпођа Зондермајер. Нека млада медицинска сестра је стајала одмах уз њих дрећи у руци корпу са јабукама и поморанџама. Приближила се рањенику и пружила му једну поморанџу, али је он одмахнуо главом, као да му је понудила какво зло. Пружио је ка њој своје немоћне, исушене руке и погледао је као да је очима моли за нешто. Затим је оборио поглед на корпу. Онда је она узела једну јабуку, лепо црвену и жуту, иначе какве су дивне српске јабуке, и ставила је на његов покривач. Војник је узео са видљивом радошћу, стави је пред себе, благослови је знаком крста. Његове шаке са исушеним прстима нежно су миловале јабуку као да мазе дечији образ, изнова и изнова, непрекидно. Сузе су лиле низ усахле, изборане образе. „О, то је српска јабука, српска! Да, српска је“, говорио је једва чујно. На уснама му се појавио осмех, његове очи су потражиле сестрине као да јој из

дубине душе своје шаље речи захвалности. „Хвала, хвала!“

Енглески и немачки лекари упиташе госпођу Зондермајер шта то војник каже. Али она више није могла да одговори. Она, која је месецима свакодневно ходала између рањеника, која је видела тако много дирљиве оданости и пожртвованости, била је сувише узбуђена. Сузе су јој цуриле низ образе и на крају је промуцала:

„Он само каже да је то српска јабука.“

Лекари се погледаше међусобно, дубоким наклоном поздравивше ту Српкињу и отидоше.

Два дана касније рањеник је умро. У шакама је стезао јабуку а умро је са осмехом на лицу.

Дан касније сам разговарао са госпођом Зондермајер и поменух јој „војника и српску јабуку“. Она онда рече: „Нико ме није видео да плачем за време рата, ни када су моја два сина отишла; ни када смо сазнали да су ескадрон у коме је служио мој млађи син вероватно опколили Бугари и сасекли до последњег човека, нисам имала право да заплачем, али тада нисам могла ништа друго. Дубока љубав нашега народа према отаџбини казује ми да је то добар и здрав народ и да идемо у сусет безбедној и великој будућности.

Плакала сам од радости и захвалности.“

Хенрик А Анџел

*Из књиџе:
„Српске војничке љриче“,
Београд 1995. г.*

О СОЛУНЦУ ДРАГИЋУ РАДОСАВЉЕВИЋУ ИЗ ЛЕЛИЋА

Драгић, син Светозаров, ваљевски сељак и српски поднаредник са Солунског фронта, прича о себи и ратовима, куда је био и како је провео пуних седам година у рату, о својим ратним друговима и борбама, о свему ономе што један рат носи са собом.

Најчешће је говорио: „Ето, седам Божића сам провео у рову, седам година кући нисам долазио, седам година децу моју нисам видео. Не знам коју битку да поменим, али најтежа нам је била Кајмакчаланска, кад смо се враћали са Солунског фронта. Толико нас је непријатељ обасипао мецима и муницијом, да ко је промолио само прст један из рова, тај му је прст био разнет. Било је дана кад смо по седам дана из дана у дан били у рову, до појаса вода, а ми смо морали да пуцамо, и да живимо без капи воде за пиће и без једног залогаја хлеба“.

Тако је чика Драгић причао о борбама, о мукама и тегобама, али је увек говорио и ово: „Милост Божија нас је довела кућама нашим и дала нам снаге да све то издржимо и опет дођемо Србији нашој, кући нашој лепој да је видимо, и да видимо децу нашу и породицу нашу“.

Драгић Радосављевић је био неписмен човек, није имао чак ни основну школу. Поред земљорадње, бавио се и зидарством, познат у селу и околини као добар зидар. Људи су га позивали да им гради куће и друге зграде и он је то врло вешто радио. Био је прави човек мајстор.

Његова главна карактеристика као човека била је та што је био добар радник и земљорадник, а поред свега тога највише је волео

да недељом и празником дође у цркву. Кад би дошао у нашу цркву, знало су у њој његово место: кад стане стајао је у ставу мирно, од краја до краја службе, никуд се није помицао и цела га је црква гледала. Људи су се на њега угледали како треба у цркви стајати и владати се. И свештеник је имао шта да научи од њега, од његових покрета и понашања. Из његовог лица је зрачила нека чудна побожност, која је на друге слала неку благодат и оплемењивала оне који су се са њим дружили..

Имао је два сина, Николу и Милоша. Никола је био председник наше црквене општине, дуже времена, а Милош је био исто као и отац зидар. Знао је још да се бави и дрводељским пословима и имао је унука Светозара. Цела им је кућа била добра и побожна и у цркву долазила.

Једнога дана после службе Божије у нашем селу Лелићу, седело је пред црквом на клупама више парохијана и свештеник међу њима. Повео се разговор о томе ка-

ко нам је ветар скинуо маију са крова, па ако још буде дувао и скидао ћерамиде, почеће црква да нам прокисива. Замолио сам млађе људе да то поправимо. Чика Драгић, смешећи се и погледајући маију на крову, ништа није говорио, ни да ће он то урадити, ни да неће. Слушао је само како људи говоре и кад закључише да се идуће недеље о томе договоримо.

Сутрадан ујутру рано, био је по недељак, док ја нисам још ни устао ни кућу отворио, чује се неко у црквеној порти како нешто струже по дрвеним коритима од малтера од креча и песка, што смо имали у црквеном дворишту. Изађем и поздравим се с чика Драгићем: на питање шта то ради, он ми рече да је дошао да сведе ону маију горе на цркви. Како је већ био у поодмаклим годинама, рекох му: „Нећеш, деда, моћи то сам!“ А он ми каже: „Ја сам јутрос прво стао пред црквена врата и замолио се Богу и светом Николи, да ми помогну да то урадим. Кад нисам погинуо на Солунском фронту док сам седам година ратовао, и кад ме је Бог довео из рата овде, нећу гледати ваљда да моја црква кисне; а ако је воља Божија да погинем, где бих могао да погинем на лепшем месту него са моје цркве“. Задивљен сам се његовој вери и веровао сам да ће му сам Бог помоћи. Нисам хтео да га ометам, помогао сам му само да подигне лотру (мердевине) и да је мало укопа. Два дана је чика Драгић полако сам правио малтер и узносио га уз лотру на кров те сводио маије. После ми је рекао: „Видиш ли, попе, како сам то лепо урадио, и нисам погинуо. А и да јесам, е како би то лепо било да ме Бог позове себи на тако леп начин!“

Таква се вера као чика Драгића и код наших људи ретко среће, али ето у Лелићу има таквих. Није то што се у Лелићу родио Владика Николај (Велиимировић), него читав тај ваљевски крај има таквих Божијих људи. А чика Драгић је необично поштовао Владику Николаја, а ценио је и волео оца Јустина (у манастиру Ђелијама). Волео је да прича и о детињству, како је он растао са Николајем, и какав је Николај био као дете.

Имало би још доста да се каже о чика Драгићу Радосављевићу и његовој вери у Бога и поштовању цркве, а и о његовој деци како су и она поштовала и помагала своју Цркву, али ћемо рећи још само ово што нам се чини најважније, због чега смо ово и записали.

Једног дана, када се набројило време његовог земног живота, чика Драгићу је дошао час да умре. Зове мене један од његових синова и каже: „Тата ‘оће да се исповеди и причести, па дођи, молим те, оче“. Ја пођем и нађем деду где седи на столици крај кревета. Кад ме виде, он рече: „Е, оче, ја ‘оћу да се исповедим“. И онда реч по реч, човек ко човек, исповеда се он Богу преда мном. Тиштало га је, између осталог, да ли је грех што је ратовао. Он не зна да ли је кога убио, али претпоставља да је у рату морао док је пуцао и док је као поднаредник командовао. Онај ко се брани тај не убија, то је одбрана слободе и чести своје Отаџбине.

После исповести и причешћа ја сам отишао кући. Чика Драгић је онда зовнуо свога сина Николу и казао му: „Сине, седи овде крај мене... Е, сине дошло је време да се растанемо, да ја идем Богу на истину“. Потом је замолио сина да га изведе на праг кућни. Кућа им је била стара, пола брвнара,

пола зидница. Било је јутро и хтео је да види сунце.

„На праг кућни ‘оћу да седнем, вели, и ‘оћу да гледам у сунце небеско са небеског свода. Много сам га пута гледао и дивио се сунцу као створењу Божијем које нас греје и обасјава. ‘Оћу сада да га последњи пут видим. Дошло је време да се селим из овога света у Небески свет“.

Онда се помоли овако: „Јарко небеско сунце и Господе Боже, Створитељу наш, хвала Ти што сам ишо кроз овај свет. Хвала Ти што Си ме довео кући из ратова. Хвала ти, Господе, што са овог прага могу и сад да гледам сунце кога сам радо и као дете данима и годинама гледао са овога прага. Хвала Ти што кости моје нису остале негде у борбама на Кајмакчалану, или у некој другој бици. Хвала ти што си ме удостоио да дођем овде и да се опростим са мојом кућом и са моим кућним прагом, преко кога су прелазили деца моја и унучићи моји. Да се опростим са кућом мојом у коју су улазили жетеоци моји и копачи моји и косиоци моји. Хвала Ти, Господе, што могу да се опростим са целом мојом родбином. Хвала Ти, што могу да поздравим сунце јарко, које је обасјавало госте

што су о Слави долазили мени, о Светом Николи моме и о Преслави мојој Спасовдану. Хвала Ти, Боже, што сам доживео ове године. Хвала ти што си ме научио и упутио да у цркву идем. Хвала и Владици Николају што је озидао цркву у Лелићу. Хвала Ти, Господе, за све, хвала Ти!“

Када је то све лепо изговорио, онда је рекао сину: „Е сад, мој драги сине, опрости ако те је твој отац некада увредио... Врати ме, сине, опет у кућу да целивам икону Славе моје, Светог Николе“. Кад је пољубио икону рече: „Сад ме спусти у постељу и запали ми свећу. Сад ћу душу Богу да предам“. Кад је син Никола све то урадио, старац је још два три пута погледао сина, прекрстио руке на грудима, насмешио се два три пута отворио уста и дао душу Богу.

Сутрадан је била сахрана чика Драгића. Дошао је и отац Ђока, коме је Драгић кумовао, јер га је овај бивши Лелићки парох, као доброг и честитог човека, узео да му крсти децу Николу и Ацу. Сахранили смо га код лелићке цркве крај пута, уз његовог брата Пантелију.

Тако се преставио у Господу овај дивни српски сељак, Божији човек из нашег народа, српски ратник Солунац. Цело село и пароксија су га уважавали и питали много шта за савет. Питали су га и о вери нашој, јер је знао и Свето Писмо иако у школу није ишао, него оно што је сам био научио. Служио је свима као пример својим часним животом. И данас када људи прођу поред његовог гроба, путем покрај цркве, прекрсте се и кажу: „Бог да му душу прости!“

*Прибележио по личном са-
знању о. Живко Тодоровић
парох у Лелићу код
Ваљева (1957.г.)*

О СВ. ВАСИЛИЈУ И СВ. ЈЕФРЕМУ СИРИНУ

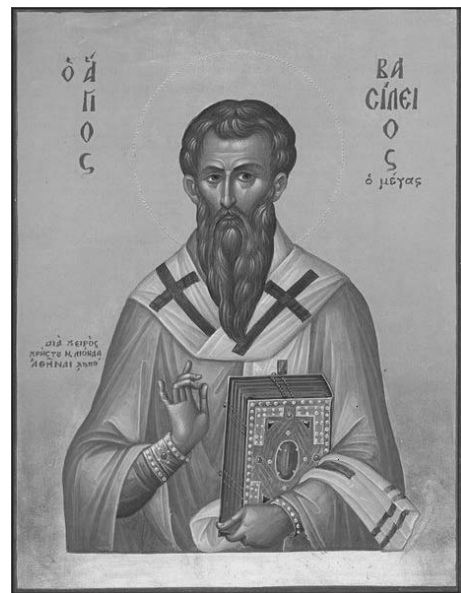
Чувши за светог Василија, преподобни Јефрем Сирин, који је живео у пустињи, мољаше Бога да му покаже какав је Василије. И имаде виђење: виде огњени стуб, чији врх додириваше небеса; и чу глас који одозго говораше: „Јефреме, какав видиш да је овај стуб, такав је Василије.“ И преподобни Јефрем одмах, узевши са собом тумача, по-

фрем рече: „Сматрам да смо се узалуд мучили, брате, јер овај овакав, није као што видех.“ И ушавши у цркву, Јефрем стаде у једном забаченом углу, и говораше сам у себи размишљајући: „Потегосмо толики пут и намучисмо се на врху, ради чега? Чуди ме да је огњени стуб овај који је у толикој слави и почести људској.“

Док је он тако размишљао, Дух Свети обавести о њему светог Василија Великог, и он посла к Јефрему свога архиђакона, рекавши му: Иди к западним вратима цркве, и тамо ћеш наћи монаха где са још једним стоји у углу; с малом је брадицом и малог је раста; и реци му: „Хајде, изволи у олтар, зове те архиепископ.“ Архиђакон се једва проби кроз народ док стиже до места где је стајао преподобни Јефрем, и рече му: „Господине, благослови! Хајде, изволи у олтар, зове те архиепископ.“ А Јефрем, дознавши преко тумача шта архиђакон каже, одговори му: „Погрешио си, брате, јер ми смо странци, и нас архиепископ не познаје.“ И оде архиђакон и каза то Василију, који у то време читаше народу из светих књига. И виде преподобни Јефрем где огњени језик говори из Василијевих уста.

Затим Василије опет рече архиђакону: „Иди и реци том монаху странцу: Господине Јефреме, хајде, изволи у свети олтар, зове те архиепископ.“ Архиђакон оде и каза као што му би наређено. И удиви се томе преподобни Јефрем, и прослави Бога. И начинивши метаније рече: „Ваистину је велики Василије! Ваистину је стуб огњени Василије! Ваистину Дух Свети говори устима његовим!“ Онда замоли архиђакона да каже архиепископу

како жели да му се по завршетку свете службе на издвојеном месту поклони и да га целива.

Св Василије Велики

Св Јефрем Сирин

што сам није знао грчки, крену за Кесарију, где стиже на празник Богојављења Господњег. И гледајући неприметно издалека, виде светог Василија где иде у цркву веома свечано, обучен у светло одјејање, и око њега свештенство, такође у светлим одјејањима. И окренувши се своме тумачу, Је-

По завршетку службе Божје свети Василије уђе у ђаконик, и позвавши преподобног Јефрема, даде му целив у Господу, и рече му: „Добро дошао, оче, који си умножио ученике Христове у пустињи, и силом Христовом прогнао из ње демоне. Ради чега си се толико намучио, оче, да би дошао и видео грешна човека? Нека те Господ награди за труд твој!“ А Јефрем, одговарајући Василију преко тумача, каза све што му на срцу беше, и са братом својим причести се пречистим Тајнама из светих руку Василијевих.

А када беху за обедом, рече преподбни Јефрем светом Василију: „Оче пресвети, молим те да ми благоволити дати једну благодат.“ Василије Велики одговори

* Свети Јефрем Сирин - знаменити хришћански подвижник и писац. Празнује се 28. јануара. Назван Сирин зато што се у сирини Месопотамија, у којој се он родио, рачунала у Сирину

ИСПРЕД КОГА СТОЈИМО

му: „Реци шта ти је потребно, јер ти ја много дугујем за труд твој што си толики пут превалио ради мене.“ А часни Јефрем му рече: „Знам, оче, да све што молиш у Бога, даће ти Бог. Желим дакле да замолиш његову доброту да ми да да проговорим грчки.“ Он одговори: „Твоје тражење је изнад моје моћи, али пошто са добром надом тражиш, хајдемо онда, чесни оче и пустињски наставниче, у храм Господњи, и помолимо се Господу који је моћан да услиши твоју молбу. Јер је писано: *Исју-њује вољу оних који га се боје, и услишује молитву њихову, и сја-сава их* (Пс. 144,19)“.

Пошто дођоше у цркву, сатворише дугу молитву. Онда рече Василије Велики: „Зашто, господине Јефреме, не примиш посвећење за свештеника када си достојан?“ Одговори му Јефрем преко тумача: „Зато што сам грешан, владику.“ Василије рече: „О, да би ја имао грехе твоје!“ И додаде: „Сатворимо поклон.“ И када лежаху на земљи, свети Василије метну руку своју на главу преподобнога Јефрема, и говораху молитву произвођења за ђакона. Онда рече преподобноме: „Нареди да устанемо са земље.“ И просветли се језик Јефрему, и рече грчки: „Спаси, помилуј, подигни и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом. И испуни се писмо: Тада ће храмац скакати као јелен, и језик немога певаће (Ис. 35,6).“ И сви прославише Бога што просветли Јефрему језик за грчки говор. И проведе преподобни Јефрем три дана са светим Василијем веселећи се духовно. И рукоположи Василије Јефрема за презвитера, а његовог тумача за ђакона, и отпусти их с миром.

*Из Житија свѣтоѡ
Василија Великоѡ*

Стизати на сабрање пре свих добро је и спасносно. Одлазити, пак, са сабрања пре разрешне молитве штетно је и погубно. Према томе, имај стрпљења и слушај божанске речи, како би себи прибавио корист. Наиме, управо као што чаша хладне воде у време врућине прија путнику намернику и пружа му освежење, тако и божанска слова освежавају душу. Ако хоћеш да послушаш, стрпи се, ако послушаш, бићеш мудар. Ако ти је пак тешко и једва издржаваш да саслушаш речи Божије, размисли колико ће ти бити теже да наћеш стрпљења кад буде требало преточити речи у дела. Дакле, по томе добро упознај и то да си немаран, као што сам и ја. Када улазимо у дом Божији, нека из нашег ума нестане свако маштање, пазимо на созерцање и молитву и нека нам ум не помућују неприличне помисли.

Размислимо испред Кога то стојимо на молитви и нека нам се тад и душа и срце управе према Њему, не маштајући ни о чем другом. Покушај да разумеш ово што ти говорим и помоћу следећег примера: ако ко узме један цак новца у руке и крене на вашар да купи волове, хоће ли тамо пажљиво гледати на свиње? Или, ако жели да купи магарце, хоће ли тражити псе? Све његове мисли биће усредсређене на оно што жели да купи и само то ће пажљиво испитивати, како га не би преварили и да не би изгубио небројени новац који држи у рукама?

Тако и ми кад уђемо у свети храм и станемо пред Бога, узвиси-мо сву своју мисао ка Њему и пазимо само на ово, што се на Њега односи и о томе маштајмо, како

бисмо тако задобили спасење и уживали у небеским добрима. А са ближњим на молитви не размењујмо чак ни једну једину реч, да не бисмо случајно Њега, Творца неба и земље, уместо да Га умило-стивимо, разгневили.

Наиме, као што онај ко се налази пред царем и разговара са њим, а деси се да га позове неки слуга и он напусти разговор са царем који му чини славу и част, па се окрене да поразговара са оним слугом који је исто што и он, таквим поступањем вређа Цара и призива на себе Његов страшни гнев, такав је и онај ко разговара за време молитве и читања псалама. Стога, као анђели што стоје дрхтећи од страха док певају химне Творцу, морамо и ми да стојимо за време службе. Ако случајно брат који стоји до тебе на молитви има неку телесну слабост, кашље или стално гута пљувачку, немој да ти то смета. Размисли како су се многи посветили помагању и служењу губавцима и тешким болесницима, само да би задобили многа духовна блага, и како би се опитно научили љубави и састрадавању болесницима.

Уосталом, и ти, с обзиром на то да носиши исто тело, близу си свих тих слабости, иако ти је тело за сада здраво, по Божијем човекољубљу. Стога, немој се узносити пред болесним братом, већ се бој да те не снађе нешто слично или горе, и обезбеди се састрадавањем своме брату.

*свѣтѣи Јефрем
из књиѣ
„Еверѣѣинос“*

ПРАВОСЛАВЉЕ НА ЗАПАДУ ДАНАС

„Лево“ и „десно“ крајности

Отац Серафим (Роуз) је рекао да је „ревност не по разуму“ једноставно „оправдање за фарисејско самозадовољство, искључивост и неповерење“ у односу према другима - нешто што треба да се избегне по сваку цену, и управо супротно од онога што је архиепископ Аверкије подумевао под изразом „не ићи у корак са временом“. Будућност Православља не треба да припадне ни једној од ове две крајности, ни десној, ни левој, јер „света ревност“ није екстремизам, она је, једноставно - истинско и аутентично Православље.

Стога, да бисмо разморили будућност и могућности које она пружа, ми морамо да знамо шта се догађа са Православним хришћанством на Истоку - у земљама нашег историјског порекла, као што су Грчка и нарочито Русија - а морамо бити у потпуности свесни и онога што се догађа на отпадничком Западу. Укратко, говорићу детаљније о Православљу у Русији, земљи која нас из Руске Заграничне Цркве понајвише занима, али претходно, било би потребно да бацимо кратак поглед на оно што се данас догађа са Православљем на Западу.

У Сједињеним Државама на пример, постоји широк „спектар“ од леве до десне крајности. Крајње десно имамо релативно мали број старокалендарских група. Многе од њих, иако се састоје од веома честитих и побожних верујућих људи, неретко су у међусобној завади, понекад из оправданих разлога, а понекад не. Отац Серафим (Роуз) је екстремне грчке старокалендарце називао „искључивима“. Делимично због те искључивости, а делимично

због својих међусобних несугласица, они су у Америци били релативно неефикасни у покушају да докуче менталитет и душу западног човека, често показујући (вероватно без намере да то постигну) веома крут и чак арогантан став према потенцијалним обраћеницима (трагаоцима у вери). По моме мишљењу, те групе нису будућност Православља.

На „левој“ страни имамо неколико група које следе нови календар и потупо свесно прихватају принципе литургијских реформи, иновационизма и модернизма. Једна од ових група је посебно антимонашки оријентисана, што значи да се снажно противи традиционалној православној духовности; ту се често позивају на такозвано „америчко православље“. Тешко је рећи шта под тиме заправо подразумевају, али свакако је у питању противречност. Америка и њена култура су по дефиницији либерални, непостојани, у сталном процесу промене, заинтересовани да својим грађанима пруже удобност и забаву, далеко од духовне стварности и

потреба. Такође, Америка радо прихвата све што је савремено или помодно. Истинско Православље је, с друге стране, по природи конзервативно, постојано, непромењиво, чак и реакционарно, тиче се вечних истина, и није усредсређено на удобност и пролазне ствари, него на ношење крстова, што представља једини пут за улазак у Царство Небеско.

Неке од ових православних група веома су отворене за мисионарске могућности и у том смислу могу да буду веома креативне; али, шта ново оне пружају обраћеницима? Аутентично Православље или неку врсту „протестантства источног обреда“? Црква која све више и више личи на Англиканску или Епископалну цркву, и више није Православна, него представља нешто што је споља привлачно, што изгледа, мирише и звучи као „права ствар“, али је изнутра попут празне шкољке - није у стању да пружи пуноћу живота који нам је Спаситељ обећао у Јеванђељу.

Чињеница је да су ови првославни модернисти укључени у литургијске реформе и модернизацију, што обично значи драстично скраћивање или чак потпуну елиминацију неких богослужења (а сада то значи и укидање постова, пројављивање девојака у улози прислужитеља у цркви - чтеца као и поверавање црквених служби женама после рађања деце). Све ово већ представља врло озбиљан и опасан настрџ на нашу свету Веру, но и поред тога практично нико не приговара, нико то не критикује, нико нема храбрости да устане и каже: „цар је го!“ Да је данас ту наш митрополит Филарет, блажене успомене, он

САВРШЕНО ИСЦЕЉЕЊЕ БОЛЕСТИ

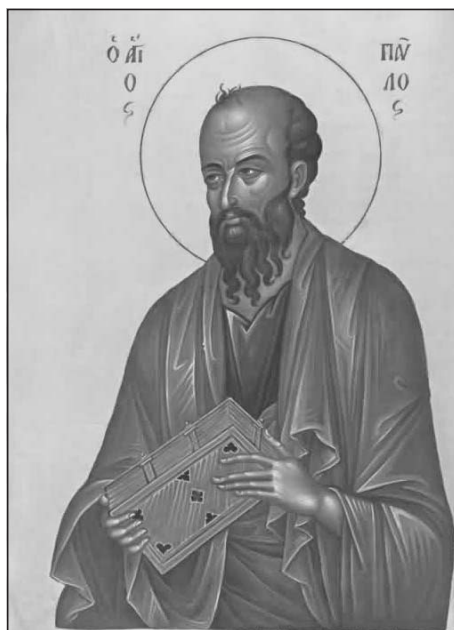
би сигурно подигао глас, баш као што је то храбро чинио у својим чувеним „Посланицама туге“, крајем шездесетих година. И свети Јован Шангајски и Санфранцискански би такође проговорио. Пре неколико деценија он нас је подсећао да не можемо и не смејемо да дирамо у Божанске службе, јер те „црквене службе садрже у себи пуноту догматског учења Цркве и показују нам (тумаче) пут ка спасењу. Оне представљају непроцењиво духовно богатство. Што се потпуније и исправније савршавају, то већу корист доносе онима који у њима учествују. Они клирици који службе савршавају несавесно из лењости их скраћују, наносе штету својој пастви, ускраћујући им насушни хлеб и одузимају драгоцену рицницу.

Истина је да је код неких од ових новокалендарских цркава у почетку дошло до наглог пораста мисионарских активности, понегде здравих, а понегде не. Али то време сада пролази, јер многи од њихових нових верних откривају житија светих и традиционалну духовност Цркве, као и друге ствари које нису добили када су се први пут обратили у Православље. Они сада желе нешто дубље, нешто што ће моћи да им пружи целовит и постојан духовни живот. Многи од ових трагалаца проналазе свој пут до нас, до Руске Заграничне Цркве. Дакле, упркос појавама од пре само неколико година, јасно је да модернисти не представљају будућност Православља. Историја показује да они који су отишли предалеко на десну или леву страну на крају ипак неће однети победу, нити ће чак опстати.

Постоји ли други пут, постоји ли још једна - „средња“ - стаза за будућност Православља? Верујем да постоји.

*свештеник
Алексеј Јанџ*

Онај ко жели да се бори по правилу, нека буде туђ сваком недостатку, и гневу и бесу, и нека пази на то шта му поручује сасуд изабрани (изабраним сасудом се назива апостол Павле, зато што је он следио Христа не као онај ко је научен од људи, већ по призиву самога Господа, Који му се јавио у виђењу на путу за Дамаск). „Свака горчина и гнев и љутина и вика и хула са сваком злобом, нека су далеко од вас“ (Еф. 4,31). Када каже „свака“, значи да нам није дозвољен ни било који повод за бес, па чак ни онај који се чини неизбежним или оправданим.

Тако, онај ко жели да исправи свога брата који греши или да му наложи неку казну, нека се постара да сачува спокојство, да не би случајно, док жели да излечи другог, сам примио болест. Тада ће се на њега моћи применити она јеванђелска реч: Лекару, излечи се сам, или „А зашто видиш трун у оку брата свога, а брвно у оку своме не осећаш?“ (Мт. 7,3; Лк. 6,42). Односно, како ћеш видети трун да би га могао извадити из ока свога брата, ти који у свом сопственом оку имаш брвно

гнева који те је читавог обузео? Наиме, из било ког разлога произилазио гнев, ако ојача, он ослепи очи душе и не даје човеку да види сунце правде.

Управо, као што онај ко своје очи прекрије златним или оловним плочама једнако, онемогући себе да гледа, те златна плоча нема никаквог значаја за меру слепила, на исти се начин помрачује сила духовног вида када се у нама запали огањ гнева, без обзира на то да ли је разлог оправдан или неоправдан. Ми се оправдано гневимо само онда када свој гнев усмеравамо против страсних и сластољубивих помисли.

Овове нас учи и пророк Давид, када каже: „Гневите се, али не грешите“. Дакле, гнев управљајте против својих страсти и рђавих помисли, али не грешите и не извршавајте оно на шта вас оне наговарају. Смисао овога јасно откривају Давидове речи нешто даље: „Пазите шта помишљате у срцима својим и на постељама се својим скрушите“. Дакле, када вам у срце уђу рђаве помисли, одгоните их гневом усмереним против њих, а пошто их изгнате, смирите се као да се налазите у постељи и покушајте да окушате скрушеност покајања.

Са Давидом се слаже и блажени Павле, који се позива на ове Давидове речи и додаје: „Сунце да не зађе у гневу вашем; нити да дате место ђаволу“ (Еф. 4,26-27). Односно, немојте ви сами бити узрок томе да у вашим срцима зађе сунце правде, Христос, због вашег гнева који се рађа из вашег пристанка на срамне помисли, како ђаво, пошто зађе умно сунце, не би нашао места у вашим душама.

Зато треба да се саобразимо божанским заповестима и да се боримо свим својим силама против духа гнева и болести која се налази у нама. Немојмо се љутити на људе, а после тражити мир и самоћу, јер, наводно, тамо негде у осами неће бити ничега што би нас наводило на гнев, и јер се, на-

водно, врлина дуготрпљења тамо може лако постићи.

Ми у ствари прижељкујемо да се удаљимо од браће из гордости и зато што не желимо да оптужујемо себе саме и да сопственој лењости припишемо свој унутрашњи немир. И све док смо у таквом настројењу духа и док приписујемо другима кривицу за сопствени немар и душевну слабост, нећемо моћи да достигнемо савршенство дуготрпљења. Јер наше исправљење не постиже се дуготрпљењем ближњег према нама, већ нашим сопственим трпљењем.

Ако, пак, тежимо тишини и осами, избегавајући тако подвиг дуготрпљења, нека нам је добро на памети да у осами наше страсти још више дивљају, а понајвише страст гнева. Те страсти дивљају, зато што се ми не вежбамо у сусретима са другим људима. Сенку стрпљења и дуготрпљења коју смо мислили да имамо, макар и наизглед, када смо заједно са осталом браћом губимо недостатком прилике за вежбу и исправљање.

Они који желе да постану кротки, нека се побрину да се не гневје не само на људе или животиње, него чак ни на безживотне предмете. Сећам се како бих се, док сам боравио у пустињи, понекад наљутио на неки штап, зато што ми се не би допала његова дебљина или танкоћа, или на дрво, зато што нисам могао брзо да га одсечем, или на кремен, јер сам журио да упалим ватру, а варница никакко да кресне. Мој гнев је тада толико знао да нарасте, да сам га искаљивао и на неживој творевини.

Дакле, одбацимо од себе сав свој гнев и бојмо се страшне одлуке Господа Који је у Јеванђељу објавио: „Који се гневи на брата свога ни за шта, биће крив суду“ (Мт. 5,22). Наиме, ово је прави цитат из Светога Писма и он се сматра потпуно тачним, а не онај где је убачена реч „узалуд“ (неумесно-бадава-без повода), коју су додали они који нису хтели да одсеку страст гнева у потпуности. Оно што Господ тражи од нас јесте да ми искоре-

нимо и одсечемо потпуно узрок те страсти, као и осталих, и да у себи не оставимо ниједан изговор за гнев, да се не бисмо, премда се у почетку покренемо на наводно уместан гнев, потом распалили и прешли у помахниталу безумну срибу.

То је, дакле, савршено исцељење болести - да се постарамо да се не гневио, ни због умесних, нити због неумесних ствари. Јер ако наше мисли помути ова мрачна страст, у нама неће бити ни светлости да разлучимо шта је исправно, нити уверености у исправност својих ставова, нити ће нама управљати праведност. А Свети Дух ће отићи од нас, изагнан унутрашњом смутњом.

Поред свега што смо рекли, треба пред својим очима стално да имамо непознати нам час смрти, да се чувамо гнева и да потпуно оставимо гнев, по савету Пророка (Пс. 36,8). Немојмо заборављати да нам ни целомудреност, ни одрицање од вештаствених ствари, ни постови, ни бдења, нити разноврсна изнузивања тела неће бити ни од какве користи, ако на Страшни суд изађемо савладани страшћу гнева и мржње и због њих се нађемо криви.

*прейодобни
Касијан
из књиџе
„Еверџеинос“*

ПРЕД КРАЈ ЖИВОТА

*Пред крај живоїџа демони са
већом жесџиїном наїадају
човека и зайїо їреба
више да їазимо*

Неки учени човек из Александрије, по имену Евлогије, захваћен божанском љубављу одлучи да се одрекне света. Пошто раздели своје имање, осим нешто мало имовине коју задржа да би се могао издржавати, будући да није могао да ради, он стаде размишљати шта ће даље. Наиме, нити се беше одлучио да се прикључи некој манастирској братији, нити га је савест упућивала да би било добро да остане сам. И док се тако премишљао, наиђе на тргу на једног губавца, који беше одбачен од свих и није имао ни руку, ни ногу, него му само беше остао језик којим је молио пролазнике да се сажале над њим.

Евлогију, како спази губавца, дубока туга рани срце, и он одмах стаде у себи молити Бога за тог несрећника и учини са Господом овакав договор: „Госпode, у име Твоје“, рече „узимам к себи овог губавца и бринућу се о њему до његове смрти, не бих ли се и ја спасао преко њега. Подари ми, Госпode, стрпљења које ми је потребно да бих му служио“.

Затим приђе губавцу и упита га: „Хоћеш ли, добри човече, да те узмем у свој дом и да те негујем?“ „Камо среће да то учиниш, али ја сам недостојан“, одговори губавац. „Добро, идем по магарца, па да те одведем одавде“. Губавац се, сав радостан, сложи.

Евлогије доведе магарца, узео губавца и одведе га својој кући да га збрине. Старао се и бринуо о њему у свему што му је било потребно: купао га је, мазао разним мелемима, држао га на својим рукама и радо га је служио читавих петнаест година.

Једнога дана, када по допуштењу демон уђе у губаца овај подивла без икаквог разлога, те се окрете против Евлогија. И толико га беше раздражио, да је овај отворено вређао и кињио Евлогија. „Готовану“, вређао га је, „туђи новац си украо. Био си слуга, а дрзнуо си се да поткрадеш свог господара. И сада узимаш мене за оправдање и наводно си ме узео у своју колибу да ми учиниш добро, не би ли се преко мене спасао“. Евлогије га замоли: „Не говори тако, господару, него ми реци чиме сам те ожалостио и исправићу се“. Губавац му, пак, још дрскије одговори: „Не марим ја за твоја ласкања. Узми ме и баци поново на трг. Бољи ми је трг од твоје пажње“. „Ја те молим, господару“, био је упоран Евлогије, „реци ми шта ти није по вољи“. Тад се губавац још јаче разгори пади од беса и повика на сав глас: „Нећу да будем сам са тобом! Хоћу међу људе!“ „Одмах ћу да ти доведем много браће“, опет му одговори Евлогије. Губавац, полудевши начисто, одговори му, настављајући да виче: „Авај мени! Ја не желим да видим ни твоје лице, а ти хоћеш да ми доведеш овде готоване као што си ти?!“ И сав се тресући од гнева, поче урлати: „Нећу! Нећу! Хоћу на трг! Јао! Јао! Како ме кињиш! Баци ме тамо где си ме нашао!“

Да је губавац у том тренутку имао руке, не би презао ни да се обеси или прободу мачем, толико га демон беше разјарио.

Евлогије се сав изгуби, није знао шта да ради. Пошто се посаветовао са неколицином подвижника који су живели у његовом суседству, одлучи да пође заједно са губавцем до Антонија Великог и да га извести о том случају, па да поступи онако како га он буде саветовао.

И тако, пошто убеди губавца, повлађујући му, он га смести у једну барку и одведе до манастира ученика Антонија Великог. Како су му они рекли, светитељ је долазио у манастир сваких десет или двадесет дана, сходно потребама посетилаца.

И заиста, светитељ дође дан након што је Евлогије стигао, касно увече, заогрнут неким кожним

огртачем, како ми је испричао Кроније, који тад беше у манастиру. Пошто поздрави све који се ту задесише, Антоније Велики седе и пре свих прво дозва Евлогија по имену, иако га никад дотад не беше видео, нити му ко претходно рече за њега. Евлогије, иако га Антоније Велики дозиваше три пута поименце, не одговори, јер је мислио да светитељ дозива неког монаха са истим именом. Антоније Велики опет рече: „Говорим теби што си дошао из Александрије“.

Тада му Евлогије одговори: „Шта заповедаш?“ „Зашто си дошао овамо?“, пита га Антоније. А Евлогије му одговори: „Онај који ти је објавио моје име свакако ти је рекао и све моје бриге“. „Сазнао сам зашто си дошао“, каже њему свети Антоније, „али испричај нам и ти пред свом братијом, да би и они чули“.

И тако, Евлогије поче пред свима, и пред губавцем, казивати: „Божији човече“, рече, „овога губавца нашао сам на тргу, баченог и заборављеног од свих. Ја се сажалих на њега и помолих се Богу да ми да дар стрпљења, како бих се бринуо о њему. Христу сам обећао да ћу се старати о овоме док буде жив, како би и он починуо крај мене, а и ја се спасио уз њега.“

Тако сам га узео у своју кућу и ево, већ петнаест година га служим колико могу. Али у последње време, не знам какво сам му зло учинио, много ме жалости. Носио сам се мишљу да га отерам - дотле ме је довео. Зато сам и дошао твојој љубави, да ми даш савет шта треба да радим и да се по-

молиш за мене, јер ме страшно мучи.“

Кад чу ово све Антоније Велики, одговори му строгим и прекорним гласом: „Да га избациш, Евлогије? Онај Који га је створио не избацује га, а ти ћеш да га избациш? Бог ће наћи неког другог, бољег од тебе, који ће га узети к себи“. Евлогије, кад чу ове речи, скуп се и уплаши. Потом се Антоније Велики окрену ка губавцу и поче га бичевати својим језиком, говорећи му: „Губавче сака-ти, недостојан си и земље и неба, хоћеш ли већ једном престати да ратујеш са Богом и гневиш брата? Зар ти не знаш да је Онај Који те служи Христос? Како се онда усуђујеш говорити такве речи против Христа? Зар није Христа ради Евлогије постао твој слуга, служећи те толике године?“ И пошто тим строгим речима ишиба и губавца, он остави њих двојицу и стаде говорити са осталом браћом, са сваким о његовој потреби. Потом се опет окрену ка Евлогију и губавцу, и рече им: „Идите, децо моја, у миру, и не одвајајте се. Кад изагнате сву ту-гу која је притиснула ваша срца, вратите се поново у љубави у вашу келију, где сте толике године живели заједно. Вас је сатана потресао овим искушењем зато што се обојица примичете крају живота, када треба Бог да вас овенча. Ти ћеш, Евлогије, примити венац због губавца, а ти, губавче, због Евлогија. Немојте случајно да помишљате на шта друго, да се не догоди да вас анђеод Бога послан, кад дође са венцима не нађе у стању које вам доликује, те да тако изгубите венце.

И тако су ова двојица одмах пошли и вратили се у своју колибу у потпуној љубави. Након три дана Евлогије је скончао свој живот, а после тридесет и седам отишао је Господу и његов друг - губавог тела, али исцељене душе.

Кроније, пошто се задржа још мало времена у тиваидским крајевима, после четрдесет дана оде до александријских манастира. Онога дана када је стигао десило се да је братија држала четрдесетодневни помен Евлогију и тродневни губавцу. Кроније, чим чу за то, сав се потресе од изненађења! Он исприча оцима све оно што је Антоније Велики пророковао о тој двојци. Наиме, Кроније је Антонију тумачио и преводио Евлогијеве речи, јер је Евлогије говорио грчким језиком, а исто тако је преводио и Антонијеве поруке Евлогију и губавцу. Светитељ је, наиме, говорио на египатском, јер није познавао други језик.

из књи́ге
Евергеџинос

РИЈЕЧ БРАТИЈИ

*након њриоийијења Светиим
Христџовим Тајнама*

Љубљена у Христу браћо! Сада у срцима вашим одјекује глас оваплотившег се Бога Слова: *Који једе Моју њлоћ и њије Моју крв у Мени ѡребива и Ја у њему* (Јн. 6,56). Сада ви осјећате испуњење тога гласа у стварности! Појмите славу вашу, проникните у садашње достојанство ваше: сваки од вас је сасуд Божанственог тајанства; сваки од вас је храм у којем Син Божији са предвјечним Оцем Својим и сапоклањајем Духом тајанствено и истовремено суштаствено пребива. Већ сада ви нисте своји: ви сте Божији. Вас је купио Бог цијеном крви Сина Својега (1 Кор. 6,19-20). Не можете припадати јарму туђем! Ако је ко од вас до сада и био тамни грешник, тај је сада постао праведник правдом Сина Божијег.

Ова слава ваша, ово богатство ваше, ова праведност ваша - зар ће потрајати само док сте у храму, или само неко врло кратко вријеме по изласку из храма? Зар ћете себе опет предати на рад трулежности? Зар ће Исус, Који је светим тајнама ушао у срца ваша, бити принуђен да се уклони из њих због мноштва помисли, најера, ријечи и дјела греховних која допустите себи? Не! Нека се не изврши ова горка изневјера Спаситеља, ово издајство Спаситеља! Будите и останите храм Божији. Господу Који се у вас уселио служите помним испуњавањем Његових светих заповјести - и Он ће пребивати у вама (1 Јн. 3,24); Он ће вас сачувати на путу земаљског живота од било каквог спотицања, увешће вас безметежном и нестрашном смрћу у пристаниште блажене вјечности. Амин.

Ријеч изговорена у Сергијевој Пустџињи, у цркви ѡрејодобној Сергија, у субџиу 1. недеље Великођа ѡсџа, 1840. ѓодине.

*Светиџићелъ Иђњаџије,
еџиској Сџавроџџски*

МАРИЈА

Марија, Марија! Дозивам сјећање на тебе, иако си се упокојила много прије мог рођења. Зашто те дозивам, и како? Зато што си се упокојила са само 16 година, и то ми буди јаку жељу да се сазнам: како си их проживјела и како си умрла?

Марија, Марија... Знам, живјела си на селу, тада много живљем него данас. Дијете (па још женско) имало је да ради шта му се каже. Расла си у сиромашној породици, расла без оца. Знала си како је од зеља и жаре живјети, и како је немати коме муку испричати. Нико ме, осим Оном Који је најбоље може разумјети, и Који је једини може ублажити.

Рат је почео. Ићи се морало са огњишта јер непријатељ није имао милости. Отишла си са својим стадом, и опет је само једно Око гледало на тебе, и на твоје сународнике. Настанили сте се на тридесетак километара од родног села - тако близу, а тако далеко. Одавде ослушкујући чујем, осјећам како на вама стоје ријечи: „Кога љуби Господ онога и кара“ (Откр. 3, 19). Да, ма како те ријечи чудно звучале ушима навиклим само на гласове земље, Господ вас заиста воли. Били сте злато, а постајали сте злато претопљено, у огњу очишћено. Виђење људске немоћи окретало је ваше душе горе, Једином Помоћнику, Господу; заједничка невоља учила вас је да сви ближњи јесу браћа и сестре, и љубав је без пора улазила у срце.

Марија, Марија... Прошао је рат, и вратили сте се у село. На згариште. Под небо - да осјетите да иметак није дио бића, већ само нешто што треба да пролази кроз руке, не дотичући душу.

А у селу још горе него у избјеглиштву. Хране мало, па нимало. Брат ти оде у Срем, да заради брашна.

Марија. Господ видје твоју душу, да је узгајила све што је требало. Господ видје да си, иако млада, узрасла до висине која ти је припремљена. Господ видје: класје се жути. Само жетва је могла да плод спасе од пропадања.

Болест је наишла изненада. Упала мозга, па упала плућа. Не знам какви су то били дани за тебе. Господ је, вјерујем, зажелио да задобијеш што боље мјесто у Царству Његовом. Да даш све од себе, и добијеш све од Њега. Како те Господ воли, душо Његова, дјевствена!

Да ли си пред смрт препознала Онога Кому си кретала? Да ли си осјетила љубав Онога, Који ти је кроз сав живот савјетовао и одобравао свако добро дјело, сваки добар покрет душе? Да ли си је прихватила? Вјерујем да јеси!

И вјерујем да се сад радујеш, Марија, у Царству Јединог Потребнога.

*Марији, на дан
св. Гликерије 2006.*

ЦРКВА И ПРАВОСЛАВЉЕ

(нека зајажанја)

Кад говоримо о Цркви и православљу неопходно је, по нашем мишљењу, сачинити једно појашњење ових појмова.

Наиме, данас је код јавних радника, нарочито политичара и новинара али и других, постало модерно говорити о православљу а запостављати реч Црква. О православљу се говори са одушевљењем док је Црква потиснута у други план. А до пре неколико година исти ови јавни радници нису смели или нису хтели помињати ни Цркву ни православље. Сада то чине, али истовремено, свесно или несвесно игноришу праву црквену стварност. Признак овог запостављања јесте, хотимична или по навици, употреба само термина православље.

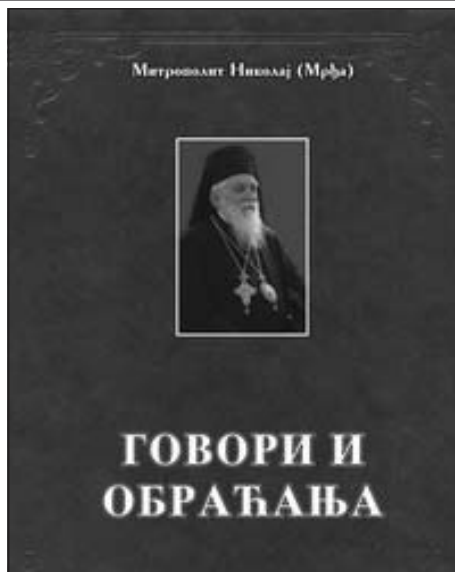
Међутим, православље без Цркве је само идеологија или апстрактно хришћанство, нешто што нема много везе са историјском и свакодневном верском стварношћу. Наравно, врло је повољно што се данас, за разлику од прошлих времена, говори о православљу, али мање-више овде се ради о идеологизацији. Да је реч о томе види се по избегавању да се говори о Цркви као заједници, о њеним Св. Тајнама, аскези, о њеној литургијској и спасењској димензији. Још конкретније, за неке људе свештенство Цркве као да не постоји, говори се о Цркви без јерархије, о духовности без клира, односно, говори се о Цркви а не о онима који је сачињавају.

Све ово води ка једној заблуди која ће, на крају, бити на штету Цркве.

*Стилијан Пајадойулос
професор Пајрологије на
Атинском универзитету*

*Превео
З. Јелисавчић*

НОВЕ КЊИГЕ ИЗДАВАЧКЕ КУЋЕ „ДАБАР“

Има ли људи међу нама чија би душа била толико широка и довољно јака за такву потпуну веру? Има ли кога чију личност истовремено осветљава вера у Бога и загрева вера у крајњу победу добра? Има ли кога кроз чију се капију вере улази у широк и богат простор духовног живота? Ако има само један такав човек, онда наше време није без Месије. Ако их има више, онда наше време није без пророка, апостола, хероја и мученика.

Ви питате, ко је Месија? То је човек који види Бога у свом животу и животу свега око себе, и види крајњу победу добра у свету.

Ко је пророк, опет питате? То је човек који се осећа надахнут Богом и надахнут вером у крајњу победу добра.

Ко је апостол, опет продужујете са питањем? То је човек који проповеда Бога и крајњу победу добра.

Ви бисте хтели знати, ко је херој? То је човек који је уверен да ће добро на крају крајева победити зло и који се за живота неустрашиво истиче као бранитељ и заточник добра.

Још вас интересује, ко је мудрац? То је човек чије мисли воде Богу и чије срце гори вером у победу добра.

Пре педесетак и више година, када је овим крајевима, Балканом, па све до Охрида, пролазио један Американац, рекао је: „Ја у овим вашим балканским крајевима и градовима осећам дубоки душевни мир какав нигде осетио нисам. Архитектура ових кућа и других здања не означава охолост и насиље, него мир, кротост, смиреност, тишину, шапутање и молитву. Иако сам из Америке, некако се овде више осећам као код куће. Као да неки други свет скривате иза свих ових људских творевина, и као да се то све налази иза неке меке и танане завесе.“

Рече му саговорник: „Па ви и јесте код куће! Ово је све веома лепо за око и срце, права и најдуховнија уметност у свету, букет цвећа разних боја и мириса, па се сваки посетилац осећа као код своје куће када овде дође.“ Нема сумње, Балкан је у сваку руку помало оригинал на Истоку и више на Западу, као што је италијанска Ренесанса копија са Балкана.

ИЗРЕКЕ ХРИШЋАНСКИХ МУДРАЦА О ЖИВОТУ И СПАСЕЊУ

*Сабрао и средио
Њројђереј
Живан М. Маринковић*

Репринт издања из 1973. године

Потребни су нам храна, одећа, дом и друго, али спасење је тако потребно, да без њега сав свет не вреди ништа. *Каква је користи човеку ако сав свет добије, а души својој науди (Мт. 16,26)? Спасење је једина њојшеба (Лк. 10,42).*

Христос Господ стекао ти је спасење, пази да ти га сатана не отме из руку твојих. Сваки грех и привезаност према свету затвара двери вечном спасењу. Чувај се свега тога (Тихон Задонски).

(Из Предговора)

ЧУДНИ СУ ПУТЕВИ ГОСПОДЊИ

(наставак са 25. стране)

Враћајући се кући у поподневним часовима, затекао је тета Софију док је у дну дворишта испирала тегле на чесми која је била озидана уз њихову кућу.

– Дobar дан, тета Софија – љубазно рече Никола мало гласнијим тоном.

Тета Софија је имала нешто преко шездесет година и била је једно предивно биће, могло би се рећи – ријеткост у данашњим временима. Много ју је поштовао и волио. И њен изглед био је нарочито пријатан и мио. Имала је сјајне црне очи пуне топлоте, од којих је читаво лице зрачило и поред многих бора. Она је била права хришћанка, увијек спремна да се радује са радоснима и да плаче због тужних. Сваке неђеље дугу, сиједу косу, коју је увијек мотала у пунђу или везала у реп, прекривала је марамом тамније боје ради одласка у цркву. Чика Милан је увијек ишао са њом, изузев оних ријетких неђеља када га је качило дежурство у фирми.

Код њих Митровића, Никола је провео добар дио свог дјетињства, због чега је Софију доживљавао као рођену тетку. Она није имала стално запослење и радо је чувала Николу кад је његова мајка због посла морала обилазити терен. За ову велику помоћ никад није пристала узети ни динар од Николине мајке.

Милан и Софија Митровић имали су четворо дјеце, од које је најмлађа била Анђела. Пошто је рођена са извјесним закашњењем у односу на претходно троје дјеце, највише је времена проводила са Николом, чија је била врсница. Са њом се свакодневно играо, са њом је јео, свађао се и мирио, одрастао. Касније, са пубертетским годинама, постојала је и мала доза обостране симпатије, али никад нешто више. Знале су се тета Софија и Николина мајка шалити како ће једног дана постати праве прије, но ништа од тога јер Анђела се већ удала и ускоро је требало да постане мајка.

– Дobar дан, лепи мој младићу, враћаш ли се то са посла? – нашали се тета Софија.

– Ма, данас сам нешто раније изишао, пао ми је притисак па ме глава растура – Никола продужи шалу реченицом коју је његова мајка често употребљавала, због чега се и тета Софија умјерено насмија прије него рече:

– Кажу да палачинке и шољица црне кафе успешно подижу притисак, па ако си расположен, изволи.

Николин стомак је одмах, у себи радосно поздравио овај приједлог, а Никола је гласно прозборио:

– Одмах долазим, само да се пресвучем, није се играти са здрављем.

Жена остави тегле којима се до тог тренутка бавила и журно уђе у кућу. Ни Николи није дуго требало да се појави. На столу су већ биле постављене палачинке. Дал’ због навике или радосних тренутака из дјетињства, код њих је увијек најслађе јео. Митровићи нису били имућни, али су увијек имали свега довољно. Чак и да нису имали ништа, они би опет били задовољни и благодарили би Богу. Никола то није баш најбоље разумијевао, али је волио што има такве људе у својој близини.

Кад год би их посјетио, његов би поглед привлачила стара икона светог архангела Михаила, њихове крсне славе, окачена на источном зиду, испред које је увијек било прислужено висеће кандило. На неколико мјеста као да је отпало мало боје, те се могла примјетити и даска на којој је лик насликан. Свети архангел приказан је са огњеним мачем у једној руци и теразијама у другој, док ногама потиरे сатану и његове демоне. Десно од славске иконе, висила је икона Христа Спаситеља, а лијево икона Мајке Божје. Пред овим иконама Милан и Софија Митровић сваке вечери, по завршетку дневних обавеза и краћег одмора, читали су вечерње молитве и акатист Пресветој Богородици да помогне многогрешном и многострадалном роду србском да се Богу врати. Поред старих икона, које су биле јако упечатљиве, читав стан им је био пристojно уређен, и то углавном старинским намјештајем, истим оним који је Никола виђао ту још као дијете. Извукавши једну такву, старинску столицу, Никола је сјео за сто и слободно се послужио као да је у својој кући.

– Где је чика Милан? – упита пошто је већ прогутао неколико залогаја.

– Отишао је на село да доведе неколико врећа кулуса за зимницу.

– Ууу! Биће сармица – рече Никола жвачући палачинке, па продужи:

– Како је Анђела, јавља ли се?

– Долазила нам је у посету прошлог месеца, свршила је и до вас, али никога није било код куће – одговори тета Софија.

– Е, баш ми је жао што смо се мимоишли. Шта прича? Како јој се свиђа Нови Сад?

– Град јој се јако допао, леп је и доста мирнији од Београда, што њој и прија, али јој много недостаје наше двориште; каже да јој стан без дворишта делује као затвор.

– Није ни чудо, и мени је ово наше двориште некако посебно.

– Еее, као да сте јуче по њему дивљали – рече жена, направивши кратку паузу понесена успоменама. – Шта ти је време и овај човеков век – тренутак. Још кад га човек злоупотреби или улудо протраћи, јад је и несрећа.

– У праву сте – рече Никола, не промисливши о реченом.

Свакако је он био тај који је улудо трошио дати му тренутак.

– Пуно ми поздравите Анђелу кад је чујете – рече, па, убавивши у уста посљедњи залогај друге палачинке, устаде од стола и полако приђе полицама са књигама.

Ту је било сложено највише православног духовног штива, затим историјског, покоја књига везана за чика Миланову струку и још штошта. Никола узео књигу о Светој Гори Атонској, богату фотографијама, а коју је чика Милан донио са поклоничког путовања 1986, па опет сједе за сто. Одгурнуо је празан тањир у страну, па, увјеривши се да сто није умашћен, спусти књигу и поче листати.

– Увек си радо узимао ту књигу. Као да је то једина књига на овим полицама.

– У праву сте. Никад се не могу нагледати ових прелепих мотива и ових старих здања... Све ми изгледа некако нестварно – рече листајући књигу.

– Света Гора је врт Пресвете Богородице, зато није ни чудо што те толико одушевљава – рече тета Софија, без настојања да заподене дубљи разговор о православљу.

Покушавала је она неколико пута разговарати са Николом на ту тему, али није успјела убацити искру божанске истине у његово, тада неспремно срце. Никола јој је причао како вјерује у неку савршену невидљиву силу, у некакво апстрактно биће, без неких представа о њему. Био је убијеђен да се те, како их је тад дефинисао, више сфере могу достићи одрицањем од овог свијета и аскетиком, а пут може бити и хришћански, и будистички, и хиндуистички и сл. Још је говорио да су сви ти путеви, само различити начини за познање тог апстрактног бића. Он се некад знао и обраћати у мислима тој вишој сили, потпуно несвје-

стан страшних посљедица које су могле произићи из таквог општења. Но, хвала Богу на Његовом дуготрпљењу и љубави, којом је и Николу дуго трпио попут брижног родитеља.

Тета Софија од тог посљедњег разговора није покушала ријечима усмјерити Николу на свијетлу стазу православља, али се увијек молила Христу и Пресветој Богородици и архангелу Михаилу да га изведу на пут спасења. Често је прислуживала за њега свијеће воштанице. Сада је, пак, видећи да је Никола додирнуо православну тему, узела једну малу књижицу са полице и спустила је на сто испред њега рекавши:

– Понеси је кући, па ако будеш вољан, покушај мало да читаш, тајанствена је и занимљива, допаће ти се и ако не прихватиш оно што је у њој написано. А свакако ће ти помоћи да погледаш на човјека и човјечанство са узвишеног видиковца, са којег се далеко и јасно види.

– Хоћу, узећу је. И ову бих посудио – рече спутивши руку на књигу коју је листао.

– Задржи их колико хоћеш – рече тета Софија, сад већ окренута према шпорету, пазећи да јој кафа не покипи.

Кроз два минута Никола је добио велику шољу до пола испуњену слаћом кафом. Затворио је књигу одлучивши да је код куће детаљно прегледа, а са тета Софијом је мало причао о осталим члановима њезине обитељи, повремено отпијајући мање гутљаје вруће течности. Повремено је прелетао погледом преко просторије док га нису уболе у очи двије видео касете положене на видео рекордер.

– Какви су то филмови? – знатижеља је одмах прорадила.

– Анђела их је оставила – једна је о светињама Русије, а друга је *Православна азбука*. Хоћеш да погледамо мало? – предложи тета Софија, водећи рачуна да не испадне наметљива.

Иако га идеја није посебно одушевила, прихватио је. Двдесетак минута је могао жртвовати. Но управо тих двадесет минута оставише на њега неизбрисив траг и попут оштра мача убише Николу какав је био до тог тренутка. На сваком азбучном слову, млади свештеник је причао о појединачним елементима православне вјере и живота – о апостолима, молитви, литургији, гријесима, бројаницама... Пошто је одгледао петнаестак минута, блага нервоза подсјетила га је да има још неког незавршеног посла. Одлучио је одгледати још једно слово, изговорити се и отићи. У глави

је већ уобличио реченице којим ће се опростити од тета Софије.

Сљедеће слово било је *П* и свештеник је почео причати о покајању. Причао је о тешком моралном паду србског народа и о ужасним гријесима којима је испуњена наша свакодневица. Никола је полупажљиво пратио свештеника и већ се спремао да устане кад је свештеник почео причати о побачају као најтежем од тешких гријехова савременог Србина. Никола је обично избјегавао ту тему, али сада га је изненада такла у онај тајни и мрачни дио срца, гдје се закопавају и крију или чак покушавају предати забораву наша зла дјела, о којима нам је тешко и срамно говорити. Но, Богу су познати и ти најскривенији куци свачијег срца. Зар Онај који је створио срце да не зна шта се крије у њему.

Никола је остао сједити док су најприје нелагодни а полако и све мучнији осјећаји овладавали цијелим тијелом и менталним склопом. Као на слајдовима, пред његовим очима смјењивале су се увећане слике сићушних бића – беба, растрзаних и убијених у мајчиним утробама. Тако увећане, оне се нису посебно разликовале од рођених беба. Имале су сићушне главице, и руке, и ноге и прстиће. Готова жива бића. Ужа-

снут, по први пут је гледао право лице свога гријеха. Приказан је и краткотрајан поступак којим се врши ово убиство властите дјеце, благо названо абортус, а онда су опет приказивана малена растрзана тјелашца оних који је требало да постану дјеца и људи.

Никола је осјећао неиздрживу врућину у стомаку и лицу, глава га је почела бољети, дланови се знојити... Још јаче је пожелио отићи, али није могао. У тим тренуцима он није био кадар ријеч изговорити а можда ни устати са столице. Пожелио је нестати, у земљу пропасти. Обузела га је тешка мука и срамота и није желио да тета Софија то примијети. Она је сједила у фотељи, мало испред њега, а како је и свијетло у просторији било угашено, чак и да се окренула, не би уочила промјену на његовом ужаснутом лицу.

– Тешко нама грешнима шта чинимо – рекла је у једном тренутку пошто је претходно дубоко и болно уздахнула. – Тешко нама од праведног суда Божјег.

Њене ријечи, које су откривале и њено мишљење, јако су одјекнуле у његовом уму. За један тренутак нестало је оног старог Николе, помало умишљеног младића, нестало је његових размишљања, његових авантура, његове глуме и претварања да је он неко и нешто. Све је то било као прашина развијано у вјетар пред спознајом праве истине везане за почињени злочин. Још је десетак минута остао сједити са густим мраком душе и ума свог, погледа упереног ка телевизору, али не региструјући више гледано. Сабравши се на тренутак, устао је и изустио како мора поћи јер очекује неког пријатеља. И тета Софија полако устаде како би испратила госта. Прво је укључила лампу која је стајала на столићу у углу просторије. Никола је спустио поглед ка столу и пружио руку ка књигама, правећи се да су му оне привукле пажњу. Подиравши главу, сусрео се са тета Софијиним погледом, од којег се застидио. Жена није имала представу о ономе што се у његовом бићу збивало посљедњих минута.

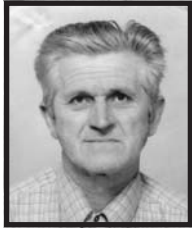
– Хвала вам, тета Софија, поздравите чика Милана – рекао је уједно уложивши велики труд да изгледа што нормалније, а онда се окренуо и пошао ка излазним вратима. Тета Софија изиђе за њим у двориште. Никола се окрену на блиц и пожели јој laku ноћ.

– Поздрави мајку! – викну жена за њим.

– Хоћу, хвала – одговори Никола брзо се удаљујући.

(наставак у следећем броју)

НЕКРОЛОГ

† Миломир Тубић

Рођен 25. 12. 1938. у Добрунској Ријеци од оца Ивана и мајке Павлије (рођ. Крсмановић)

Био је у браку са супругом Радмилом са којом има сина и кћерку а који им подарише четириног унучади.

Да није миљеник среће осетио је још у раном детињству. Кад му је било свега седам година, оца и мајку су му отерали у заробљеништво. Због даноноћног претресања куће нико од комшија није смео да му помогне. Бринуо је, заједно са браћом (такође дјецом) о пуној штали стоке. То је трајало годину дана, док му отац није пуштен из затвора, односно, годину и шест месеци док им се мајка није коначно придружила.

Израстао је у вредног и веселог младића - Туба, како су га многи звали, био је омиљен још тада у свом окружењу.

Због прошлости и историје која тек сад проналази пут истине, у време комунизма, није могао добити посао у свом крају. Радио је свуда, где је год могао зарадити плату, али се увек, као вођен неком невидљивом руком, враћао свом крају, свом дому из којег је понишао.

Водио је рачуна, заједно са супругом Радмилом о имању, бринуо је о својој породици, трудио се да им обезбеди, некад и мимо својих могућности, све што им је потребно за живот и школовање, а знао је понекад и бити строг само да би децу извео на прави пут.

Ништа му мање није била важна ни фамилија. Волео је да дочека, угости („све по реду“), како је говорио, упуту коју реч, шалу, помогне ако може...

Када су на свет почела стизати унучад, умео је сваком да приђе, пружи им нежност и кроз игру их наведе да заволе село.

Свој крај никад није заборављао. Невероватна је љубав коју је осећао према свом завичају. То се могло осетити у свакој његовој речи којом је описивао Добрун и Добрунску Ријеку. Могли смо сви приметити колико је волео свако дрво, стоку, сам ваздух који дише. Поштовао је људе који овде живе и притом био цењен као добар, вредан и поштен домаћин.

Многе је неправде поднео у свом животу, а највећу од нечасних људи из организације у којој је радио, што потврђује и двадесетпетогодишње доказивање правде пред судом, чији исход није дочекан.

Пензионисан је и могао је коначно да се смири од силних путовања и ужива у сеоској идилији али, опака болест му није дала да оствари свој животни сан.

Без обзира на животна искушења, веру у Бога није никада губио, коме је и предао душу 8. октобра 2007. год.

На последњи пут са огњишта до његове вечне куће, испратили су га многи: родбина, комшије, кумови, пријатељи, другови из младости... Дошли су из разних крајева, удаљених и више стотина километара што је само потврда о његовој величини и поштовању...Овим се путем захваљујемо свима који су били у најтежем тренутку уз породицу Тубић.

*Захвални:
Син Зоран,
кћерка Пејрија,
сујруга Радмила*

НЕКРОЛОГ

† Драгољуб Шимшић
1973 - 2008.

Још патимо и Богом се тјешимо да негде горе живиш након изненадног и трагичног растанка са тобом. Још чујемо твој глас и носимо твој лик са сваком даном који сване.

Вјечно те воле супруга Татјана, синови Огњен и Марко и одавно рањени отац Миле и мајка Миленка.

Боџ да ти души просиш

САОПШТЕЊЕ

Како је у протеклом периоду дошло до велике паузе од изласка задњег броја Дабра то Вама, нашим читаоцима, дугујемо образложење.

Од јануара 2008. године редакција је извршила анализу свог десетогодишњег рада, и покушала да извуче одређена искуства из прошлог рада. Желећи да следећа наша издања одговоре духу и времену у коме живимо покушаћемо да наставимо своју мисионарску пастирску мисију.

Стога, остављајући простор Господу да Вам кроз наше јеванђелске текстове упуту поруку остајемо у јединству - да смо једно у Христу.

Из тог разлога редакција Вам поручује да свако сагледа где је Бог у његовом животу и где је његов живот у Богу.

Редакција

ДАБРОВ ИНФОРМАТОР

Број 37

СВЕТОСАВСКА БЕСЕДА МАТИЈЕ БЕЋКОВИЋА У БЕОГРАДУ 2008. ГОД.

СВЕТИ САВА СРПСКИ

У Сава центру
 Крај реке Саве
 Недалеко Храма Светог Саве
 У Савиној земљи
 И Савиној држави
 Савина школа
 И Савина црква
 Деца Светог Саве
 И сав Светосавски народ
 Славе Савиндан
 Прослављајући свог духовног
 родитеља, просветитеља и
 препородитеља
 И с њим онога кога је он просла-
 вљао и који је њега просла-
 вио.

Из семенке коју је Свети Сава
 посадио у Богородичном врту
 израсло је стабло српске цркве
 чије су гране обгрлиле глобус с
 храмовима Светог Саве, од
 Сент Андреје до Сан Франциска,
 од Јоханесбурга до Ванкувера,
 од Јапана и храма Светог Саве
 који је гроф Сава Владиславић
 подигао на руско-кинеској гра-
 ници до Сиднеја и Стокхолмај

Али највећи и најважнији храм Светог Саве је живи храм живог Бога озида од живог камена његовог народа.

Савиндану се радују све српске богомоље, јер нема ни једне без лика Светог Саве и сва места јер нема ни једног на коме није остала Савина стопа, Савин лакат, Савино ребро, Савино око, Савина вода, Савин бор, Савин лукац, Савин штап, Савино почивало - од Савиног поља код Хиландара до Савине и Савиног извора на врху Дурмитора.

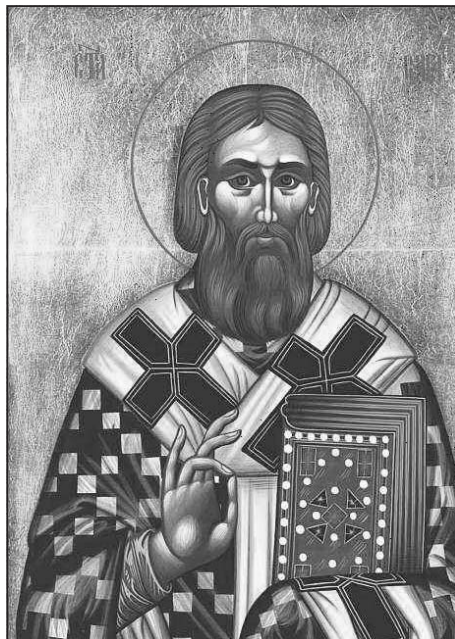
Прича о Светом Сави је најдужа прича коју прича српски народ и она вековима не стаје ни ти се умара а нема ни почетка ни краја. Као што Творац није свет створио па оставио него га и даље неуморно ствара и претвара, тако се до данашњег дана, на небу и на земљи, међусобно стварају и претварају српски народ и Свети Сава.

Светом Сави је његов народ дао пресудан значај не само у својој историјској судбини него и у историји универзума. То није само улога културног хероја и хероја цивилизатора, него демидурга и космотворца, тако да култ Светог Саве нема парбеника међу националним светитељима других народа.

Српска земља је видљиви животопис Светог Саве. Српска географија опредељена Савина биографија. Историја једног народа постала је живот једног човека. Српски народ живи на земљи његовог тела и под небом његове душе.

Свети Сава је једно од имена Исуса Христа, а прича о Светом

Сави посрбљено Јеванђеље. Отуд је српски народ одан свом светитељу колико и Спаситељу света. Ни једна друга личност није тако широко заснована, толико свестрана и пространа да у себе обједини све мисли и покупи све вредности једног народа обезбеђујући им вечност, висину и дубину. Зато значај Светог Саве превазилази границе једне нације и проблеме једног народа. Као што је икона, како каже песник, израз чежње да видимо Бога тако је све српско у Светом Сави само зато да би се боље

разумело свељудско, све земаљско да би се досегнуло небеско. Зато Свети Сава није само национални светитељ већ небески представник људског рода. Живот и дело Светог Саве предање је и антидатирало и трансцендентирало. Савина сен и Савине стопе прве су слике и скулптуре на српској земљи, али он је у Србију довео и прве вели-

ке сликаре и мраморнике. Отворио је ћелије за ћутање али су те ћелије биле и прве наше учионице, болнице и библиотеке, а ћелинаши писци и преводиоци. Увео је обавезан пост, али о бавезно читање. Утврдио колена монасима, али поставио темеље државно-правним прописима. Научио ткаљу да не кида потку, али учинио да не усахну народни изданци и пресуше почела и искони. Поучио шваљу да шије кратким концем, али и писао по вишој унутрашњој синтакси. Прекрстио је млеко да буде бело, али и душу да не буде црна.

Свети Сава је симбол свих српских тежњи ка добру. Било је Срба и пре Светог Саве али је Свети Сава при Србин који је знао ко је. Било је и пре Немање српске државе и пре Светог Саве српске цркве, али је Немања постао оснивач српске државе, а Свети Сава духовни отац српске цркве. А та црква и та држава биле су такве да од њи и њихове славе српски народ живи до данашњега дана и што је бивао угроженији више се поносио својим наслеђем и чвршће држао темеља свог народног и духовног бића.

Било је манастира и пре Хиландара, али је Хиландар постао најдоњи камен нашег духовног постојања.

Било је писаца и пре Светог Саве и то стотинама година уназад, али је Свети Сава први српски писац коме знамо и име и презиме, а све што му је претходило у њему се поново родило и препородило.

Било је молитви и пре Светог Саве али је прву молитву на срп-

ском језику написао Свети Сава и доказао да је молитва свака поштена мисао и свака јасна реченица.

Било је и пре Симеона и Саве и очева и синова, али су њих двојица постали Света двојица прелазећи пут од оца до Свеоца и Оченаша.

Било је деце и пре Светог Саве али ни једно није „заволело Бога као што је он заволео нас“ идући од Растка, хрasta, Раса, до Христа, небеског градитељства и небеског држављанства.

Овај највећи појединац, стуб српске културне и моралне свести, који се „одрекао свега да би стекао све“ извадио је прву личну карту српскога народа с веродостојним портретом, својеручним потписаом и печатом, да знамо и ко смо и чији смо и коме припадамо.

Реч да је Србија Исток Западу и Запад Истоку извучена је из суштине његовог дела мада није канула с његовог пера. Самосталност и самосвест виде се у свему што је градио, у бојама и писменима, насталим из укрштаја где се исток и запад нису помешали него дали нешто треће, особено и самосвојно. Трећа рука је симбол стваралаштва, епоним Светог Саве.

Ниједан Србин пре њега није видео толико страног света, а више ценио своју земљу и волео своје људе. Разговарао је са царевима и султанима, али се дружио са пастирима и божјацима. Радо је виђан по дворовима, али је стигао да причува стадо Перу чобанину док је Перо боловао. Више пута је био у Јерусалиму,

али се појављивао по српским забитима, у воденицама и колибама, као путник намерник, рођак и комшија, с којим се могло „као човек с човеком разговарати“. И увек их молио „да не презиру своје по крви“. Принц који је само привидно јео, суви хлеб и то помало, с мером воде пио, а увек жеднео. Ишао бос по оштром камељу док га је отац преклињао: „Помилуј ме, чедо, срце моје бијеш камењем које додирујеш босим ногама твојим“. Цркву је назвао српском, али је није разорио већ утврдио и учинио вечном тако да је српска душа опстајала и кад је држава пропадала.

Као Христов заступник Свети Сава је и симбол страдања српског народа. Као што се Христос појављивао на земљи и пострадао под многим именима тако се јављао и страдао Свети Сава. Његово посмртно мучеништво траје до данашњега дана. Онај који је умирао за овај свет служећи Богу а не људима, свлачен је с неба на земљу, онај који није знао за стране и странке накнадно је у њих уписиван, увек у оне који су страдали Христа ради. Завађали су нас с помиритељем, делили с ујединитељем. Савременик и сапатник свих нараштаја прешао је пут од врачарске ломаче до гасних комора, електричних столица и масовних гробница. Зато је данас већи него што је икада био. И над оним што се у наше дане догађа на Косову и са Косовом лебди лик Светог Саве. Косовско питање је исувише судбинско да би било само дневно и политичко. Најскупља

српска реч на светској берзи достигла је у ове дане највећу цену. Толико је поскупела да нам за њу нуде целу Европу. Истина, Косово, та Богу и људима најдрагоценија српска земља, и раније је одвајано од Србије, проглашавано независним и једнострано признавано али увек за време окупације, а та независност и такво признање трајали су колико и окупација. Чему се чудити ако само гледамо вечно понављање истог.

Кад су на целом свету, каже Патријарх Павле, живела само четири човека, Адам и Ева са синовима Каином и Авељем,

кад су били сами на земљи и цела планета била њина, кад је читаво човечанство чинила једна породица, родитељи и њихова деца, опет им је бил тесно на земљи и мало земље, па су се убијали око међаша, камоли неће сада кад на земљи живи неколико милијарди људи и нељуди, Каина и Авеља.

Ономе који је спаљен зато што је излечио једног бесом мученог и неверника, коме ни једна земља није била туђа, који је састављао планине, сумаседше дозивао памети, на 800 годишњицу откада је донео тело свога оца у Србију и над њим помирио своју завађену браћу и да нас се обраћамо молитвом:

-Пожури се, Саво Свети, и пакости избави нас, јер јади многи и ратни, рабе твоје држе, телесни и духовни.

*Мајица
БЕЋКОВИЋ*

*Савиндан, Сава центар,
Београд 2008. године*

ВАСКРШЊА ЧЕСТИТКА МИТРОПОЛИТА НИКОЛАЈА

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у своје и у име свештенства, монаштва, професора, студената и ученика теолошких школа честитао свим православним вјерницима у Митрополији дабробосанској, БиХ и свијету највећи и најрадошнији хришћански празник - Васкрсење Христово.

Честитку митрополита Николај преносимо у цјелости:

„Драга браћо и сестре, драга дјело духовна у Митрополији дабробосанској,

Господ Христос својим васкрсењем осигурао нам је двојно васкрсење: васкрсење душе и васкрсење нашег тијела. Васкрсење душе из гријеха, јер је гријех смрт душе, гроб душе, и васкрсење тијела из труљења, које је кроз гријех овладало људском природом.

Мржња било према коме је смрт душе. Пакост, гњев, похота, љеност, мрзовоља, оговарање, клевета, отимање туђег, тиранија, геноцид, крађа, непоштовање старијег, убиство себе и другог, невоспитање дјете, лажно свједочење против другог, прељуба, силовање, гордост, среброљубље, разврат сваке врсте, завист, неумјереност у јелу и пићу, лакомост, пијанство, очајање у љености, нерад и немарност према своме вјечном спасењу - сви побројани и многи други гријеси смрт су душе, гроб су тијела. Кроз све наше непокајане гријехове и страсти трули

душа наша, трули савјест наша, трули ум наш.

Христос Васкрсе, да би смо и ми васкрсли благодаћу Његовом, из свих смрти наших. Вели Свети Апостол Павле: „Устани ти који спаваш“ (Еф 5,14). Дакле, васкрсење наше душе зависи од нашег личног напора, од

наше вјере и ревности, а поготову зависи од покајања. „Устани и васкрсни из мртвих“ значи: разбуди себе вјером у васкрсење, разбуди себе молитвом, постом, светим Причешћем и другим хришћанским врлинама и „обасјаће те Господ Христос“. Тада ћемо рећи јеванђелску

истину: „Старо прође, гле, све ново постаде“ (2 Кор 5,17).

Васкрсли Господ Христос стално дјела у нама, у срцима нашим, у Цркви Својој, у људској заједници, у Рају, чак и у дубинама пакла, у подрумима хладних срца, и загушљивим савјестима, у непромишљеним људским умовима, не би ли кога спасао. Тако Васкрсли Господ дјела?

Да упитамо и одговоримо: како нестворена енергија Божија долази до нас? Долази откривењем Бога који се настањује међу нама, затим дјела међу нама и у нама; страда од нас, својих створења; пребива тијелом у гробу, а душом у паклу; својим Васкрсењем из мртвих Он нас чини побједиоцима гријеха, смрти и ђавола. Тако га ми људи прослављамо и поздрављамо се: Христос васкрсе и заиста васкрсе!

Придружујући се свима вама, драга браћо и сестре, у овом великом слављу, овог Празника над празницима у нашем православном свијету, желимо да вам, у име нашег свештенства, монаштва, професора, студената и ученика наших теолошких школа, као и у наше скромно име, срдечно честитамо овај велики православни хришћански празник, древним поздравом истине, наше вјере, наде и љубави:

**ХРИСТОС ВАСКРСЕ!
ЗАИСТА ВАСКРСЕ!**

ЗАБОРАВЉЕНИ ЗЛОЧИН

Као и обично обилазећи своју баку Јању и овог пута сам жељно ишчекивао наш сусрет. Тих дана сам са њом причао о прошлим сретним и несретним временима.

Причајући о свему напоменула ми је како је њен рођак несретно и трагично пострадао заједно са хиљадама Срба у Дрини.

До тада је крила у себи бол и тугу, мада се у народу тог краја препричавало о великом покољу Срба од стране усташа, али страх који је кроз читаву историју српског народа пратећи фактор није дозвољавао да се ПРАВА ИСТИНА И ЗЛОЧИН ОТКРИЈЕ.

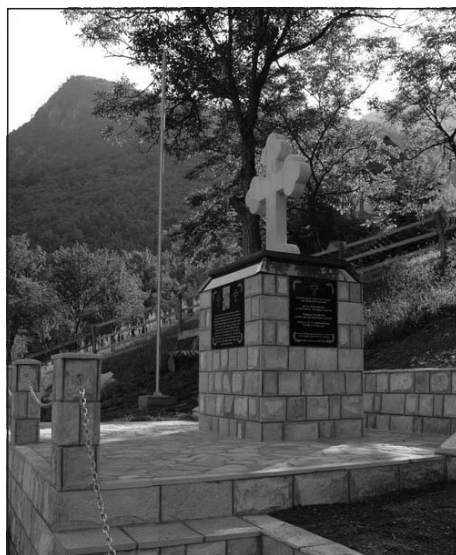
Стари брод и Милошевићи су два српска села, која су била оличење Православља и Српства. Ко је једном посјетио било ког домаћина са овог подручја био је ганут њиховом добротом, вјером и гостопримством. Иако лоцирани на незавидном положају сачували су вјеру и српско име, баш као и наши преци под отоманском влашћу. Укрепљени и поучени речима Светог јеванђеља: *ако је Бог с вама ко ће против вас, и Сила се Божја кроз немоћне пројављује* сачували су вјеру и име српско

И бака Јања поче причу:

- У прољеће 1942. године по наредби Артуковића, а у извршењу његовог вјерног поданика, кренуло је десет хиљада усташа из Сарајева са намјером да протјера Србе са њихових вјековних огњишта. Оно што се десило 22.

марта (на МЛАДЕНЦЕ) те године не памти овај крај.

Бјежећи испред усташа, српски народ са подручја Сарајева, Романије, Сокоца, Олова, Кладња, Хан Пијеска, Рогатице, Борика, упутио се ка Дрини, да би спас нашао у Србији.

Када су стигли у Вишеград, до Ђуприје Бајице Соколовића (Мехмед Паше), вјерујући да су избјегли страдање (јер само 7 километара даље је Србија), десило се да је окупаторска италијанска војска дала дјелимично одобрење - мост могу прећи само они који код себе имају злато, стоку или неку другу вриједност. Немајући куд, јадни изморени народ заноћио је поред Дрине надајући се да окупатор промјени одлуку.

Наредно јутро ништа није измјенило, а усташе су биле све ближе и ближе. Неко од домаћина предложи да се иде на Милошевиће и Стари Брод, јер је ту

постојао прелаз скелом. Немајући избора кренуше у том правцу.

Стигавши на сигурну српску земљу гдје се сваки Србин сигурно осјећа, коначно избјегли народ одахну. Крену превоз скелом, који је трајао сатима.

У подне када су сви били опуштени зачу се узвик: Браћо! Усташе! Настала је права пометња...

Три хиљаде наоружаних усташа из правца Борика, сустигло је јадни народ а онда је уследио приказ који се не може описати. **Као да је сами ђаво режирао покољ.** То не припада човјеку који је створен по обличју Божјем, нити може човјек који се зове **човјек** то урадити. Апостол Павле, каже, одушевљен Христом и прожет љубављу Христовом: *Не живим више ја него Христос у мени.* А овај приказ наводи да то нису били људи него ђаво у њима.

Од шест хиљада Срба, мало је оних који су преживјели. Побуђени савјешћу, након вишегодишње шутње они су проговорили.

Савјесни људи и они који проговорише, покренуше прве кораке у разоткривању овог злочина.

Мјесто страдања шест хиљада Срба обиљежиће се велелепним спомеником и крстом, а у будућности и Спомен храмом, коsturницом побијених.

Бог да прости душе 6000 мученика Дринских.

хроничар
с. Ј. Г

ВЕЛИКО ОСВЕЋЕЊЕ ОБНОВЉЕНОГ ХРАМА СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У ОСЕНИКУ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај обавио је у суботу, 12. јула, на велики правослазни празник Петровдан, Велико освећење обновљеног храма Светих апостола Петра и Павла у Осенику, код сарајевског насеља Пазарић.

Током чина освећења обављена је трократна литија око храма, а у Часни престо митрополит Николај положио је дио моштију светог великомученика кнеза Лазара косовског.

Након освећења храма, господин Николај је служио Свету архијерејску литургију, уз саслуже-

ње шест свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске, те освештао славско жито и преломио славски колач.

Кум освештаног обновљеног храма био је Сретен Самоуковић из Рокфорда у САД.

Митрополит Николај је на Светој литургији уручио сребрне плакете светог Петра сарајевског, архијерејске грамате захвалности и захвалнице појединцима заслужним за обнову храма.

Сребрне плакете примили су Сретен Самоуковић из Рокфорда у САД и Ђорђо Шувајло из Сиднеја у Аустралији, који су у

тим државама покренули акције прикупљања прилога за обнову цркве. Плакета је уручена и Јови Главашу из Осеника, који је дао велики допринос обнови храма.

Црквена општина у Пазарићу, коју воде свештеници из Блажуја Јереји Чедомир Ђелмо и Бојан Кулашевић, организовала је свечани ручак за све присутне вјернике, а потом је услиједило народно весеље.

Освећењу храма присуствовало је више од хиљаду вјерника, од којих је велики број бивших парохијана који данас живе у Америци и Аустралији. На свечаности су били и млади припадници српске компоненте Оружаних снага БиХ, који се у Пазарићу налазе на обуци.

Црква Светих Петра и Павла у Осенику саграђена је 1896. године и заједно је са Парохијским домом опљачкана и запаљена 1992. године, а њена обнова започела је прошле године. Храм је обновљен искључиво прилозима вјерника поријеклом из овог краја који тренутно живе у САД и Аустралији.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ ПРЕДВОДИО АПСОЛВЕНТЕ И ПРОФЕСОРЕ БОГОСЛОВСКОГ ФАКУЛТЕТА У ПОСЈЕТИ СВЕТОЈ ЗЕМЉИ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај упознао је приликом недавне посјете Светој земљи Његово блаженство патријарха светог града Јерусалима и све Палестине господина Теофила III и Његово високопреосвештенство архиепископа синајског господина Дамјана са положајем Српске православне цркве (СПЦ) и српског народа у БиХ.

Господин Николај, који је предводио професоре и апсолвенте Богословског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, те свештенике Митрополије дабробосанске на десетодневном студијском и поклонничком путовању у Свету зе-

мљу, указао је у разговору са патријархом Теофилом III и архиепископом Дамјаном на проблем враћања одузете имовине СПЦ у БиХ, посебно зграде Богословског факултета у Сарајеву.

Патријарх Теофил III истакао је да овакве посјете представљају ојачавање и учвршћивање веза међу православним и битан елемент у духовном и личном унапређењу сваког поклоника.

Архиепископ Дамјан истакао је да ово прва већа посјета представника СПЦ његовој архиепископији.

Митрополит Николај поклатио је патријарху Теофилу III иконе светог Петра Дабробосанског, светих великомученика

Митрополије дабробосанске и Пресвете Богородице Чајничке, те монографију на српском и енглеском језику православних манастира у БиХ, а архиепископу Дамјану икону Пресвете Богородице Чајничке.

Декан Богословског факултета проф. Предраг Пузовић упознао је домаћине са радом ове православне високошколске установе и уручио им пригодне поклоне.

Патријарх Теофил III поклатио је митрополиту Николају крст и панагију, сваком свештенику по крст, а студентима и професорима по икону.

Митрополит Николај је, по благослову патријарха Теофила III, у цркви Гроба Христовог служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење свештеника Митрополије дабробосанске.

Господин Николај је Свету архијерејску литургију, по благослову архиепископа Дамјана, служио и у манастиру Свете Катарине на Синају.

Приликом боравка у Светој земљи, одакле су се вратили крајем прошле седмице, професори и студенти Богословског факултета у Фочи, те остали чланови групе, посјетили су православне светиње у Јерусалиму, Витлејему, Јерихону, Тиверијади, Назарету, Кани Галилејској, Капернауму и Телавиву.

Приликом боравка у Јерусалиму посјетили су и Меморијални центар Јад Вашем.

ОДРЖАН РЕДОВНИ ГОДИШЊИ БРАТСКИ САСТАНАК СВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИЈЕ ДАБРОБОСАНСКЕ

У Сокоцу је у суботу, 5. јула, у Парохијско-омладинском центру, код храма Светог пророка Илије, одржан редовни годишњи братски састанак свештенства Митрополије дабробосанске.

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај рекао је у поздравној ријечи да је „наше свештеничко да увијек тражимо изгубљено и нађене да одводимо од ивице понора гдје се налазе“.

„Сви ми људи имамо тешкоћа и све те своје тешкоће препуштамо Богу, да бисмо од Њега добили дјелиће неба који ће благосиљати животе наше“ - истакао је господин Николај, цитирајући великог руског књижевника Достојевског који је рекао да у свијету нема ништа љепше од личности Господа Исуса Христа и да је то велика вриједност од које веће не може уопште бити.

Митрополит Николај је нагласио да је „наша заједничка особина пун вапај душе, која се као Јаков бори да види Бога, или тачније, да је Бог погледа и дође у заједницу са Њим“.

„Ми свештеници по позиву трагамо за тајанственим, мистичним путем, који води божанственом нашем заједништву са Богом“ - истакао је господин Николај.

Предавања су одржали протојереј-ставрофор Миломир Ковач, који је говорио о односу свештеника према вјерницима у парохији, и јереј Вихор Клопановић, који је говорио о хришћанском одгајању дјеце у Цркви, породици и школи.

На састанку је било ријечи и о правовременом и ваљаном извршавању свештеничких обавеза, светих Тајни и других обреда, као и парохијских дужности, очувању достојанства право-

славног свештеника, те о пензијском и здравственом осигурању свештеника Митрополије дабробосанске.

Прије састанка је у храму Светог пророка Илије у Сокоцу служена Света архијерејска литургија, којој је началствовао митрополит Николај, уз саслужење шест свештеника и 11 ђакана.

Током Литургије су се сви свештеници Митрополије дабробосанске причестили, а претходно их је исповједио игуман манастира Добрићево архимандрит Симеон, дугогодишњи духовник свештенства Митрополије дабробосанске.

Митрополија дабробосанска има 76 свештенослужитеља - 65 свештеника и 11 ђакана - од којих су деветорица монаси, док су петорица у пензији.

Однедавно је у Митрополији дабробосанској основан и женски манастир у коме су тренутно двије монахиње.

Сљедећи редовни годишњи братски састанак свештенства Митрополије дабробосанске биће одржан наредне године у Фочи, код храма Светог Николе.

БУДУЋИ ХРАМ У ЦРКВИНАМА КОД РОГАТИЦЕ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај освештао је у понедељак, 7. јула, на празник Рођења светог Јована Крститеља, темеље новог храма Рођења светог Јована Крститеља у мјесту Црквине, код Борика, у општини Рогатица.

Господин Николај је потом на освештаним темељима служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење пет свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске, те освештао славско жито и преломио славски колач.

Господин Николај је у бесједи на Светој архијерејској литургији истакао да је овај храм, иако срушен у вријеме отоманске окупације, остао да живи у срцу и души народа овог краја, који се вијековима на данашњи дан на овом мјесту окупљао и молио Господу Богу и светом Јовану Крститељу.

Митрополит Николај захвалио је вјерницима на труду и залагању на обнови храма, који се подиже прилозима вјерника, а највећи од 5.000 евра дао је господин Ристо Марјановић.

Бригу око подизања храма воде парох борички јереј Драгиша Симић и грађевински одбор, чији је предсједник Зоран Косорић.

Према народном предању на мјесту гдје су изграђени темељи храма крајем 13. вијека била је саграђена црква, задужбина краља Драгутина Немањића, коју је у вријеме турске окупације ових простора срушио неки мјештанин по имену Богило, који се потурчио. Потомци Богилови, муслимани Богиловићи, живјели су у истоименом сусједном селу.

Поновним подизањем православног храма у Црквинама биће остварена дугогодишња жеља мјештана боричког краја, а и шире, који су се редовно два пута годишње окупљали на овом мјесту и одржавали молитве.

ВИДОВДАНСКИ САБОР 2008.

У Сокоцу је у недјељу по Видовдану, 29. јуна, одржан 16. традиционални Видовдански сабор код Романијске Лазарице, храма Светог пророка Илије.

По благослову Његовог високопреосвештенства митрополита дабробосанског господина Николаја, Свету архијерејску литургију служио је Његово преосвештенство епископ милешевски господин Филарет, уз саслужење 12 свештеника и три ђакона Митрополије дабробосанске и Епархије милешевске.

Прије Свете архијерејске литургије епископ Филарет служио је парастос свима који су живот дали за отаџбину и вјеру православу. Локални свештеници су на Војничком гробљу у Сокоцу

служили помен страдалим у последњем отаџбинско-одбрамбеном рату.

Након Свете архијерејске литургије одржана је литија око храма, освештано славско жито и преломљен славски колач.

Одржана је и Видовданска академија на којој је бесједио протојереј ставрофор Ранко Билинац, који је говорио о значају Видовдана и косовског завјета за српски народ.

У културно-умјетничком дијелу програма учествовала су културно-умјетничка друштва (КУД) „Растко“ из Лондона, „Сретење“ из Рогатице, „Извор“ из Велике Дренове, „Луча“ из Сокоца, те КУД из Банатског Карловца.

ДРАЖЕВИНА СВЕ ДРАЖА

У недељу 25. маја 2008. год. храм светог Николаја у Дражевини свечано и достојанствено, узвишено и побожно прославио је своју крсну славу светог Николаја (Пренос моштију св. Николаја).

Све бијаше Богу на славу, светом Николи на част и благодарност, а чича Дражи и његовим равногорцима и роду српском на спасење и благослов.

Господ даривао леп, миран и сунчан дан. Свештенство са оцем синђелом Јованом уготовило небеску трпезу - свету Литургију, а више но побожни домаћин Мирослав Вујанић са Пала принео земаљску трпезу љубави зачинивши је прелепим капљама са непресушног извора св. Јеванђеља.

Љепота молитве одисала је у литургијском свејединству сабрања Христа ради. Да једним устима и једним срцем певамо и славимо Тебе јединога Бога и Оца....

Како која година све је више присутних, а за чудо Божије мир који се у Дражевини осећа не бива тиме оскрнављен ваљда је томе по највише заслужан чича Дража који мирно и стамено стоји дочекује, прима, благосиља и испраћа децу своју. И музика и одабране песме горе су некако срцу умилније но на другом месту. За коју годину, ако Бог да, исчезнуће онај трепет и мук који се деценијама вејао у долини Подриња а посебно Ријеке Добрунске и Вишеграда због издаје а потом и мученичког страдања чича Драже симбола српског отпора авету зла безбожничком комунистичком душеубилаштву.

Чича Дража у загрљају још недовршеног светониколајевског храма и конака бива све дражи роду нашем јер, увиђамо да је страдање Бога ради увек исплатљиво, јер Бог не остаје дужан већ на против вишеструко награђује, а злочинце посрамљује љепотом жртава њихових. Тако мученички чича Дража постаје сличан библијском Јосифу, а лажно легендарни Јосип Броз по-

ста мањи од прљаве чарапе чича Драже. Тако ће бити свима онима који своје безумље и силу супроставе правди Божијој.

Највише се певало Косову јер оно и данас као заробљено на силу отето јача слободарски дух Србину.

Прву барјак литију око светог храма није случајно обнео српски гуслар из Херцеговине Ристо који има деветоро деце. Дал' нам то Господ преко Риста (Христа) обзнањује васкрсење не само чича Драже него и Југ Богдана и његових девет Југовића... дал' ће србске мајке опет почети рађати по седморо, деветеро..

Свети Никола и чича Дража се побринуше и за домаћина за идућу годину у лику смернога, вреднога и честитог Драгише Ђукановића из Даниловића.

Треба доћи у Дражевину, треба осетити благоумилни дух нове светиње, треба се поклонити страдању чича Драже, треба се сетити и свих оних који су мучени, злостављани и омаловажавани ради идеје одбране српства и Православља. Треба видети старе и нове равногорце вишеградске и широм Отаџбине како служе Богу, како граде храм и здање конака, треба им помоћи, да дуг одужимо, да чича Дражу и његову стражу достојно заменимо и одменимо.

Хвала ти Боже што нас никад ниси оставио без великана који су нам кроз векове крчили и показивали пут богољубља, човекољубља и братољубља.

Поклањамо се Богу, уздамо се у заступништво светог Николаја и дивимо се подвигу нашег чича Драже и његових следбеника.

Благослов и радост ове духовне свечаности донесох и у свој дом у Рогатицу и ја грешни свештенослужитељ.

*Њрођо Рајко
Џејџиковић*

ДОЊА СОПОТНИЦА КОД ГОРАЖДА

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај служио је Свету архијерејску литургију у недељу, 20. априла, на празник Цвијети, када је Господ Исус Христос ушао у Јерусалим, у храму Светог великомученика Георгија у Доњој Сопотници, код Горажда.

Митрополит Николај је причестио вјернике, а након литургије, којој је присуствовао велики број вјерника, привредника и начелник општине Ново Горажде Ивица Јагодић, у пригодној бесједи говорио о значају поста, празника Цвијети и припремама за Васкрсење Христово.

Господин Николај је бесједио и о страдању храма „Светог великомученика Георгија“ кроз његову историју.

Храм је више пута уништан и обнављан, а у посљедњем рату је 1992. године спален и гранатиран. Потпуно је обновљен 2004. године.

Храм Светог великомученика Георгија у Доњој Сопотници задужбина је Херцега Стефана Вукчића Косаче и саграђен је 1446. године.

Од 1519. до 1526. године при храму је радила прва српска штампарија на овом подручју, односно друга по старини на Балкану.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ ОСУДИО СИЛАЈЦИЋЕВ СТАВ О РАТИФИКАЦИЈИ УГОВОРА ИЗМЕЂУ БиХ И СПЦ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај рекао је данас у Сарајеву да предједавајући Председништва БиХ Харис Силајчић „ради против српског народа, мира и добре воље у БиХ“.

„Господин Силајчић треба да поштује раније одлуке које су донесене у Председништву БиХ, па тако и ону која се односи на доношење Одлуке о ратификацији Основног уговора између БиХ и Српске православне цркве (СПЦ) - рекао је митрополит Николај новинарима.

Коментаришући Силајчићев став да поменуто одлуку, која је усвојена гласовима српског и хрватског члана Председништва БиХ Небојше Радмановића и Жељка Комшића, прогласи деструктивном по витални интерес Федерације БиХ, господин Николај је позвао Силајчића, али и све друге политичаре у БиХ да се окану злонамјерних потеза.

Митрополит Николај је поручио политичарима да настоје да свој политички рад усмјере ка афирмацији међусобног уважавања, изградње толеранције и добрих односа међу народима који живе у БиХ.

„Срби нису геноцидан народ - то је обична клевета“ - истакао је господин Николај, осврћући се на неке раније Силајчићеве изјаве.

Митрополит Николај је истакао да нико нема право да прикрива злочине и да крије злочинце у својим редовима, али и да тај принцип треба да важи за све стране у БиХ, а не само да Срби буду увијек прозивани за недјела, док злочинци који потичу из других народа и даље остају некажњени.

БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ И БОГОСЛОВИЈА У ФОЧИ ПРОСЛАВИЛИ КРСНЕ СЛАВЕ

У понедјељак, 12. маја, на празник светог Василија Острошког, у богословским школама у Фочи прослављени су слава Богословског факултета свети Василије Острошки, и Богословије свети Петар Дабробосански, те патрон свих српских школа Свети Сава.

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај тим је поводом у храму Светог Василија Острошког и светог Петра Дабробосанског у комплексу ове двије школе служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење дванаест свештеника и шест ђакона. Преломљена су три славска колача и обављена литија око храма. На литургији је по

традицији бесједио ученик 4. разреда Богословије, а ове године је то био Никола Трифуновић.

Након литургије је у Амфитеатру Богословског факултета одржана свечана академија на којој је госте поздравио декан овог факултета проф. др Предраг Пузовић, а свечано предавање о теми „Смисао острошког чудотворства“ одржао је проф. др Димитрије Калезић.

Митрополит Николај додјелио је сребрени орден Светог Петра Дабробосанског председнику Скупштине Дистрикта Брчко Милану Томићу, а грамате захвалности уручио директору Секретаријата за вјере у Влади Републике Српске (РС) Јови Туранину, ректору Универзитета у

Свети Василије Острошки (Јовановић), којег СПЦ слави 12. маја по грегоријанском календару (29. априла, по јулијанском), рођен је у селу Мркоњићи, у Поповом пољу, у Херцеговини, у РС.

Када је одрастао отишао је у требињски манастир Успенија Пресвете Богородице и ту се замонашио. Као монах убрзо се прочуо због свог подвижничког живота, а касније је изабран и посвећен за епископа захумског и скендеријског.

Као архијереј живио је у манастиру Тврдошу и одатле утврђивао у Православљу своје вјернике, чувајући их од турских свирепости и латинског лукавства. Када су Турци разорили Тврдош, Василије се преселио у манастир Острог гдје је наставио свој опасни подвижнички живот, уз много топле молитве и бриге за своје вјернике.

Упокојио се у Господу 1671. године, а његове чудотворне и целебне мошти и његов гроб чувају се до данашњег дана. У њихову моћ исцјелења и утјехе вјерују подједнако и хришћани и муслимани.

Источном Сарајеву Митру Новковићу и декану Електротехничког факултета Универзитета у Источном Сарајеву Божићу Крстајићу.

У програму академије учествовали су Камерни хор Одсјека за црквену музику и појање Музичке академије Универзитета у Источном Сарајеву и Хор Богословије.

Осим великог броја домаћих званица, свечаности су прису-

ствовали и професори и студенти са америчког универзитета Јејл.

Додијељене су 23 дипломе за свршене студенте и промовисан један магистар богословља.

Од маја прошле године до данас на Богословском факултету дипломирали су 23 студента, а одбрањени један магистарски и два докторска рада. У овој академској години уписано је 447 редовних студената на све четири године, те 16 магистраната и седам доктораната.

Богословски факултет и Богословија природни су наследици Богословије која је основана 1882. године у Сарајеву. Рад Богословије прекинут је 1941. године, а након окончања рата забрањено је њено обнављање.

Ни до данас Српској православној цркви (СПЦ) није враћена зграда у Сарајеву у којој је до почетка Другог свјетског рата била смјештена Богословија.

Рад Сарајевске богословије обновљен је 1994. године у Фоци отварањем Духовне академије, а у овом граду од 1996. године дјелује и Богословска средња школа.

У богословским школама обиљежен је и 10. мај - дан спаљивања моштију Светог Саве. Године 1594. на београдском брду Врачар турски војсковођа Синан-паша је, као знак освете банатским Србима који су те године подигли устанак против турске власти, и на заставама носили лик Светог Саве, наредио да се мошти највећег српског свештатеља донесу из манастира

Милешеве, где су се налазиле више од 350 година, и спале.

То је требало да уништи свештатељев велики култ у народу, а са њим и све наде за ослобођење од османлија.

Мошти Светог Саве биле су, према ријечима историчара, „извор српског државног легитимитета" и „симбол српских традиција о држави и независности".

Како наводе савременици, овај злочиначки чин био је праћен непогодом, градом и олујом, па је пепео Светог Саве био разлијет на све стране.

Светог митрополита Петра Дабробосанског усташе су ухапсиле 12. маја 1941. године у Сарајеву и затвориле у затвор „Беледија", а 15. маја одведен је у загребачки затвор „Керестинац", гдје је обријан и одузета му сва епископска обиљежја.

Послије тешких мучења одведен је у Копривницу, а потом у Јасеновац или Госпић.

Према једној верзији, митрополит Петар убијен је у Јасеновцу и бачен у ужалену пећ за печење цигле, а према другој одведен је у Госпић, односно Јадовно, гдје је убијен и са још 55 православних свештеника бачен у јаму Јадовно на Велебиту.

На редовном засједању Светог архијерејског сабора СПЦ 1998. године митрополит Петар проглашен је за свештеномученика, а СПЦ га прославља треће недјеље у септембру.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ СУСРЕО СЕ СА АМБАСАДОРИМА ЗЕМАЉА ЧЛАНИЦА ЕУ У БиХ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај састао се у уторак, 10. јуна, са амбасадорима земаља чланица ЕУ у БиХ и том приликом им изнио своје виђење о садашњем стању у БиХ и њеној будућности.

Обраћање митрополита Николаја преносимо у цјелости:

„Ваше екселенције, Поштоване госпође и господо амбасадори,

Најтоплије вам благодарим на позиву и прилици да се данас сусретнем са свима вама и поделим нека размишљања о данашњем стању у овој земљи и њеној будућности. Иако се са већином амбасадора састајем и виђам на разним пријемима на које сам редовно позван, а одазивам се кад од обавеза узмогнем, као и на сусретима у нашој Митрополији у Сарајеву, добро је да и на овај начин разменимо мишљења и поразговарамо о важним питањима која се тичу животних проблема у Босни и Херцеговини.

Митрополија дабробосанска данас је у 789. години регуларног живота. Њу је основао Свети Сава, први српски архиепископ, просветитељ и учитељ, 1219. године - исте године када је и Српска православна црква добила своју самосталност. Митрополити ове дијацезе, током њене дуге историје столovali су у разним местима, а преко 300 година столују у Сарајеву. Моја маленкост је 61. митрополит дабробосански. Ово је само кратка легитимација ове дијацезе и моје маленкости.

Босна и Херцеговина је, као што знате, већ одавно мешавина народа, вера, култура, идентитета... Дијалог међу верама, који је увек био важан сегмент босанскохерцеговачког друштва, данас је обогаћен

и својеврсном институцијом која овај дијалог негује и подиже на један виши ниво. То је Међурелигијско вијеће. Својевремено сам био међу оснивачима истог и у њему сам деловао пуних 10 година. Две Цркве и две верске заједнице оснивачи су и чланице Међурелигијског вијећа. Током претходних година, увек смо расправљали о питањима од заједничког интереса, попут слободе вере, међуверске сарад-

Можемо с пуним правом рећи да је управо Међурелигијско вијеће, својим заједничким радом, као ванполитичка организација, негирало тврдњу, која је често пута понављана посебно у страним медијима, да се у Босни и Херцеговини водио верски рат. Какав је ово рат био, будућност ће показати, као што је и велики владика и песник Петар Петровић Његош рекао: „Покољења дјела суде, шта је чије дају свјема“. Наравно, о међуверском дијалогу и Међурелигијском вијећу могло би се још много говорити, али нам време не допушта.

Суживот народа у Босни и Херцеговини је у многим тешким времени-

ње, остварења помирења међу народима, и нисмо желели да залазимо у расправе о разликама. Никада нисмо имали конфликта и редовно смо се трудили да у одлукама будемо једногласни. После десет година деловања, од локалних власти добили смо и радни простор. Али, од оснивања до данас имамо проблем са финансирањем Вијећа, које је чак довело у питање његов даљи рад и постојање, што би била непроцењива штета за наше друштво. Стога нас радују знаци из државних институција да ће се рад овог тела делом финансирати из државног буџета.

ма кроз које је ова земља прошла био веома добар. Последњи несретни рат који се овде водио, а који никоме није требао, тај суживот је добро пореметио. Богу хвала, данас је ситуација много боља него што је била у ратним и првим поратним годинама, а надамо се да ће бити још и боља. Треба увек имати на уму да је лакше започети рат, него изградити мир после рата. То се посебно код нас показало. Било какав рат, па био он и најкраћи, доноси несреће и разарања - све оно што се и овде дешавало. Међутим, морамо да смогнемо снаге и воље да једни другима пружимо руку по-

мирења и праштања, јер без тога нема наде у бољу будућност заједничке нам земље. Мир се гради међусобним поверењем и љубављу. Треба знати да у Босни и Херцеговини нема ниједног злочиначког народа, али у сваком народу има појединаца - тешких грешника и злочинаца, које треба привести лицу правде, како би се сви ми ослободили терета учињених грехова.

Однос између Цркве и државе у БиХ није одличан, али је задовољавајући. Ми у Цркви чинимо оно на шта смо позвани: Богу се молимо, храмови су нам отворени и свако ко у храм дође, добро је дошао и трудимо се да помогнемо у ономе ради чега је дошао. Више немамо притисака каквих смо имали за време владавине комуниста. Међутим, у Федерацији БиХ имамо проблема друге природе: верници долазе у цркву али је то углавном старији свет и међу њима има врло мало дјеце и омладине. То је зато што је из Митрополије дабробосанске избегло и прогнано око 280.000 верника, а врло мало њих се вратило и враћа. На светим Литургијама увек позивамо вернике који су отишли да се врате на своја огњишта, али се не враћају. Они знају зашто се не враћају, вероватно имају доста разлога, а ја бих само поменуо недостатак запослења. Такође, често имамо непријатних сцена у оквиру безбедности наших храмова: провала, крађа, разбијања прозора и других немилих догађаја, које покушавамо решити са локалним органима безбедности.

Када је у питању однос између нас у Цркви и људи у власти, ми са њима ретко имамо састанке, готово никако, а сматрамо да бисмо им у одређеним питањима могли бити од помоћи. Наши верници често нам искрено говоре своје проблеме, отворе нам срце и траже савете како да их реше, што не би чинили пред људима у политици, јер су политичари, у правилу, далеко од оних који их бирају - углавном су ту само пред изборе. Овај однос поли-

тичара према држави и својим бирачима требао би бити друкчији. Само да сликовито објасним шта мислим:

Био сам Епископ у Аустралији пет година, када је председник државе био господин Витлам. Одлучио је да учини посету Југославији и председнику Титу и да путује посебним авионом. Међутим, народ је тражио да путује националном компанијом Квантас, што он није учинио. Чим се вратио смењен је и господин Фрајзер је на изборима изабран са огромном већином. Народ је и њему поручио: „Добили сте изборе са огромном већином, али ако не будете радили оно што од вас очекује народи и ви можете лако сићи са тога положаја“.

Оно чиме у Босни и Херцеговини нисмо задовољни, то је поврат имовине. Имовина се нашој Цркви не враћа, као што се то чини у Хрватској, Словенији, Србији... Током комунистичке владавине Српској православној цркви је, нарочито у Сарајеву, много имовине одузето, а до данас нам није враћено ништа. Видимо да је Исламској заједници и Римокатоличкој цркви нешто имовине враћено, а нашој Цркви баш ништа. Српска Црква је пре 30 година тражила да нам се врати зграда Богословије, која је пре 126 година отворена као висока теолошка школа, како би се у њу сместила

Духовна академија. Сарајевска Богословија је најстарија висока школа у Босни и Херцеговини и по томе је мајка свих наших високих школа - хтели то неки данас признати или не, ово је историјска чињеница. За ових тридесет година повратак зграде Цркви могао се решити, али власти у Сарајеву нису биле добре воље. Српска православна црква и српски народ с правом очекује да му се то здање врати, и у овоме нећемо посустати. И ја лично сам дуго ћутао и очекивао да се зграда врати на миран начин, али ће овај проблем изгледа захтевати и другачији приступ. Имамо ми и других захтева око имовине, али се не решавају. Било је небројено много састанака представника врха наше Цркве и

нас из Сарајева са властима у Босни и Херцеговини, и наилазили смо на веома лепе речи и велика обећања, а резултата ни до данас нема никаквих. Чак ни нека обећања која су са самог врха наше државе дата пред представницима власти у Америци нису испуњена. Надаље, ми захтевамо да се донесе праведан закон о реституцији, чиме би се вратила имовина свакоме коме је конфискована, па и нама. Невраћањем имовине, свакоме своје, наравно и Црквама и верским заједницама, озбиљно се нарушавају људска права. То је непорецива чињеница, коју многи у овој земљи желе заоби-

ћи. И о овоме би се још много могло говорити.

Босна и Херцеговина данас гради веома важан пут према Европској Унији. Што се тиче односа наше Цркве према европским интеграцијама (преведено на српски то веома сликовито значи: спајање делова у целину), ми свесрдно поздрављамо настојања да се Босна и Херцеговина прикључи Европској породици. Али, пре уласка у ту велику породицу требамо прво у сопственој кући направити реда. Нарочито, требамо порадити на томе да се сви избегли и прогнани врате својим кућама, да се великом броју незапослених нађе посао, да се зарад будућег мира и добре воље међу људима, не ствара лоша атмосфера сегрегације и непоштовања. Не смемо потцењивати никога, јер смо сви ми деца Божија по створености и међусобна браћа и сестре, без обзира ком народу или вери припадамо. Данас се у штампи пише да је у БиХ ситуација сада гора него прошле године. Можда је и тако, али треба бити искрен и захвалан Богу и свим нашим пријатељима у страним државама на помоћи да се ово стање превазиђе. Верујем да сви они нама желе добро, а на нашем заједничком добру, ми, грађани ове земље, морамо заједнички највише учинити. У духу науке Христове, наша Црква очекује да ће и код нас заживети порука светог Апостола Павла: „Носите терете један другога и тако испуните закон Божији“, а усудио бих се додати: и очекивања свих грађана БиХ.

Све ово што сам рекао, рекао сам са моралне тачке гледишта, јер морал никога не ослобађа. Не желим говорити као политичар, јер то никада нисам био нити сам се политиком бавио, па не желим ни данас.

Уколико је ово моје излагање било предугачко, молим вас опростите ми и не замерите, али је оно плод искрене жеље да са вама поделим нека размишљања”.

ВИЈЕСТИ

26.05.2008

ПРЕДСТАВНИК СПЦ У РУСИЈИ ПОСЈЕТИО МИТРОПОЛИТА НИКОЛАЈА

Његово високопреосвештенство митрополита дабробосанског господина Николаја у недјељу, 25. маја, посјетио је Његово преосвештенство епископ моравички господин Антоније.

Епископ Антоније је у Саборном храму Рођења пресвете Богородице у Сарајеву служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење свештенства Митрополије дабробосанске. Господин Антоније, овом приликом је обишао и богословске школе у Фочи и манастире у Добруну и на Равној Романији.

Одлуком Његове светости патријарха српског господина Павла и Светог архијерејског синода Српске православне цркве (СПЦ) господин Антоније изабран је за старјешину Подворја Српске патријаршије у Москви и представника СПЦ у Русији. Осим обављања вјерских и дипломатских дужности, епископ Антоније предаје на Руском православном универзитету Светог Јована Богослова на којем је управник катедре за Литургијско богословље.

Срби су у Русији имали своје духовно представништво још у 18. вијеку, али је у вријеме Октобарске револуције пострадала црква Светих бесребреника Кира и Јована и капела Светог Саве Српског, гдје је до тада било сједиште српског Подворја у Москви. Одмах након Другог свјетског рата Руска православна црква и СПЦ биле су договориле да СПЦ има представништво, односно Подворје у Москви, али су сукоб између Стаљина и Тита и дугогодишњи хладни односи зауставили остварење тог договора. Тек прије неколико година двије цркве

су договориле да у Москви буде отворено Подворје СПЦ.

Рјешењем Светог архијерејског сабора СПЦ у Београду 2001. године одлучено је да у Москви буде представништво СПЦ. Његова светост патријарх московски и цијеле Русије господин Алексеј Други уступио је на кориштење СПЦ древни храм Светих апостола Петра и Павла из 1700. године. Многи Срби још

не знају за постојање и рад Подворја, јер су то, углавном, сезонски радници који не бораве дуже од годину-две дана у Москви. Храм често посјећују амбасадори и представници амбасада бивших југословенских република, као и дипломатски кор Русије и других земаља, представници других помјесних Цркава и вјерских конфесија.

Епископ Антоније је од 2000. до 2002. године био старјешина Саборне цркве Рођења пресвете Богородице у Сарајеву и професор на Богословији у Фочи и на Музичкој академији Универзитета у Источном Сарајеву.

01.06.2008

ОСВЈЕШТАНО ЗВОНО И ТЕМЕЉИ ХРАМА У ИЗГРАДЊИ У НАСЕЉУ ВРАЊЕШ У ИСТОЧНОМ НОВОМ САРАЈЕВУ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у недјељу, 1. јуна, служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење свештенства, те освештао звон и темеље храма у изградњи у насељу Врањеш, општина Источно Ново Сарајево, који је посвећен епископу хвостанском светом исповједнику вјере Варнави (Настифу) Сарајлији.

На освештаним темељима фирма „Интал“ из Милића изградиће монтажну цркву, а касније ће бити изграђена зидана црква и парохиски дом.

Митрополија дабробосанска је за градњу овог храма од општине Источно Ново Сарајево откупила 3 600 метара квадратних земљишта,

Епископ Варнава (Настиф)

а 1 200 метара квадратних Цркви је поклатио мјештанин насеља Врањеш Срето Моравац. Звон за цркву донација је Саше Калинића.

Црква ће бити изграђена уз помоћ Митрополије дабробосанске, општина Источно Ново Сарајево и Источна Илиџа, те донација вјерника, а митрополит Николај је у обраћању вјерницима након Свете архијерејске литургије позвао све људе добре воље да помогну изградњу овог храма.

Говорећи о животу и дјелу епископа Варнаве, господин Николај је истакао да је Варнава Сарајлија један од 29 канонизованих у Српској православној цркви, међу којима су многи везани дјелом и животом за Сарајево.

Епископ Варнава, поријеклом из Пљеваља, рођен је 31. јануара 1914. године у Гери у америчкој држави Индијана, као Војислав Настиф, гдје је живио до своје осме године када је 1923. године са родитељима дошао у Сарајево.

Након што је завршио Богословски факултет у Београду вратио се у Сарајево гдје остаје за вријеме Другог свјетског рата.

Након што су усташе одвеле и убиле митрополита дабробосанског Петра Сарајевског од њега је затражено да буде епископ хрватске православне цркве што је он одлучно одбио.

Након рата се нашао на удару комунистичког режима у вријеме којег је пет година био заточен у Сарајеву, Стоцу, Зеници и Сремској Митровици, а потом 12 година, до смрти, био у кућном притвору у манастирима Ваведене, Гомионица, Крушедол и Беочин. Преминуо је у манастиру Беочин 12. новембра 1964. године под сумњивим околностима и ту је и сахрањен.

Митрополит Николај најавио је да је намјера да дио моштију епископа Варнаве буде смјештен у Саборни храм Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву.

04.02.2008

ЗАСЈЕДАО ЕПАРХИЈСКИ САВЈЕТ МИТРОПОЛИЈЕ ДАБРОБОСАНСКЕ

Епархијски савјет Митрополије дабробосанске усвојио је на сједници одржаној у суботу, 2. фебруара, на Сокоцу Извјештај о раду Митрополије дабробосанске у 2007. године који ће бити упућен у Београд на потврђивање Патријаршијском Управном одбору и Светом архијерејском сабору Српске православне цркве који би о њему требало да расправља на редовном засједању у мају.

У уводном обраћању Његово високопреосвештенство митрополит господин Николај указао је на и даље тешку ситуацију за вјернике и свештенике, нагласивши да на подручју Митрополије дабробосанске у Републици Српској и Федерацији БиХ данас живи око 140 000 вјерника, а да је у протеклом рату и последице њега Митрополија остала без око 280 000 вјерника.

У Извјештају је ситуација на подручју Митрополије оцијењена као веома тешка, првенствено због финансијских проблема, јер на подручју Митрополије у Републици Српској вјерници су највећим дијелом избјеглице и расељена лица који се налазе у тешкој материјалној ситуацији, док су то у Федерацији БиХ махом старија лица са малим и нередовним примањима.

У извјештају се наводи да се од окончања рата у БиХ на територију Митрополије у Федерацији БиХ вратио веома мали проценат пријератних вјерника.

На подручју Митрополије дабробосанске прошле године је било 1 358 крштења, 417 црквених вјенчања и 1 697 опиеља.

Ситуација у Федерацији БиХ је поражавајућа јер је у односу на број

опијела, односно умрлих, број крштења незнатан, а црквених вјенчања готово да и нема.

И даље је на подручју Федерације БиХ настављено са насртајима на црквену имовину, скрнављењима и уништавањима црквених објеката и гробаља, док вјерници и даље продају своју имовину и селе се у Републику Српску, Србију и даље.

У Извјештају се посебно указује да нема помака, упркос апелима домаћим властима и представницима међународне заједнице, на повратку имовине Српској православној цркви, посебно зграде Богословског факултета који је био смјештен на садашњем Економском факултету у Сарајеву.

Одлучено је да домаћим властима и представницима међународне заједнице поново буде упућен апел да ово питање буде ријешено.

У Извјештају се наводи да су 2007. покренуте, а да ће ове године бити настављене активности на отварању манастира за монахиње у Вардишту, код Вишеграда и Озерковићима, код Сокоца.

У Извјештају се налазе и подаци о активностима на изградњи и обнови цркава, манастира и гробаља, раду Богословског факултета и Богословије у Фочи, вјеронауци у школама, те издавачкој дјелатности.

Пошто је ово била посљедња сједница Епархијског савјета Митрополије дабробосанске у овом мандату, предложена су имена нових чланова за наредни шестогодишњи сазив Епархијског савјета.

Епархијски савјет је највише законодавно и правно тијело Митрополије дабробосанске и чини га 17 чланова. Свима мандат траје шест година осим Његовом високопреосвештенству митрополиту Николају који је стални члан Савјета и предсједава њиме.

25.02.2008

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ СЛУЖИО СВЕТУ ЛИТУРГИЈУ У ТРСТУ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај боравио је од 22. до 24. фебруара у посјети Митрополији загребачко-љубљанској и цијеле Италије.

У недјељу, 24. фебруара, митрополит Николај је ујутро у цркви Светог Спиридона у Трсту, поводом празника светог Симеона Мироточивог, крсне славе Кола српских сестара из тог града, служио свету архијерејску литургију, уз саслужење свог домаћина Његовог високопреосвештенства митрополита загребачко-љубљанског и цијеле Италије господина Јована и свештеника из Трста.

У оквиру свете архијерејске литургије одржан је и молебан за козовске Србе.

Након литургије митрополит Николај је преломио славски колач.

Бесједећи о животу и дјелу Симеона Мироточивог, који је прије него што се замонашио био велики жупан Стефан Немања, митрополит Николај је нагласио да је свети Симеон родоначелник српске државности и родитељ родоначелника Српске Цркве и српског школства - Светог Саве.

Господин Николај је истакао да је Стефан Немања пресудан како за духовни тако и за материјални живот наше нације, јер се определио за небески Јерусалим.

„Немања је показао одрицањем од државног престола, у цркви Светих Апостола, данас код Новог Пазара, и монашењем у својој задужбини манастиру Студеници да је за нацију ипак вјера важнија од политике, а Црква неопходнија од државе” - истакао је митрополит Николај.

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански истакао је да је Симеон Мироточиви

кључ за све ризнице српске душе, за земаљска и небеска блага њена.

Господин Николај пожелио је чланицама Кола српских сестара у Трсту да још дуго година славе своју крсну славу и да се у молитвама сећају свих страдалника у свијету и посебно на Косову и Метохији наше браће Срба.

Изразивши негодовање догађањима на Косову и Метохији, господин Николај је подсетио да се тамо налазе највеће српске светиње.

Митрополит Николај је истакао да је Косово и Метохија била и остала духовна престоница православних Срба.

Митрополит Јован захвалио је митрополиту Николају на посјети.

Господин Јован се у бесједи осврнуо на страдања православног српског живља на Косову, истакавши да свјетски моћници газе повеље које су сами написали.

Митрополит Јован је истакао да, иако се на Косову врши насиље и крађа, Србији нико не може да украде Косово, јер је то срце српског народа, а срце се никоме не може украсти.

Митрополит Николај је митрополиту Јовану уручио златни Орден светог свештеномученика Петра Дабробосанског, а Колу српских се-

стара из Трста сребрну Плакету светог свештеномученика Петра Дабробосанског, за њихов изузетан допринос и помоћ Митрополији дабробосанској. У име Кола српских сестара из Трста плакету је примила њихова предсједница Снежана Петровић-Д'Антонио.

Након архијерејске литургије у просторијама Црквене општине у Трсту одржан је славски ручак.

Током посјете Митрополији загревачко-љубљанској и цијеле Италије, митрополит Николај је у суботу, 23. фебруара, посјетио цркву светих Ћирила и Методија у Љубљани.

27.02.2008

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ ОБРАТИО СЕ УЧЕСНИЦИ- МА КОНФЕРЕНЦИЈЕ У БА- ЊАЛУЦИ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај обратио се данас у име Српске православне цркве и Његове светости патријарска српског Павла учесницима конференције Међународног фонда јединства православних народа, која се од 26. до 29. фебруара одржава у Бањалуци.

Митрополит Николај је у име патријарха Павла поздравио и благословио успјешан рад конференције „о средствима која могу допринијети обнови, утврђењу и молитвеном заједничарству наше свете Православне Цркве”.

Господин митрополит истакао је да одлуке, које ће бити донијете, требају да буду у духовној подршци Цркве, у свим духовним православним центрима, као и основа за размишљање инославних о своме спасењу.

„Ријеч је о нарочитој подршци, зависно од услова, могућности, менталитета и духовног процвата, усмјерених на три највеће јеванђељске врлине: вјеру, наду и љубав. У питању је подршка у конкретном труду овог или оног вјерни-

ка, без захтјева да се они у свему повинују нашој мисли и из страха застану на свом путу спасења...” - рекао је митрополит.

Митрополит Николај је нагласио да би се, с друге стране, требало заложити за изграђивање нових духовних лица међу младима, ако их можемо наћи.

„Обнова поруке значиће младима као ново вино које захтијева нове судове. Потребан нам је данашњи млади човјек, исправан, здрав, способан и неприсилан, а не једностран, у сваком случају отачки (свештеноотачки), литургијски и богословски одгојен. Убризгаће он веома лако и брзо другима младу крв, способну да брзо оваплоћује наше наде” - нагласио је митрополит.

Господин митрополит је рекао да би „исправно васпитање у катихетским и омладинским хришћанским покретима, издавање и проучавање отачких и светословних штива, многим помогло на путу ка обнови православног хришћанског живота”.

Митрополит Николај је истакао да није могуће да члан Цркве, истински вјерујући човјек, доживљава промјене у питањима вјере.

„Она се у својим односима никада није измјенила - и у својој суштини, увијек је у току вијекова остала иста. Сљедствено томе, разлози промјене односа Цркве и државних власти не постоје” - рекао је високопреосвећени митрополит Николај.

Господин митрополит окончао је своје обраћање ријечима да је овом Међународном фонду јединства Господ предао Своје повјерење, а нама Своју љубав.

„Дјело није мало, али нам је повјерено. Оно што Бог иште од нас, само је једно: да останемо вјерни Њему, а то очекује и наш Патријарх Павле са свим Архијерејима наше свете Цркве” - рекао је митрополит Николај.

Митрополит Николај присуствовао је и пригодном ручку који је у

част гостију приредио Његово преосвештенство епископ бањалучки Јефрем.

„Код нас Срба је на достојној висини српско гостопримство. То је поред оне бербе неба друга берба. Ми са домаћинима, за овом трпезом љубави, постајемо једно” - рекао је Митрополит.

20.06.2008

ДОНАЦИЈА ГРЧКЕ ОД 30.000 ЕВРА ЗА САБОРНУ ЦРКВУ У САРАЈЕВУ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај примио је у петак, 20. јуна, у просторијама Митрополије Њену екселенцију амбасадора Републике Грчке у БиХ госпођу Константину Мавроскелиду.

Госпођа Мавроскелиду уручила је митрополиту Николају донацију Републике Грчке у износу од 30.000 евра за потребе инсталације система гријања у Сабројној цркви Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву.

Ова донација дио је средстава за БиХ из Грчког националног плана за економску реконструкцију Балкана.

Господин Николај захвалио је госпођи Мавроскелиду на донацији,

истакавши да је то још једна у низу помоћи Грчке и грчког народа БиХ.

Госпођа Мавроскелиду је митрополиту Николају честитала потписивање Основног уговора између БиХ и Српске православне цркве.

У пратњи госпође Мавроскелиду био је и економски савјетник у Амбасади Републике Грчке у БиХ господин Георгиос Мермигис.

02.05.2008

ХУМАНИТАРНА ПОМОЋ ИЗ ГРЧКЕ ЗА ПРАВОСЛАВЦЕ И МУСЛИМАНЕ У БиХ

Представници Грчке православне цркве предали су у четвртак и петак, 1. и 2. маја, хуманитарну помоћ, коју је прикупио народ у Грчкој, српским православним свештени-

цима у Трнову, Устиколини и Новом Горажду, која ће наредних дана бити подјељена социјално најугроженијим православним вјерницима у овим мјестима.

Помоћ, коју су сакупили и подјелили главни свештеник у Оружаним снагама Грчке протојереј Георгиос Апостолакидис и његов помоћник архимандрит Алексиос Истратоглу, састоји се од хране, одјеће, обуће и дјечијих играчака.

Помоћ је уручена и представницима Исламске заједнице у БиХ који ће је подјелити социјално најугроженијем муслиманском становништву на подручју Стоца и Тјентишта.

Прикупљање помоћи одобрио је начелник Генералштаба оружаних снага Грчке Димитриос Грапсас, а подјела је организована уз помоћ војног аташеа у Амбасади Грчке у БиХ.

Гости из Грчке посјетили су и Његово високопреосвештенство митрополита дабробосанског господина Николаја и упознали га са овом акцијом за коју се он захвалио и дао свој благослов.

Господин Николај предао је грамате захвалности који ће бити уручени Грапсасу и министру одбране Грчке Василиосу Меимаракису.

10.07.2008

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ И АРХИЕПИСКОП ЈАН ОСВЕШТАЛИ ОБНОВЉЕНУ ЗГРАДУ ПОДРУЧНОГ ОДЈЕЉЕЊА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „СВЕТИ САВА“ У ТИЛАВИ

Њихова високопреосвештенства митрополит дабробосански господин Николај и архиепископ прешовски и цијеле Словачке господин Јан (Холонич) освештали су у четвртак, 10. јула, обновљену зграду подручног одјељења Основне школе „Свети Сава“ у насељу Тилава, општина Источно Ново Сарајево.

Митрополит Николај и архиепископ Јан присуствовали су потом церемонији отварања обновљене школске зграде, што је учинио амбасадор Словачке у БиХ Мирослав Мојжита.

Архиепископ Јан допутовао је у сриједу, 9. јула, у посјету Митрополији дабробосанској, а званично је дочекан у Саброној цркви Рођења пресвете Богородице у Сарајеву, гдје је у његову част одржана доксологија.

21.06.2008

**МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ
САСТАО СЕ СА ПРЕДСТАВ-
НИЦИМА ВЛАДЕ СРБИЈЕ,
ЖЕЉЕЗНИЦА СРБИЈЕ И ЖЕ-
ЉЕЗНИЦА РС**

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај састао се у суботу, 21. јуна, у Мокрој Гори, у Србији, са представницима Владе Србије, Жељезница Србије и Жељезница Републике Српске (РС).

Разговарано је о коначном завршетку изградње туристичке уско-трачне пруге Вардиште-Вишеград и скором пуштању у функцију дијела трасе до манастира Добруна.

Благословом митрополита Николаја, Жељезнице Србије требало би да финансирају уређење пећине изнад пруге, која је била манастирска испосница, у цркву. Унутрашњост пећине била би преуређена у цркву, а на њеном улазу би био саграђен звоник. Пећина се некад налазила у склопу старог града Добруна (Крушева), а касније је била манастирска испосница.

Жељезнице Србије требало би да финансирају и изградњу станице код манастира Добруна.

Састанку са митрополитом Николајем присуствовали су замјеник министра за инфраструктуру у Влади Србије госпођа Дубравка Филиповски, генерални директор Жеље-

зница Србије господин Миланко Шаранчић, финансијски директор Жељезница Србије господин Радован Глибетић, представник Жељезница РС и игуман манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну синђел Калистрат.

15.06.2008

**МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ
СЛУЖИО НА ДУХОВЕ У МА-
НАСТИРУ СВЕТОГ ВЕЛИКО-
МУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА НА
РАВНОЈ РОМАНИЈИ**

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у недјељу, 15. јуна, на велики православни празник Силазак Светог Духа на апостоле - Духови, служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење свештештва Митрополије дабробосанске, у манастиру Светог великомученика Георгија на Равној Романији.

Митрополит Николај је у току Свете архијерејске литургије рукоположио у чин ђакона Слађана Влајића који ће обављати дужност настојатеља православног душебрижништва у Оружаним снагама и Министарству одбране БиХ.

Након литургије служен је помен погинулим српским војницима са подручја Сарајевско-романијске регије у подследњем одбрамбено-отаџбинском рату.

Господин Николај обратио се присутнима на свечаности одржаној поводом годишњице одбране Сарајевско-романијске регије.

Митрополит Николај је у бесједи вјерницима у порти цркве нагласио да су српски борци, помогнути Богом и Духом Светим, одбранили многе српске животе и задржали руке оних који су мислили да се још више огријеше.

„Српски борци су дали највредније што су имали - своје животе „за крст часни и слободу златну“. Нека Дух Свети и њих и нас обогати својим светим даровима“, поручио је митрополит Николај.

На захтјев преживјелих Срба из ратног пакла с пролећа 1942. године, почетком ове године у Рогатици и Вишеграду је покренута иницијатива за достојно обиљежавање мјеста заборављеног и деценијама скриваног злочина у Милошевићима и Старом Броду - 6.000 УБИЈЕНИХ СРБА.

Фото: Хаџи Бранко Никитовић

ЗАШТО ПРАВЕДНИЦИ СТРАДАЈУ

Ја могу указати осам узрока сваке врсте и облика страдања праведника:

Бог попусти страдања, да не би због величине својих заслуга и чудеса пали брзо у гордост.

Да други не би о њима мислили више него што је својствено људској природи и не би замишљали да су они богови а не људи.

Да би се сила Божја јављала моћнијом, која побеђује и умножава проповед кроз људе слабе и спутане везама.

Да би се јасније пројавило њихово трпљење, као људи који служе Богу не за награду него из љубави према Богу, иако трпе страдања.

Да бисмо мислили о васкрсењу. Јер кад видиш да праведан човек, пун великих добродетељи, трпи бескрајна страдања, па тако и одлази из овог света, ти ћеш и нехотице бити принуђен да помислиш о тамошњем суду. Јер ако људи не дозвољавају онима који се за њих труде да оду без награде и плате, то ће још мање Бог хтети да отпусти без награде оне који су се толико потрудили. А ако Он неће да их лиши плате за њихове трудове, онда неопходно треба да постоји неко друго време после овдашње смрти, када ће они примити плату за овдашње трудове.

Да би ови који трпе страдања имали довољно утехе и олакшања, гледајући на њих и страдања која они трпе.

Да не бисте кад вас позивамо да подражавате њиховој добродетељи и кад сваком од вас говоримо: „подражавај Павлу и труди се заједно са Петром“, због прекомерне висине њихових заслуга, помислили да су они били људи друге природе и одрекли да им подражавате.

Да бисмо, кад буде потребно да некога хвалимо и сажаљевамо, звали кога треба сматрати блаженим, а кога јадним и несрећним.

Злајноусџ

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
синђел Калисџрајџ (Бобушић)

Технички уредник:
синђел Јован (Гардовић)

Редакција:
*јројшој.-сџавроф. Момир Васиљевић
јројшој.-сџавроф. Богдан Сџанишић,
јерођакој Серафим (Глизић)
Ђорђе Ђурић, Наташа Глозовац*

Фото:
*Младен Томић
Хаџи Бранко Никџићовић*

Сарадници:
*јројшојереј Рајко Цвџејковић,
јројшојереј Милосав Видаковић,
јројшојереј Ранко М. Билинац,
јеромонах Михаило (Боровић),
ђакон Злајко Богдановић,
Небојџа Ђосовић*

Уредништво и администраџија:
**МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Рџјублика Срџска**

Адреса редакџије:
*Манастир Добрун, 73247 Добрун, РС;
Манастир Добрун, 31243 Мокра Гора, СРБ*

e-mail: dabardobrun@yahoo.com

Телефони:
(+ 387) (0)58 483-123, џел./факс 612-747
(+387) (0)65 431-505

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 јримџрака

Штампа:
Сџаџа
ШТАМПА, Београд

Припрема штампе:
Мирослав Радловић

Решењем Министарства информација Рџпублике Српске, број 01-280/96 од 12.7.1996. године, Билтен Манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну под називом „Дабар“ је уписан у Регистар јавних гласила под редним бројем 152.

Решењем Министарства науке и културе Рџпублике Српске, број 04-1202/01 од 25.9.2001. године, Часопис „Дабар“ као публикаџија од општег друштвеног и националног интереса ослобађа се плаћања пореза на промет.